ایرا مهم موضوع ندارد زیرا زیر دیوار شکسته نمیشود خوابید برای اینکه عیب دارد واین مالیات غیر مستقیم را نمی‌شود آورد درمجلس وگفت آقایان بسم‌الله

آخر نمایندگان هم حق دارند در آن نظری بکنند ویك اطلاعی پیدا کنند شما یك مالیات غیرمستقیمی آورده‌اید و حال این که می گوئید قسمتهای خورده این مالیات قانونی نیست.

حالا بنده پیشنهاد میکنم که بقسمت اول این پیشنهاد رأی بگیرید وقسمت ثانی آن را پس میگیرم.

نایب‌رئیس - رأی میگیریم بقسمت اول پیشنهاد آقای مشاراعظم آقایان موافقین قیام فرمایند.

(عده‌ای برخاستند)

نایب‌رئیس - تصویب نشد.

رأی می گیریم بمالیات غیر مستقیم با ورقه ، آقایانی که ...

مدرس - بنده یك اصلاحی پیشنهاد کرده‌ام.

بعضی از نمایندگان (باهمهمه) - پیشنهاد مورد ندارد.

زجات - بنده مصلاح میدانم بفرستید عقب آقای مؤتمن الملك تشریف بیاورند

(همهمه نمایندگان)

عمادالسلطنه - شما چه حق دارید که برای مجلس تکلیف معین میکنید

ارباب کیخسرو - بنابود راپورت کمیسیون بودجه خوانده شود

(راپورت کمیسیون بودجه بشرح ذیل قرائت شد)

خبراز کمیسیون بودجه بمجلس مقدس شورای ملی

درتعقیب راپرت نمره ۲۶ - ۱۶ عقرب ودرنتیجه وصول لایحه ۹۸۰۰ وزارت مالیه که بنظر نمایندگان محترم رسیده چنانچه درپیشنهاد سابق دولت ملاحظه فرموده اند مبلغ ششصد وهفتاد وپنجهزار تومان برای مخارج انتفاعی ازطرف وزارت مالیه پیشنهاد نموده‌اند ودرنتیجه کمیسیون مبلغ یك صدوسی پنج هزار تومان ازاین مبلغ را مقطوع وبقیه راتصویب وراپورت آن تقدیم شد

اینك وزارت مالیه در ضمن لایحه ۹۸۰۰ خود وبوسیله آقای وزیر مالیه که مکرر در کمیسیون اظهار فرمودند معتقد است درصورتی که اعتبار مخارج انتفاعی بمبلغ پانصد وچهل هزار تومان تقلیل یابد علاوه براینکه برای منتظرین خدمت درهذه السنه محلی نخواهد بود مبلغ مهمی نیز بعایدات مملکتی درهذه السنه و سنه آتیه لطمه واردخواهد شد

ولی درصورتی که مبلغ دویست هزار تومان علاوه براعتبار پیشنهادی سابق مزید وتصویب گردد

وزارت مالیه تعهد می نماید مبلغ چهار صدهزار تومان درهذه السنه لااقل بعایدات مملکتی علاوه شود

نظر بمراتب معروضه ونظر باینکه در جلسه اخیر کمیسیون دلائلی وزارت مالیه در کمیسیون مورد قبول واقع شد پیشنهاد دولت تصویب و اعتبار مخارج انتفاعی در مبلغ هشتصد وهفتاد وپنجهزار تومان تصویب ودرمقابل نیز مبلغ چهارصد هزار تومان از قرار تفصیل برطبق پیش نهاد آقای وزیر مالیه به عایدات مملکتی علاوه گردید :

بمالیات غیر مستقیم ۳۰۰۰۰۰ - به عایدات خالصجات غیرانتقالی ۵۰۰۰۰ - به عایدات گمرکات ۵۰۰۰۰ - وراجع به حقوق منتظرین خدمت هم چون مبلغ یك صد وبیست وپنجهزار تومان سابق رادوات کافی نمیداند

لهذا مبلغ شصت و پنجهزار تومان دیگر که دولت پیشنهاد نموده‌اند تصویب گردید که مجموع آن معادل یك صد ونود هزار تومان خواهد شد

دراین صورت عایدات پیش بینی شده هذه السنه سیصفحان قبل ۱۳۰۳ ببلغ - (۲۳۸۰۸۴۲۵) تومان وجمع مخارج هم معادل (۲۲۸۱۴۲۸۷ تومان خواهد بود.

راجع بدرجه اول حقوقهم که برحسب پیشنهاد دولت وبدلائل معروضه درراپرت قبل تنزل یافته بود

نظر به اظهارات شفاهی آقای وزیر فوائدعامه که ازطرف هیئت دولت درمجلس ایراد کردند وآقای وزیر مالیه هم در کمیسیون تأیید وشرحی هم کتباً پیشنهاد وتقاضا نمودند وبعلت اینکه ازحیث توازن جمع وخرج مملکتی اطمینان حاصل است و نظر برعایت حال و آسایش مستخدمین دولتی کمیسیون بانظریه وپیشنهاد ثانوی دولت موافقت مینماید که میزان درجه اول حقوق مطابق گذشته منظور وپرداخته گردد. بنا این قسمت اول ماده (۱۲) لایحه حذف میشود.

نایب‌رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده عرضی ندارم

نایب رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده خواستم ازآقای مخبر سؤال کنم این مخارج انتفاعی چه قبیل مخارج است اگر مخارج انتفاعی مخارجی است که باید صرف تخم افشانی یاخرید گاو یا مخارج بنائی شود اینها که امروز بدردنمیخورد

که یکمرتبه سیصدهزار تومان علاوه کرده اند

بعلاوه دراین آخر سال چطور چهار صدهزار تومان بر عایدات علاوه میشود. اگر مقصود این است که این راهم ماتصویب کنیم بسیار خوب والا اگر توضیحاتی دارند بگویند تا بنده هم متقاعد شوم

عماد السلطنه (مخبر) - تصور نفرمائید این ایرادی که شما میفرمائید یك نفر در کمیسیون بودجه نبود که این سؤال راازدولت بکند

خیر مکرراز دولت سؤال شد وهیئت دولت هم جواب دادند و بالاخر کمیسیون راقانع کردند وچنانچه درراپرت هم نوشته شده ضرر مخارج انتفاعی تنها متوجه به امسال نیست. بلکه ضررش هم متوجه بامسال میشود هم سال آتیه واما اینکه چهار صد هزار تومان برعایدات امسال دراین آخر سال اضافه میشود

برای اینستکه یك فقره راجع به عایدات گمرك است وگمرك بواسطه کسر بودجه که داشت مفتشین باندازه کفایت ولزوم نداشت واین پنجاه هزار تومان که امروز بگمرك داده می‌شود

معادل آن مفتشین استخدام خواهد کرد وازقاچاق جلوگیری خواهد کرد و البته یك مبلغ مهمی برعایدات گمرك علاوه خواهد شد

مالیات غیر مستقیم هم مثل گمرك است ودرنتیجه تفتیشات زیاد میشود ودر نتیجه سهل انگاری ها ازبین میرود وهمین طور یك قلم هم راجع بخرید سوخته وشیره تریاك است.

کازرونی - کی تصویب کرده بنا بود ملغی کنند

عماد السلطنه - بنابود ملغی کنند ولی عجالتاً که معمول است. هر وقت لغو گردید. وزارت مالیه هم نمیگیرد

مدرس - اصلا تصویب نشده است

کازرونی - کی گفته است که دولت شیره کش بشود

مخبر - بعلاوه یك موضوع دیگری هم هست وبرای اطلاع خاطر آقای کازرونی عرض میکنم

کازرونی - بفرمائید

مخبر - عرض میکنم تامل بفرمائید وقتی دولت آمد وگفت ما اصل محل مالیات مستقیمان ده میلیونست واین مالیات مستقیم هم مصوب مجلس است

مجلس نمیتواند بگوید خیر حتماً ده میلیونست دولت می گوید

درصورتی که این مبلغ مخارج فلان قدر برعواید مملکت افزوده می‌شود ودر کمیسیون هم توضیح دادند و کمیسیون قانع شد

جنابعالی دلائل بنده را اگر قانع کننده بدانید رأی نمیدهید قانع کننده هم نباشد که رأی نخواهید داد پس بیخود چرا اسباب زحمت می‌شوید؟

نایب‌رئیس - این سیصد هزار تومان که براین قلم اضافه می شود بایداول اضافه کرد وبعد رأی گرفت و راجع بمخارجش هم باید در موقع مخارج مذاکره بشود وعجالتاً جمع مالیات غیر مستقیم سه میلیون وسیصد وسی وچهار هزار هشت صد ونود وپنج تومان میشود پیشنهاد اصلاح عبارتی ازطرف آقای مدرس رسیده است قرائت میشود

(باین ترتیب خوانده شد)

پیشنهاد میکنم که عبارت ذیل بصورت اصلاح برمالیات غیرمستقیم اضافه شود که سابقا به تصویب مجلس شورای ملی رسیده است.

نایب‌رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - خوبست آقای مدرس توضیح بدهند که مقصود چیست. اگر مقصودشان تصویبی است که دردوره گذشته جزء بودجه آمده است وتصویب شده است اشکالی ندارد واگر مقصودشان چیز دیگر است که نمیدانم

مدرس - اینجا بطور مطلق نوشته است :

مالیات غیرمستقیم. وشما هم تصدیق دارید که صورت های جزء دارد از قبیل دخانیات.

تعدیدچی وچه وبعضی از آنها هم قانونی است وبعضی دیگر قانونی نیست وبنده پیش نهاد کردم این طور اصلاح شود :

مالیات های غیر مستقیمی که سابقاً بتصویب مجلس رسیده است یعنی دراین سنوات ودورها بتصویب مجلس رسیده است

آنها رامجلس رأی بدهد تا معلوم شود این مالیاتهائی را که میگیرند کدامش بتصویب مجلس رسیده است و کدامش از تصویب مجلس نگذشته است

مثل شیره که می گویند که مابول می گیریم آدم بکشیم لذا بنده معتقدم که این قانون رامقید کنیم ونوشته شود :

مالیاتهای غیرمستقیمی که سابقاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است بااین اصلاح رأی گرفته شود

نایب‌رئیس - (خطاب بمخبر) نظر کمیسیون چیست

مخبر - بنده متحیرم آقای مدرس چه می‌فرمایند برای این که دردوره چهارم عین این مبلغ را مجلس دربودجه تصویب کرده است

مدرس - خیر نکرده است

مخبر - کمیسیون هم مطابق رأی مجلس چهارم که دومرتبه رأی داده است همین مبلغ راکه پیشنهاد کرده

مدرس - می خواهم توضیح بدهم رفع اشتباه بشود

نایب‌رئیس - توضیح دوم که نمیشود مخبر کمیسیون هم قبول نمی کند. رأی می گیریم

حائری‌زاده - هنوز دراطرافش صحبت نشده

نایب‌رئیس - صحبت شد.

رأی کمیسیون هم معلوم شد. در این رایرتی که جدیداً آمده است درقسمتی که مربوط بمالیات غیرمستقیم است اضافه میشود ورأی گرفته میشود.

درسایر قسمتهای رایرت مذاکره‌اش بماند برای بعد.

حائری‌زاده - در این رایرت باید مذاکره بشود.

مخبر - در این قسمت نباید صحبت کرد برای اینکه این اقلام عایداتست. راجع به عایدات دولت یك صورتی داده بود بعد از آن یك صورت دیگری بمجلس میدهد که عایدات شما چهارصدهزار تومان اضافه شده است در این صورت دیگر شما حق مذاکره ندارید!

بعضی از نمایندگان (باهمهمه) - چرا حق نداریم

حائری‌زاده - معاش فرق میکند شیره خانه که نمیخواهیم درست کنیم.

نایب‌رئیس - آقایانی که بایپیشنهاد آقای مدرس موافقند قیام فرمایند

(عده قلیلی برخاستند)

نایب رئیس - تصویب نشد رأی می گیریم به مالیات غیرمستقیم باورقه آقایانی که موافق هستند ورقه سفید والاورقه کبود خواهند داد.

آقا شیخ جلال - اصلاح بنده چه شد ؟

نایب‌رئیس - قبلا می‌بایستی پیشنهاد بفرمائید

آقا شیخ جلال - بنده مدتی است داده‌ام.

نایب رئیس - موقعش گذشته

آقاشیخ جلال - چرا گذشته؟ بنده مدتی است فرستاده‌ام باید تکلیفش معلوم شود.

نایب‌رئیس - شروع به اخذ رأی شده وقتی مشغول رأی گرفتن شدید پیشنهاد جنابعالی را رد نمودند

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۵۳ ورقه آبی علامت رد ۷

نایب‌رئیس - به اکثریت ۵۳ رأی از نود ویك نفر نمایندگان حاضر تصویب شد.

اسامی موافقین - آقایان آقا میرزا حسن کاشانی ۲ رأی - سالارلشکر - آقای سید یعقوب - رئیس التجار - مصدق الملك نصرت الدوله - سهراب خان - سردارمنتظر مشیر معظم - مدبرالملك - مقوم الملك - صدق السلطنه - ارباب کیخسرو - سیف الله خان اسکندری - یمن الملك - مستوفی الممالك رهنما - ناصرالاسلام - سرکشیك زاده - وکیل الملك - سردارفاخر - مشیرالدوله - تقی‌زاده - دولت آبادی - محمد ولی میرزا آقا سید کاظم یزدی - علائی - آقا میرزا رضا خان افشار - معظم السلطان - عظیمی - عمادالسلطنه.

حاج میرزا اسدالله خان - آقا میرزا جوادخان - حاج سید المحققین - مشاراعظم امیراعلم - غلامحسین میرزا - مصدق السلطنه دیوان بیگی - وحیدالدوله - تدین - آقا سلیم خان ایزدی - امیراحتشام - هایم - آقا شیخ محمدعلی طهرانی - ضیاءالملك نجات - صدرائی - امیراشرف - معتمدالسلطنه شریعت‌زاده - احباءالسلطنه

اسامی مخالفین - آقایان سردارنصرت میرزا سیدحسن خان زعیم - حائری‌زاده ملك الشعراء - آقا شیخ جلال الدین - آقا میرزا علی کازرونی - حاج آقا اسمعیل.

نایب‌رئیس - پیشنهاد تنفس شده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ده دقیقه تنفس داده شود.

سرکشیك زاده

جمعی از نمایندگان - صحیح است.

(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل وپس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

نایب‌رئیس - راجع بقسمت گمرکات برحسب پیشنهاد کمیسیون بودجه هفت میلیون وسی ودوهزارو چهار صد وچهل تومان است مطابق راپورت جدیدینجاه هزارتومان اضافه شده است که هفت میلیون و هشتاد و دوهزارو چهارصدو چهل تومان می‌شود.

رأی میگیریم باین قسمت آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید ووالا کبود خواهند داد.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده هشتادودوورقه سفید تعدادشد)

نایب‌رئیس - باکثریت هشتادودو رأی تصویب شد

اسامی رأی دهندگان - آقایان عظیمی آقامیرزا سیدحسن کاشانی - داورهایم شیروانی - ضیاءالملك - نجات - شریعتزاده آقاسیدیعقوب - مصدق الملك - میرزا آقا خان - امین الشریعه - سالارلشکر - سردار نصرت - امیراحتشام - صولت السلطنه شیخ الاسلام - آقاشیخ محمدعلی طهرانی ملك التجار ضیاءالواعظین - سردارمعتمد سپهبد اعظم - ضیاء الاطباء - قائم مقام - صدرائی امیراعلم - مصدق السلطنه - دست‌غیب - غلامحسین میرزا - احباءالسلطنه - امیر اشرف

آقامیرزا سلیمان ایزدی - مدبرالملك تدین - وحیدالدوله - دیوانبیگی - کی‌استوان - رئیس التجار - سردارمنتظر نصرت الدوله - مشیرمعظم - معتمدالسلطنه - احتشام الحکماء - یاسائی - ارباب کیخسرو آقامیرزا شهاب الدین - سهراب خان صدق السلطنه - سیف‌الله‌خان اسکندری سر کشیك‌زاده - سردارفاخر - امیر حشمت

مشاراعظم - مقوم الملك - قوام الدوله سردارعشایر - اخگر - یمن الملك - کازرونی تفیزاده - مستوفی الممالك - وکیل الملك ناصرالاسلام - رهنما - آقاسید کاظم خاج مشیر اعظم - مشیرالدوله آقاشیخ جلال الدین - محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس آقاسید حسن اجاق - آقاشیخ محمد علی الموتی - دولت آبادی - محمدولی میرزا علائی - آقامیرزا رضاخان - افشار - آقاشیخ هادی شیخ الرئیس صدرالعلماء مفتی - عمادالسلطنه آقامیرزا جوادخان - اقبال الممالك معظم - السلطان حاج میرزا اسدالله خان

نایب‌رئیس - قسمت ضرابخانه سی هزارتومان

مدرس - محتاج برأی نیست

نایب‌رئیس - جزء عایدات است بایدرأی گرفت. بهرقسمتی ازاین عایدات بایستی جداگانه رأی گرفت.

رأی میگیریم آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید والاورقه کبود خواهند داد

اخذ واستخراج آراء بعمل آمده هشتادوشش ورقه سفید تعدادشد)

نایب‌رئیس - باکثریت هشتاد و شش رأی ازنودوهفت نفر نمایندگان حاضر تصویب شد

اسامی رأی دهندگان - آقایان آقامیرزا سیدحسن کاشانی - حاج میرزا اسدالله خان - عظیمی - داورهایم - نجات شیروانی - آقاسیدیعقوب - ضیاءالملك آشتیانی - ملك التجار - امین الشریعه سالارلشکر - امیراحتشام - سردارنصرت صولت السلطنه - ضیاءالواعظین - سردار معتمد - شیخ الاسلام - حاج سیدالمحققین آقا شیخ محمدعلی طهرانی

امیراعلم - مصدق السلطنه - دست‌غیب غلامحسین میرزا - ضیاءالاطباء - سپهدار اعظم - قائم مقام - میرزاسلیمخان ایزدی شریعت‌زاده - تدین - مدبرالملك آقا میرزا عبدالله خان وحیدالدوله - مدرائی - امیر اشرف - کی‌استوان - دیوانبیگی - میرزا آقاخان - آقاشیخ محمدعلی الموتی - نصرت الدوله - معتمدالسلطنه - احباءالسلطنه مشیرمعظم - رئیس التجار - مصدق الملك احتشام الحکماء - سردارمنتظر - یاسائی سردارفاخر - ارباب کیخسرو - سهراب خان صدق السلطنه - سیف‌الله‌خان اسکندری آقامیرزا شهاب الدین - سر کشیك‌زاده - رهنما کازرونی - حاج میرزا عبدالوهاب - مشار اعظم

مقوم الملك - یمین الملك - ناصرالاسلام سلیمان میرزا - وکیل الملك - مستوفی الممالك اخگر - مشیرالدوله - حاج اعظم - آقاسید حسن اجاق - تقی‌زاده - دولت آبادی - قوام الدوله محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس - اقبال الممالك سردار عشایر - امیرحشمت - آقا شیخ جلال الدین

محمدولی میرزا - آقاسید کاظم - آقا شیخ هادی شیخ الرئیس - علائی - معظم السلطان آقامیرزا رضاخان افشار - آقامیرزا جوادخان عمادالسلطنه

نایب رئیس - پیشنهاد آقای مدرس قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد می کنم دوفقره ذیل بعداز رأی درسایر فقرات مطرح شود. عایدات متفرقه نیم عشر اوقاف

مدرس - یك قسمت پیشنهاد بنده راجع بعایدات متفرقه است که مجمل است ورأی بمجمل دادن یك قدری مشکل است نیم عشر اوقاف هم خیلی اشکال دارد یك مالیات جدیدی است ولازم میآید که یك ملك دوتا مالیات بدهد و یك ملك یك مالیات بدهد ومن قبلا اصلاحی پیشنهاد کرده بودم آقای رئیس فرمودند اگر صلاح باشد باید بمانه برای آخر حالا اگر بنا باشد باین هارأی بدهیم موردی برای آن اصلاح نمی‌ماند.

لهذا پیشنهاد کردم که بماند برای بعد از سایر فقرات.

مخبر - برای اینکه رفع اشکال از آقای مدرس (وهمچنین بعضی از آقایانی که از بنده سؤال فرمودند که عایدات متفرقه چیست ؟ بشود) عرض میکنم که عایدات متفرقه اولا عبارتست ازیك مقدار اثاثیه‌هائی که دروزارت مالیه مندرس میشود ووزارت مالیه مجبور است آنهارا بفروشد ودر عوض اثاثیه های نو خریداری نماید.

یك مبلغ از عایدات متفرقه ازبابت فروش اثاثیه مندرس است وتصور نمیکنم وزارت مالیه وکمیسیون بودجه میتوانسته‌اند یك اسم دیگری جزعایدات متفرقه پیدا کنند وبنا بنویسند.

یکی دیگر هم این است که در یکی دوجلسه قبل هم توضیح دادم بتصدیق های مالیاتی ومفاصاحساب هایك تمبرهای پنج هزاری الصاق میشود.

این هم جزء عایدات متفرقه است وبنده هم متحیرم که چرا بایستی دراین قسمت تأخیری حاصل شود!! اگر آقایان مخالفند ومیگویند اثاثیه مندرس فروخته نشود وبگذارند در انبارها بپوسد چه عرض کنم!!

اما راجع به نیم عشر اوقاف میخواستم عرض کنم که یك کلمه اینجا افتاده است و آن کلمه راهم خود آقای مدرس پیشنهاد کردند وبنده فراموش کرده بودم بنویسم وآن (بابت حق النظاره است) وباید اضافه شود.

نایب‌رئیس - رأی میگیریم بپیشنهاد

www.iran-archive.com

آقای مدرس - مدرس- آن قسمت پیشنهاد راجع بعوائد متفرقه راپس میگیرم ولی نسبت به نیم عشر اوقاف پس نمیگیرم زیرا آن بیانی که فرمودند کافی نیست واصلا این مالیات غیرقانونی است.

نایب رئیس- پیش نهاد آقای آقا شیخ جلال.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم سطر هشتم فصل اول ماده اولی نوشته شود (مطابق توضیح مخبر)

آقاشیخ جلال- بنده تصور میکنم که آقایان نمایندگان تصدیق دارند که عوائد متفرقه بقدری دامنه‌اش وسیع است که هیچ نمی‌شود رأی داد حالا که مخبر توضیح دادند وضعیات دوائر راهم که همه آقایان میدانند خوبست اضافه شود.

مطابق توضیح مخبر کلا اقل توضیح ایشان درصورت مجلس قیدشده باشد که بعد بعناوین متفرقه یك تحمیلاتی بر مردم نشود.

نایب رئیس- آقای تدین

(اجازه)

تدین- بااینکه آقای شیخ جلال بقول خودشان مدتی آوکا بودند ببخشید یعنی وکیل عدلیه آن هم محض رعایت نظر آقای ارباب که موافق نیستند کلمه اجنبی گفته شود) نمیدانم چطور این پیشنهاد را کردند آنچه که مجلس رأی میدهد باید صریح وواضح باشد این لایحه بعداز اینکه تصویب شد دولت موظف است آن را اجرا کند اگر دراینجا نوشته شود مطابق توضیحات مخبر این هیچ مدرك نیست و هیچ الزام نمیکند دولت را که بر گردد و بصورت مجلس نگاه کند که توضیحات مخبر چه چیز است؟ الا اینکه در آنجا قید شود عوائد متفرقه از قبیل فلان و فلان.

این یك نکته بود که تذکر دادم و بعقیده بنده سابقه مجلس هم همین طور بوده.

بعلاوه نظامنامه حاکی است که بعداز اینکه شروع برأی گرفتن میشود دیگر نمیشود اصلاحی پیش نهادی را قبول کرد.

نایب رئیس - اصلاح عبارتی را می‌شود.

تدین- اصلاح عبارتی بلی ولی نه پیشنهاد در بین رأی.

مدرس- بنده توضیح دارم این فرمایش را که فرمودند مخالف است با پیشنهادی که بنده اول کردم.

نایب رئیس- حالا موقع توضیح نیست عقیده کمیسیون چیست؟

مدرس- بنده یك پیشنهادی اول لایحه کردم آقای رئیس فرمودند که این متعلق بآخر است میخواهم بگویم که اگر این را رأی بدهند.

نایب رئیس- عقیده کمیسیون چیست؟

مخبر- عقیده کمیسیون همان است که آقای تدین اظهار کردند اگر میل داشته باشند ممکن است بنویسند از قبیل فروش اثاثیه، جرائم وجوهی که بابت تعمیر میگیرند ودیگر پولی که از بابت مسکوك پنج قرانی که از خارج میآید ودریافت میشود از این قبیل چیزها است وبنده نمیخوانم از طرف کمیسیون قبول کنم.

نایب رئیس- رأی گرفته میشود بپیشنهاد آقای آقاشیخ جلال آقایانی که موافقند قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

نایب رئیس- رد شد. رأی میگیریم بعایدات متفرقه آقایانی که موافقند ورقه سفید والا کبود خواهند داد.

(اخذ واستخراج آراء به عمل آمده هفتاد ورقه سفید تعداد شد)

نایب رئیس - به اکثریت هفتاد رأی از نود وهشت نفر نمایندگان تصویب شد.

اسامی رأی دهندگان آقایان حاج میرزا اسدالله خان • سهام السلطان • مشیر معظم • عظیمی • آقا میرزا سید حسن کاشانی • داور • آقاشیخ محمدعلی طهرانی • امیر اعلم • سپهدار اعظم • مصدق السلطنه • هایم • نجات • ضیاء الملك • سالار لشکر • آقا سید یعقوب • امیر احتشام • ضیاءالواعظین • سردار نصرت • سردار معتمد • شیخ الاسلام • ضیاءالاطباء • حاج سیدالمحققین • غلامحسین میرزا • صدرائی • احیاءالسلطنه • تدین • شریعت‌زاده • دست‌غیب • امیر اشرف • سهراب خان • مدیرالملك • سیف‌الله خان اسکندری • صدق السلطنه • مشارالاعظم • مقوم‌الملك • ناصرالاسلام آقاسید کاظم • یمن‌الملك • سرکشیك زاده • رهنما • وکیل‌الملك • آقامیرزا شهاب‌الدین • وحیدالدوله • آقا میرزا یدالله‌خان • دیوان‌بیگی • رئیس‌التجار معتمدالسلطنه • (۲ رأی) نصرت‌الدوله • مصدق‌الملك • سردار منتظر • ارباب کیخسرو • مستوفی‌الممالك • اخگر • میرزا سلیم خان ایزدی • یاسائی • احتشام‌الحکماء • سلیمان میرزا • علائی • عمادالسلطنه • سردار عشایر • دولت آبادی • تقی‌زاده • مشیرالدوله • آقا شیخ هادی شیخ‌الرئیس • محمدولی میرزا • آقامیرزا رضاخان افشار • معظم‌السلطان • سردار فاخر • اقبال‌الممالك •

نایب رئیس- راجع به نیم عشر اوقاف، آقای مدرس پیشنهاد کرده‌اند بماند برای بعد.

مدرس - بنده شش فقره پیشنهاد اصلاحی کردم آقای رئیس تشریف داشتند فرمودند موقعش آخر است تا بعد که تقاضای تجزیه شد.

در تقاضای تجزیه نتیجه این میشود که آن پیشنهاد من لغو میشود لهذا مجبورم که آن شش فقره را درجای خودش پیشنهاد کنم همان طور که آقای تدین میفرمایند والا اگر بخواهیم در این فقرات رأی بگیریم دیگر آن پیشنهادها مورد پیدا نمیکند.

آقایان میفرمایند پیشنهاد اصلاح چه وقت باید بشود؟

بفرمایند که بنده بگذارم برای آن وقت اگر یکی یکی راشما رأی دادید در تبصره پیشنهاد کنم که چه؟ کنیم عشر بعد از رأی دادن خارج شود؟! بنده عقیده‌ام به این است که این نیم عشر اوقاف مالیاتی است غیر قانونی ولازم می آید که یك ملك یك عشر و نیم بدهد یك ملك یك عشر بدهد.

این به تمام فلسفه‌ها غلط است. بلی اگر آقایان یك حق الزحمه شیه‌ماندا بنسبت که اگر یك وقت یك مأموری مجبور شد برود کاری صورت بدهد حق الزحمه میخواهد نه اینکه هر ملك وقفی دوتا مالیات بدهد ملك های دیگر یك مالیات بدهند واین فلسفه ندارد وغیر قانونی است حالا آقایان میخواهند رأی بدهند نمیخواهند ندهند.

نایب رئیس - آقای مدبرالملك پیش‌نهاد کرده‌اند که جلسه ختم شود.

جمعی از نمایندگان - برای چه ختم شود؟

نایب رئیس - آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده راجع به کلیه پیشنهاد هائی که میشود بطور اختصار عرض کردم حالا هم عرض میکنم نظامنامه حق پیشنهاد و اصلاحات را به نمایندگان میدهد ولی در ضمن شور.

وقتی که شور تمام شد و به کفایت مذاکرات رأی داده شد وشروع برأی که میکنند دیگر پیشنهاد مورد ندارد مگر در مواد پس وپیش کردن عبارات بنابراین این پیشنهاد آقا و سایر پیشنهاد ها اصلا مورد ندارد برای اینکه مجلس رأی داده است که وارد در رأی شویم ویك عده از آقایان هم تقاضا کردند که رأی باورقه گرفته شود در این صورت دیگر متأسفانه پیشنهاد مورد ندارد برای اینکه در نظامنامه تصریح دارد.

اصلاحاتی که در ضمن شور ثانوی پیشنهاد میشود و همچنین اصلاحاتی که در ضمن مباحثات شور اول پیشنهاد میشود اول به قابل توجه بودن اصلاحات باید رأی گرفت بعد بترتیبی که معمول است ولی چون حالا داخل در رأی شده‌ایم و شور خاتمه یافته است دیگر پیشنهاد مورد ندارد.

مدرس - اصلاح بنده چه میشود. موردش کجاست؟

تدین - مورد ندارد، وقتش گذشته است.

مدرس - خیر آقا.

نایب رئیس - پیشنهاد اصلاح همان طوریست که اظهار فرمودند ولی این پیش‌نهاد تقدیم وتأخیر رأی است.

تقدم وتأخیر رأی را البته میتوانند رأی بگیرند.

رأی می گیریم به پیشنهاد آقای مدرس در باب تقدم وتأخر که این نیم عشر اوقاف را مؤخر و سایر فقرات را مقدم بداریم.

آقایانیکه تصویب میکنند قیام بفرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب نشد. رأی میگیریم به نیم عشر اوقاف.

کازرونی - بنده تذکر دارم.

نایب رئیس - اگر اخطار قانونی دارید بفرمائید.

کازرونی - بنده نمیدانم تشخیص بامقام ریاست است.

نایب رئیس - باید خودتان معلوم کنید اگر اخطار است بفرمائید.

کازرونی - نیم عشر مالیاتست باید مجلس تصویب کرده باشد.

جمعی از نمایندگان (باهمهمه) - آقا مذاکرات کافی شده است.

کازرونی - اصلا نمیشود برایش رأی گرفت.

نایب رئیس - رأی می گیریم به این قسمت از ماده اول باضافه عبارت حق النظاره آقایان موافقین ورقه سفید و مخالفین ورقه کبود خواهند داد.

آقاشیخ محمدعلی طهرانی - بعد از وضع مخارج لازمه.

(اخذ واستخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید علامت قبول ۴۴ ورقه کبود علامت رد ۲۵

نایب رئیس - بلاتکلیف ماند.

اسامی موافقین: آقایان سهراب خان • وحیدالدوله • مشیرالدوله • کی استوان سردار منتظر • مشیر معظم • آقامیرزا آقا خان • حاج میرزا اسدالله خان • سلیمان میرزا آقامیرزا رضاخان افشار • آقا میراحسین خان علائی • عمادالسلطنه • قوام‌الملك • تقی‌زاده • تدین • دولت آبادی • ارباب کیخسرو • صدق السلطنه • سرکشیك‌زاده امیر اشرف • حاج سیدالمحققین • مصدق‌السلطنه • ضیاءالواعظین • امیراعلم • شیروانی عظیمی • صدرائی • نجات • هایم • داور • امیر احتشام • سردار فاخر • آقامیرزا سلیم خان ایزدی • ناصرالاسلام • نصرت‌الدوله • دیوان بیگی • مصدالملك • احیاءالسلطنه • ضیاء الملك • شریعت‌زاده • آقاسید کاظم • رهنما یمن‌الملك • سیف‌الله خان اسکندری

اسامی مخالفین آقایان: آقامیرزا

جوادخان • دست‌غیب • آقامیرزا سید احمد بهبهانی • کازرونی • آقاسید حسن اجاق • اخگر • آقامیرزا سید مصطفی بهبهانی • مدرس آشتیانی • آقاسید محی‌الدین • آقاشیخ جلال الدین • صولت‌السلطنه • ملك‌التجار • غلام حسین میرزا سردار نصرت • اقبال‌الممالك • احتشام‌الحکماء • ملك الشعراء • قوام‌الدوله محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس • حاج آقا اسمعیل • یاسائی • حاج میرزا عبدالوهاب • صدرالعلماء عمفتی • آقامیرزا یدالله‌خان

(پیشنهاد آقای مدبرالملك بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم چون تقریباً یك ساعت ازظهر میگذرد جلسه را ختم کنم

نایب رئیس - آقای معتمدالسلطنه

(اجازه)

معتمدالسلطنه - ازقسمت عایدات وزارت مالیه دوقسمت دیگر مانده: جنس وخالصجات بنده تقاضا میکنم نسبت باین دوفقره هم امروز رأی گرفته شود

نایب رئیس - آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده باختم جلسه موافقم برای این که هیچ دلیل ومنطقی ما را ملزم نمی گذد که تا حالا در مجلس بمانیم سه ساعت ونیم بظهر موقع تشکیل جلسه است آقایان زود تشریف بیاورند تا اینکه سر ساعت جلسه تشکیل شود توپ ظهر هم ختم شود.

آقایان دیر تشریف میآورند یکساعت ونیم بظهر جلسه تشکیل می‌شود گناه ماها که سر وقت حاضر میشویم چه چیز است

نایب رئیس - رأی می گیریم پیش نهاد آقای مدبرالملك. آقایانی که موافقند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - تصویب شد. جلسه راختم میکنم

جلسه بعد روز سه‌شنبه سه‌ساعت ونیم قبل ازظهر دستور هم بودجه مملکتی

(مجلس نیم ساعت بعدازظهر ختم شد)

نایب رئیس - مجلس شورای مؤتمن‌الملك

منشی- علی اقبال‌الممالك

منشی - معظم‌السلطان

جلسه ۸۸

صورت مشروح مجلس یوم سه‌شنبه دهم قوس ۱۳۰۳ مطابق پنجم جمادی‌الاولی ۱۳۴۳

مجلس دوساعت ویك ربع قبل ازظهر بریاست آقای مؤتمن‌الملك تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم یکشنبه هشتم قوس را آقای اقبال‌الممالك قرائت نمودند)

رئیس - آقای آقامیرزا شهاب

(اجازه)

آقامیرزا شهاب- بنده قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای دولت آبادی

(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی بنده هم قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - آقای سردار فاخر

(اجازه)

سردار فاخر - بنده میخواستم عرض کنم باین ترتیب که صورت مجلس نوشته میشود فردا تمام وقت ما صرف قرائت صورت مجلس خواهد شد لااقل خوبست برای خواندن آراء لفظ آقاها را حذف کنند زیرا قرائت تقریبا چهارصد آقا نیم ساعت طول میکشد

یا اینکه آقایان اصلا اجازه بدهند که برای اصلاح عامه اسامی موافقین ومخالفین دریکی از جراید درج شود که محتاج به قرائت در مجلس نباشد

بعضی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - گمان میکنم مخالف نظامنامه باشد

سردار فاخر - حذف لفظ آقا که مخالف نظامنامه نیست

رئیس - آقای معتمدالسلطنه

(اجازه)

معتمدالسلطنه - بنده در جلسه قبل درضمن عرایضی که عرض کردم مخصوصاً همین مسئله را متذکر شدم که اگر اخذ رأی باورقه بهمین ترتیب مداومت داشته باشد بودجه در ۲۳ جدی شاید تمام شود و روزی چهرصد یانصد نطق قرائت شود و این مسئله در صورت مجلس نوشته نشده استدعا میکنم مقرر بفرمائید نوشته شود

رئیس - مفاد نطق تان را ننوشته‌اند؟

معتمدالسلطنه - بلی

رئیس - اصلاح میشود شاهزاده شیخ الرئیس

(اجازه)

محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس بنده گمان می کنم اگر پیشنهاد کنندگان تجزیه قبول کنند که یکی دوماده یعنی مثل اول شود برای سهولت امر بهتر باشد

رئیس - راجع بصورت مجلس است؟

شیخ الرئیس - جواب آقای سردار فاخر است که عرض میکنم

رئیس - ایرادایشان راجع بصورت مجلس بود

شیخ الرئیس - بنده هم درهمان موضوع میخواستم عرض بکنم

رئیس - بفرمائید

شیخ الرئیس - مقصودم این بود رفقائی که پیشنهاد کرده اند رأی باورقه گرفته شود مقصودشان بدوسه ماده بود و چون چند قسمت بیشتر باقی نمانده بهتر این است آقایان پیشنهاد کننده موافقت کنند که این قسمت ها به یکی دوماده تقسیم شود

رئیس - قسمت بصورت مجلس دیگر ایرادی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - آقای آقامیرزا شهاب

(اجازه)

آقامیرزا شهاب - بنده قبلا می خواهم عرض کنم که نخواندن اسامی رأی دهندگان مخالف نظامنامه نیست

برای اینکه در نظامنامه مینویسد در صورتی که پنج نفر اسامی موافقین ومخالفین درصورت مجلس نوشته شود وهیچ ذکری ازخواندن نشده است اگر بنا باشد اینطور باشد که اسامی خوانده شود میبایستی اسامی مخالفین هم نوشته شود

بعضی از نمایندگان - نوشته شده

آقامیرزا شهاب - خوبست آقایان هر کدام فرمایشی دارند بعد از بنده تشریف بیاورند وفرمایش شان را بفرمایند

رئیس - فرمایششان راجع به چیست؟

آقامیرزا شهاب- این را مقدمه عرض کردم که گمان میکنم مخالف نظامنامه نباشد وهمان نوشتن درصورت مشروح مجلس کافی است ولی آنچه را که میخواستم عرض کنم این بود که درجلسه ۳ شنبه هفته گذشته راجع بکرمان وعملیات پیش کار مالیه آنجا آقای شیروانی من باب مثل اظهاراتی فرمودند و درتعقیب فرمایش ایشان آقای مدبرالملك ازنقطه نظر خوش بینی وحسن ظن که داشتند مذاکرات ایشان را تردید وتکذیب کردند آقای معاون وزارت مالیه هم که اینجا تشریف داشتند و آقای مدبرالملك درضمن بیانات خودشان ازایشان سئوالاتی کردند

ایشان هم جوابی که کاشف حقیقت باشد بیان نفرمودند.

بنده چون میبینم این قضیه ازدو نقطه نظر خوب نیست که چیزی درمجلس در آن موضوع گفته نشود این است که ناچارشدم فرمایش آقای مدبرالملك را با کمال احترام تردید کنم وفقط عرض کنم ایشان ازنقطه نظر خوش بینی خودشان بوده است که این طور بیان فرمودند

آن دوسببی که عرض کردم یکی این است که خوب نیست این قضایا در مجلس باینطور بگذرد. یعنی نسبت بیك مأموری که بعدم صلاحیت وعدم درستکاری معروف شده است آن را یك نفر ازنمایندگان محترم تزیید وتقدیس کند وبسکوت بگذرد زیرا این تشویقی میشود وبرای مامورین نادرست بایستی حقیقت گفته شود تا مأمورین بدانند این قسمی که...

(در اینموقع آقای مدبرالملك اجازه خواستند)

رئیس - ایشان هم اجازه خواسته‌اند که تعقیب کنند

آقامیرزا شهاب - مختصر عرض میکنم قسمت دیگر این است که شکایاتی که راجع باین موضوع شده است بیشتر آنها را بنده واسطه بودم یعنی بتوسط بنده بوزارت مالیه ورئیس مالیه میشده است ودر حقیقت در اظهار عقایدی که شده واین مسئله تکذیب شده است

چون نسبت ببنده ضمناً تکذیبی شده بود ناچار شدم عرض بکنم آقای میرزا علینقی خان پیشکار مالیه کرمان که از اینجا تشریف بردند مطابق اطلاعاتی که رسیده ومیرسد درجنبهٔ افراط وتفریط خیلی جلو رفته‌اند یعنی در استفاده‌های شخصی مفرط و در مالیه دولت مفرط بوده‌اند وشکایات زیادی از آنهائی که علاقه باصلاح مالیه مملکت داشتند ونمی‌خواستند مالیه مملکت تفریط شود.

بوزارت مالیه ورئیس کل مالیه متواتراً کتباً وتلگرافاً رسیده ازوزارت مالیه واز طرف رئیس کل مالیه نظر باینکه شاید مواد شکایاتی را که ذکر کرده بودند وارد دیده‌اند.

کمال الوزاره که بصحت عمل ودرستی وجدیت در این طور قضایا معروف ومشهور است بسامه نفر دیگر معین کرده‌اند که بعنوان یك کمیسیونی بروند بکرمان و در این شکایاتی که آنها کرده‌اند تفتیشات به عمل آورده تا آنطوریکه مقتضی است از طرف وزارت مالیه حکم شود ودر همان روز که از اینجا مأمورین معین شدند به آقای میرزا علینقی خان از اینجا تلگراف شد.

رئیس - آقا مختصر کنید

آقامیرزا شهاب - بنده ناچارم عرض کنم.

رئیس - شما حرف میزنید دیگران هم میخواهند حرف بزنند تا ظهر طول می کشد.

آقامیرزا شهاب - ازمن تکذیب کرده‌اند بنده هم ناچار رد کنم.

رئیس - کی ایشان بشما حرف زدند؟!

آقامیرزا شهاب - پس بنده عرض نمیکنم

رئیس - این مسائل جزو دستور نبود.

(آقای میرزا شهاب الدین بصندلی خود مراجعت نمودند)

آقامیرزا شهاب - درجلسه گذشته اجازه خواسته بودم که دراین جلسه مطالب خود را بگویم معلوم میشود ازدزد نباید

www.iran-archive.com

حرف زد.

رئیس - بشما اخطار میکنم

آقامیرزا شهاب - بسیار خوب

بعضی از نمایندگان - داخل دستور شوید

رئیس - پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

مقام منیع ریاست محترم مجلس مقدس شورایملی شیدالله ارکانه :

بنده پیشنهاد میکنم چون خواندن اسامی باعث تضییع اوقات مجلس میشود لذا اسامی قرائت نشود.

رئیس - آقای زعیم و آقای محمدولی میرزا هم همین پیشنهاد را کرده اند و گمان میکنم برخلاف نظامنامه است.

اینکه عرض کردم گمان میکنم برخلاف نظامنامه است.

ماده یکصدوسه قرائت میشود تا معلوم شود مخالف با نظامنامه هست یا نه ؟

(ماده ۱۰۳ بترتیب ذیل خوانده شد)

ماده ۱۰۳ - منشیان مجلس مواظب وناظر تحریر صورت مجلس خواهند بود صورت مجلس هرجلسه رایکی از منشیان درابتدای مذاکرات جلسه بعد قرائت میکند وصورت مزبوره پس ازقبول مجلس بامضای رئیس یاناایب رئیس که درآن جلسه بجای رئیس بوده است ونیز اقلا بامضای دونفر از منشیان میرسد.

رئیس - دریك ماده دیگر نوشته شده است اسامی مخالفین و موافقین در صورت مجلس نوشته میشود.

دراین ماده هم میگوید صورت مجلس قرائت میشود دراین صورت گمان میکنم با نظامنامه مخالف باشد

حاج میرزا عبدالوهاب - اجازه میفرمائید توضیح عرض کنم ؟

رئیس - بفرمائید

حاج میرزا عبدالوهاب - آن ماده که مینویسد اسامی در صورت مجلس نوشته میشود مقصودش صورت مشروح مجلس است واینکه مینویسد که صورت مجلس قرائت میشود مقصود صورت مختصر است بنابراین بعقیده بنده لزومی ندارد قرائت شود.

رئیس - ماده صدوسی وپنج قرائت میشود :

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۱۳۵ - اداره مجلس در تحت دو شعبه منشعب میشود:

۱) شعبه تقنینیه

۲) شعبه اداری

شعبه تقنینیه عبارت است ازدارالانشاء هیئت رئیسه ودائره تحریر صورت مجلس ودائرة تندنویسی ودائره امثال ومراسلات ومطبوعات راجع بقوانین

رئیس - اینجا تفکیك کرده است بین صورت مجلس وصورت مشروح مجلس مقصود ازصورت مجلس همین است که اینجا قرائت شود.

زعیم - بنده تقاضا میکنم ماده هشتاد وهفت قرائت شود :

(باین مضمون قرائت شد)

تقاضای رأی علنی بااوراق باید کتباً بعمل آید ولااقل پنج نفر ازاعضاء مجلس آن رااعضاء نموده برئیس بدهند ولی درصورتی که یك دفعه بواسطه قیام وقعود رأی گرفته شده و مشکوك شد تقاضای شفاهی یکی ازنمایندگان کافی است اسامی این پنج نفر فوق یااسامی رأی دهندگان و موافق در صورت مجلس نوشته خواهد شد

زعیم - عرض بنده هم در کلمه نوشته خواهد شد

رئیس - یکجا میگوید باید نوشته شود و درجای دیگر میگوید باید خوانده شود

شاهزاده شیخ الرئیس

(اجازه)

محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس - علاوه براینکه این ماده صریح است آقایان باید فکر کنند امروز فرضاً قرائت اسامی نیم ساعت طول کشید.

البته همانطور که آقایان اگر یك کلمه نطقشان یاتوضیحشان در صورت مجلس نوشته نشود فوری ایراد میکنند فرق نمیکند چه من نطق مفصل یامختصر دریك موضوع کرده باشم وچه رأی داده باشم همانطور که نظامنامه گفته باید درصورت مجلس نوشته وخوانده شود البته آزادی عقاید وکلا باید محفوظ باشد

اگر آقایان میفرمایند اسامی نه در صورت مفصل ونه درصورت مختصر لزومی ندارد همینقدر نوشته شود یك نفر ازوکلا مخالفت کرد یایك نفر موافقت.

البته باینطور برای محفوظ ماندن آزادی عقاید آقایان اسامی قرائت شود

بعضی از نمایندگان - داخل دستور شوید.

رئیس - شاهزاده محمد ولی میرزا راجع بهمین موضوع است ؟

محمدولی میرزا - بلی

رئیس - آقای حائری زاده هم همین طور ؟

حائری زاده - بنده بامقام ریاست موافقم که باید اسامی خوانده شود

رئیس - آقای دولت آبادی

(اجازه)

دولت آبادی - خوبست داخل دستور شوید. بنده عرایضم را وقت دیگر عرض میکنم

رئیس - قسمت نهم ازماده اول بودجه مطرح است.

پیشنهادی ازطرف آقای آقاشیخ جلال رسیده گویا نشود در آن رأی گرفت قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده قلم نهم فصل اول ماده اولای بودجه رااینطور اصلاح مینمایم که بعد از کلمه وجمله (وزارت مالیه جنس) اضافه شود مطابق معمول دوره سوم تقنینیه

رئیس - اصلاح که نمیشود در این قسمتها پیشنهاد کرد.

آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده اجازه خواسته بودم و یك عرایضی راجع باین ماده داشتم اگر میشود عرض کنم

رئیس - باید رأی گرفته شود وزارت مالیه جنس دو ملیون و پانصد ونود وپنج هزار ونهصد وهشتاد وپنج تومان آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید والا ورقه کبود خواهند داد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۷۷ ورقه کبود علامت رد ۲

رئیس - عده حضار ۹۸ باهفتاد و هفت رأی تصویب شد

اسامی موافقین - آقایان :

افشار • شیخ الرئیس • امیر حشمت میرزا آقاخان • سید کاظم • حاج میرزا اسدالله خان • آقاسید حسن اجاق • مشیر اعظم • سردار مشایر • تقی زاده • قوام الدوله مشیر الدوله • سردار فاخر • علائی • معظم السلطان • اقبال المالك • محمدولی میرزا شاهزاده شیخ الرئیس • وکیل الملك • اعتبار الدوله • دولت آبادی

سلیمان میرزا • رهنما • آقاشیخ محمد علی الموتی • ارباب کیخسرو • دیوان بیگی • سیف الله خان اسکندری • صدق السلطنه • احتشام الحکماء • هرمزی • عماد السلطنه • سردار منتصر • یاسائی • میرزا شهاب الدین • سهراب خان • مشیر معظم • مصدق الملك • سهراب زاده •

وحید الدوله • میرزا یدالله خان • معتمد السلطنه • صدرائی • شریعت زاده • میرزا سلیم خان ایزدی • امیر اشرف • سهام السلطان • تدین • حاج میرزا علی رضا • احیاء السلطنه • مصدق السلطنه • آقاشیخ محمد علی طهرانی • غلامحسین میرزا • حاج میرزا علیرضا • امیر اشرف •

میرزا سلیم خان ایزدی • صدرائی • شریعت زاده • دکتر احیاء السلطنه • تدین • سهراب زاده • وحید الدوله • نجات ضیاء الملك • سالار لشکر • سید یعقوب • سردار نصرت • ضیاء الواعظین • سپهدار اعظم • سر کشیك زاده • دیوان بیگی • ضیاء الاطباء •

شیخ الاسلام ملایری • صدر العلماء • مفتی • رئیس التجار • ارباب کیخسرو • صدق السلطنه • معتمد السلطنه • مشیر معظم • احتشام الحکماء • سردار منتصر • هرمزی • عماد السلطنه • عدل الملك • سیف الله خان اسکندری • یمن الملك • مقوم الملك • سهراب خان • عظیمی • آقامیرزا سید حسن کاشانی • شیخ العراقین زاده • معظم السلطان •

اسامی مخالفین - میرزا یدالله خان • حائری زاده کازرونی • زعیم • بنان السلطان امیر احتشام • هایم • سردار مفخم • حاج میرزا عبدالوهاب • مصدق الملك •

رئیس - قسمت دوازده وزارت عدلیه عوائد معاکماتی یکصد وبیست هزار تومان

پیشنهادی آقای یاسائی کرده اند که بمنزله اصلاح است قرائت میشود

(بمضمون ذیل خوانده شد)

یکصد وبیست هزار تومان بابت عوائد معاکماتی قید شده درصورتیکه شامل تومانی یك شاهی خرج محاکمه و عشریه اجرای احکام است

پس تمام این عایدی ازبابت معاکمات نیست بعلاوه تومانی یکشاهی بابت تقریر نویس و اوراق است حق القضاوت نیست و محاکمه مجانی نیست بنابراین بنده پیشنهاد میکنم اصلاح شود به این نحو :

(عوائد عدلیه)

رئیس - حال اصلاح را دارد.

یاسائی - حال اصلاح را ندارد اجازه میفرمائید

رئیس - مگر اینکه خوددولت این عبارت رایس بگیرد ویك عبارت دیگر بنویسد

رأی گرفته می شود آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه کبود بدهند

(اخذ آراء بعمل آمده پس ازتعداد نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

ورقه سفید ۷۱

ورقه کبود ۲

رئیس - عده حضار ۹۳ با ۷۱ رأی تصویب شد.

اسامی موافقین - آقایان ضیاء الواعظین اعتبار الدوله • آقا میرزا هاشم آشتیانی حاج سید المحققین • ضیاء الاطباء • آقا میرزا سید حسن کاشانی • عظیمی • هایم • ضیاء الملك • سالار لشکر • سید یعقوب • نجات • امیر احتشام • شیخ العراقین زاده • ملك الشعرا • ملك التجار • سپهدار اعظم • شیخ الاسلام ملایری • آقا شیخ محمد علی الموتی • آقاشیخ محمد علی طهرانی • میرزا سلیم خان ایزدی • حاج میرزا علی رضا • قائم مقام • غلامحسین میرزا • مصدق السلطنه • امیر اشرف • صدرائی • میرزا یدالله خان • دولت آبادی • آقا سید کاظم • شریعت زاده • دکتر احیاء السلطنه • تدین • سهراب زاده • وحید الدوله • مصدق الملك • دیوان بیگی • رئیس التجار • معتمد السلطنه • عماد السلطنه سردار منتصر • هرمزی • مشیر • معظم • یاسائی •

احتشام الحکماء • سیف الله خان اسکندری • ارباب کیخسرو • مشار اعظم سر کشیك زاده • یمن الملك • عدل الملك مقوم الملك • رهنما • وکیل الملك • سردار فاخر • مستوفی الممالك • مشیر الدوله • قوام الدوله • آقا سید حسن اجاق • صدر العلماء مفتی • سرار عشایر • شاهزاده • شیخ الرئیس • آقاشیخ جلال الدین • شیخ الرئیس • علائی • افشار • حاج میرزا اسدالله خان • معظم السلطان • میرزا سید احمد بهبهانی • اقبال الملك •

اسامی مخالفین - اخگر • حائری زاده • عظیمی •

اسامی مخالفین - صائری زاده - ملك الشعراء •

رئیس - قسمت دهم وزارت امور خارجه عوائد تذکره وشناسائی بمبلغ دویست و چهل و یك هزار وصدو پنجاه تومان •

آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید میدهند •

(پس از اخذ و استخراج آراء نتیجه اینطور حاصل شد)

ورقه سفید ۸۰ ورقه کبود ۱

رئیس - عده حضار نود و یك باهشتاد رأی تصویب شد.

اسامی موافقین آقایان: دولت آبادی کی استوان • حاج میرزا اسدالله خان • صدر العلماء مفتی • شاهزاده شیخ الرئیس • آقاشیخ محمد علی الموتی • سردار مشایر • میرزا سید احمد بهبهانی • آقا شیخ جلال الدین • تقی زاده • مشیر الدوله • هرمزی • سردار فاخر وکیل الملك •

اخگر • قوام الدوله • معظم السلطان • اقبال المالك • شیخ الرئیس • محمدولی میرزا دیوان بیگی • کازرونی • اعتبار الدوله • ناصر الاسلام • رهنما • یمن الملك • مصدق الملك • سهراب خان • ارباب کیخسرو • یاسائی • سردار منتصر • عماد السلطنه • مشیر معظم • معتمد السلطنه • مصدق الملك • وحید الدوله • سردار نصرت •

شیخ العراقین زاده • مقوم الملك • میرزا یدالله خان • مشیر اعظم • سهراب زاده • تدین • احتشام الحکماء • شیخ عبد الرحمن • حاج میرزا علی رضا • شریعت زاده • صدرائی میرزا سلیم خان ایزدی • احیاء السلطنه • امیر اشرف •

سهام السلطان • سلطان العلماء • آقا سید حسن اجاق • افشار • علائی • آقاسید کاظم • مصدق السلطنه • حاج سید المحققین قائم مقام • آقا شیخ محمد علی تهرانی • سیف الله خان اسکندری • سر کشیك زاده • هایم • سردار مفخم • میرزا آقاخان • نجات • بنان السلطان •

ضیاء الملك • سالار لشکر • آقا سید یعقوب • آقامیرزا هاشم آشتیانی • امیر احتشام • ضیاء الواعظین • شیخ الاسلام ملایری • سپهدار اعظم • ضیاء الاطباء • آقاسید حسن کاشانی • سلیمان میرزا •

مخالف - حائری زاده •

رئیس - قسمت یازدهم وزارت داخله عوائد ادارات نظمیه چهارده هزار تومان رأی گرفته میشود آقایانی که موافقند ورقه سفید میدهند •

معاون وزارت مالیه - درباب عوائد نظمیه ازقرار مذاکره که درجلسه گذشته بنده از طرف آقایان نمایندگان شنیدم خیال میکنم سوء تفاهمی شده است که این عوائد ازچه قبیل باید باشد برای رفع سوء تفاهم و برای تأمین خاطر آقایان عرض میکنم عوائد نظمیه که این جا ذکر شده عبارتست ازیك چیزهائی که مربوط بانتظام داخلی اداره نظمیه است ازقبیل کسر هائی که ازآنها و مأمورین نظمیه که از خدمت غفلت می کنند این ها را جمع می کنند و این مبلغ عایدش می شود •

(اخذ و استخراج آرا بعمل آمده نتیجه بقرار ذیل حاصل شد)

ورقه سفید ۶۵

ورقه کبود ۱۰

رئیس - عده حضار ۹۷ با ۶۵ رأی تصویب شد

اسامی موافقین آقایان • میرزا آقا خان • اقبال المالك • سردار عشایر • دولت آبادی • حاج میرزا اسدالله خان • ملك التجار • مشار اعظم • میرزا شهاب الدین آقاشیخ جلال الدین • افشار • علائی • شیخ الرئیس • آقاسید کاظم • محمد ولی میرزا •

مشیر الدوله • تقی زاده • ناصر الاسلام سردار فاخر • مستوفی الممالك • اخگر • اعتبار الدوله • رهنما • سلیمان میرزا • آقا شیخ محمد علی طهرانی • مصدق السلطنه • غلامحسین میرزا • حاج میرزا علیرضا • امیر اشرف •

میرزا سلیم خان ایزدی • صدرائی • شریعت زاده • دکتر احیاء السلطنه • تدین • سهراب زاده • وحید الدوله • نجات ضیاء الملك • سالار لشکر • سید یعقوب • سردار نصرت • ضیاء الواعظین • سپهدار اعظم • سر کشیك زاده • دیوان بیگی • ضیاء الاطباء •

شیخ الاسلام ملایری • صدر العلماء مفتی • رئیس التجار • ارباب کیخسرو • صدق السلطنه • معتمد السلطنه • مشیر • معظم • احتشام الحکماء • سردار منتصر • هرمزی • عماد السلطنه • عدل الملك • سیف الله خان اسکندری • یمن الملك • مقوم الملك • سهراب خان • عظیمی • آقامیرزا سید حسن کاشانی • شیخ العراقین زاده • معظم السلطان •

اسامی مخالفین - میرزا یدالله خان • حائری زاده کازرونی • زعیم • بنان السلطان امیر احتشام • هایم • سردار مفخم • حاج میرزا عبدالوهاب • مصدق الملك •

رئیس - قسمت دوازده وزارت عدلیه عوائد معاکماتی یکصد وبیست هزار تومان رأی گرفته میشود آقایانی که موافقند ورقه سفید میدهند • وزارت پست وتلگراف • عوائد یکصد وهشت صدوبیست وپنج هزار تومان رأی گرفته میشود

کسانی که تصویب میکنند ورقه سفید میدهند •

(پس ازتعداد آراء نتیجه این طور حاصل شد)

ورقه سفید ۸۷

ورقه کبود ۲

رئیس - عده حضار ۹۰ با ۸۷ رأی تصویب شد.

اسامی موافقین

آقایان : آقاشیخ محمد علی طهرانی • شیخ الاسلام ملایری • سپهدار اعظم • ضیاء الاطباء • مستوفی الممالك • سردار نصرت • شیخ العراقین زاده • قائم مقام • حاج سید المحققین • ملك الشعرا • آقاسید یعقوب • سالار لشکر • امیر احتشام • آقاسید مصطفی بهبهانی • آقا میرزا سید احمد بهبهانی • ملك التجار • ضیاء الواعظین • سلطان العماء •

ضیاء الملك • نجات • سردار مفخم • رئیس التجار • هایم • عظیمی آقا میرزا سید حسن کاشانی •

صدق السلطنه • حاج میرزا عبدالوهاب فتح الله میرزا • سردار منتصر • عماد السلطنه احتشام الحکماء • مصدق الملك • معتمد السلطنه • مشیر معظم • دیوان بیگی • صدر العلماء مفتی • وحید الدوله میرزا آقاخان •

کی استوان • صدرائی • احیاء السلطنه شریعت زاده • تدین • سهراب زاده • میرزا یدالله خان • میرزا سلیم خان • سهام السلطان •

حاج میرزا علی رضا • آقاشیخ عبدالرحمن • مصدق السلطنه • غلامحسین میرزا • امیر اشرف • یاسائی • ارباب کیخسرو • سیف الله خان اسکندری • سهراب خان • میرزا شهاب • مشار اعظم • سر کشیك زاده • مقوم الملك • یمن الملك • عدل الملك • رهنما • سلیمان میرزا • ناصر الاسلام • کازرونی • مشیر الدوله • اعتبار الدوله • اخگر • وکیل الملك • سردار فاخر • تقی زاده • سردار عشایر • آقاشیخ محمد علی الموتی • مشیر اعظم • آقاسید کاظم • حاج میرزا یحیی دولت آبادی • آقا سید حسن اجاق • آقا شیخ جلال • شاهزاده شیخ الرئیس • محمدولی میرزا • آقاشیخ هادی شیخ الرئیس • حاج میرزا اسدالله خان • علائی • افشار • معظم السلطان • اقبال الممالك •

مخالف : حائری زاده •

رئیس - اجازه میفرمائید چند دقیقه تنفس داده شود ؟

(دراین موقع جلسه برای تنفس تعطیل وپس ازنیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - هفتاد نفر ازآقایان که تقاضای رأی با ورقه براقلام عایدات کرده بودند شش نفر از آنها امضاهای خودشان را پس گرفته اند :

آقای یاسائی • آقای آقامیرزا یدالله خان • آقای آقاشیخ جلال • آقای امیر حشمت • شاهزاده شیخ الرئیس • آقای اخگر • رأی گرفته می شود به عواید تلگراف به مبلغ نهصد و نود و چهار هزار و هشت صدو نود و نه تومان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند •

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد •

عوائد سرویس حمل ونقل دویست و هشتاد ودو هزار تومان آقایان موافقین قیام فرمایند •

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد •

وزارت معارف واوقاف - عوائد مدارس : چهل هزار تومان . کسانی که تصویب می کنند قیام فرمایند •

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد •

تومانی دویست دینار و خرواری یك قران : هشتاد وهفت هزار تومان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند •

(جمع کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد •

صدیك حقوق بابت شش ماه اول سال سی هزار تومان آقایان موافقین قیام فرمایند •

(اکثر آقایان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد •

عایدات تمبر : هزار وپانصد تومان • آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد •

عوائد عتیقه جات : هزار و چهارصد تومان • آقایان موافقین قیام فرمایند •

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد •

خالصجات را رأی نگرفته بودیم باید رأی بگیریم •

پنجاه هزار تومان در ثانی اضافه شده است میشود پانصد وپنجاه وشش هزار ونهصد وشصت تومان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند •

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد •

وزارت فوائد عامه عوائد اکسیدوفر • پنجاه هزار تومان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند •

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد •

مؤسسات رهنی دو هزار وپانصد تومان • آقایان موافقین قیام فرمایند

www.iran-archive.com

(اکثر نمایندگان قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

راه شوسه : ششصد و پنجاه هزار و پانصد تومان . آقایان موافقین قیام فرمایند .

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

راه آهن : دویست و چهل و هشت هزار تومان . کسانی که موافقند قیام فرمایند .

(اکثر قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

هفتاد وشش هزار و هشتصد ونود و شش تومان . اشخاصی که موافقند قیام فرمایند .

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

سیاه جنگل ها . هفتاد و پنج هزار تومان . آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اکثر آقایان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

کارخانه های چراغ برق هشت هزار و چهارصد تومان موافقین قیام کنند .

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

کشتی های بحاری دریاچه ارومیه : شصت هزار تومان تصویب کنندگان قیام نمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

تلفون : هزار و هشت صد و بیست و شش تومان اگر تصویب می کنید قیام فرمائید .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

عایدات متفرقه : سی و شش هزار و سیصد و بیست وچهار تومان آقایانی که موافقند قیام فرمایند .

(غالباً قیام نمودند)

رئیس — تصویب شد .

به عوائد مطبعه و باغ مجلس شورای ملی رای داده شده است عایدات شرکت نفط انگلیس وایران درجنوب : دومیلیون چهار صدهزار تومان آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

بانك شاهنشاهی ایران : بیست هزار تومان . اگر تصویب می کنید قیام فرمائید .

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

. دوفقره دیگر مانده است که بلاتکلیف است وباید رای گرفته شود .

مدرس - بنده پیشنهادی عرض کرده ام .

رئیس - آقای مدرس تقاضا کرده اند جلسه ختم شود .

وزیرمالیه - بنده یك عرض لازمی دارم .

رئیس - تأمل بفرمائید تا آقای مدرس مطالب شان را بفرمایند .

مدرس - چون تقاضای جلسه خصوصی کرده اند لهذا تقاضا میکنم جلسه ختم شود و جلسه خصوصی منعقد شود .

رئیس - (خطاب به آقای وزیر مالیه) اگر مطلبی دارید بفرمائید .

وزیرمالیه - البته آقایان تصدیق میفرمایند که مواجب و حقوق وزارت جنك خیلی ضروری وفوری است برج عقرب تمام شده واز برج قوس هم تقریباً نصفش گذشته وزارت مالیه هم قانوناً نمی تواند مخارجی را که مجلس تصویب نکرده است بپردازد بنابراین بنده یك ماده برای پرداخت حقوق وزارت جنك تقدیم کرده تمنی میکنم در همین جلسه آقایان تصویب بفرمایند و فوریتش را هم تقاضا میکنم .

رئیس - آقایانی که با ختم جلسه موافقند قیام فرمایند .

(اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد که جلسه ختم شود .

(مجلس بیست دقیقه قبل از ظهر خاتمه یافت)

رئیس مجلس شورای ملی - مؤتمن الملك

منشی - علی اقبال الممالك

منشی - معظم السلطان

جلسه ۸۸

صورت مشروح مجلس عصر سه شنبه دهم قوس ۱۳۰۳ مطابق پنجم جمادی الاولی ۱۳۴۳

مجلس بیست دقیقه قبل از غروب بریاست آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل گردید .

نایب رئیس - چون یك عده از آقایان نمایندگان تقاضا کرده بودند جلسه علنی فوق العاده تشکیل شود و صورت مجلس صبح هنوز حاضر نشده باصورت مجلس این جلسه درجلسه بعد قرائت میشود لایحه دولت مطرح است . قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

مجلس محترم شورایملی - چون پرداخت مخارج وزارت جنك وحقوق قشون ضرورت فوری دارد وبودجه کل مملکتی هنوز از مجلس شورایملی نگذشته وهفت ماه از این سال بترتیب یك دوازدهم باجازه مجلس شورایملی پرداخت شده وبانتظار تصویب بودجه کل درمجلس شورایملی دولت مقتضی نمیداند .

برای ماه هشتم ومابعد متوسل بترتیب یك دوازدهم شود لهذا از مجلس شورای ملی تمنا میشود برای احتراز از اختلال امور قشونی ماده واحده ذیل را تصویب فرمایند که برای پرداخت بودجهٔ وزارت جنك بترتیب قانونی انجام پذیرد .

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه وزارت جنك را از قرار سالی نه میلیون ودویست هزار تومان باقساط متساویه دوازده گانه تا آخر هذه السنه بپردازد این از قرار سالی نه میلیون وفلان مفهومش این است که برای هذه السنه وسنوات بعد است واگر باین ترتیب این لایحه تصویب شود خوب نیست .

یکی دیگر اینکه چون در ماده واحده باید تصریح شده باشد که مربوط بچه سنه است وتصریح نشده باین جهت بنده پیشنهاد میکنم که اینطور نوشته شود وزارت مالیه مجاز است بودجه هذه السنه سیچقان ئیل وزارت جنك را در حدود نه میلیون ودویست هزار تومان باقساط متساویه دوازده گانه تا آخر سال بپردازد .

نایب رئیس - آقای آقاسید یعقوب (اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده موافقم .

نایب رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - موافقم

نایب رئیس - آقای تهرانی (اجازه)

آقاشیخ محمد علی طهرانی - موافقم .

نایب رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - موافقم

نایب رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بنده هم نظرم موافق نظر آقای عماد السلطنه است .

نایب رئیس - آقای شیخ العراقین زاده .

(اجازه)

شیخ العراقین زاده - موافقم .

نایب رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - موافقم .

نایب رئیس - آقای افشار (اجازه)

افشار - موافقم .

نایب رئیس - آقای آقا میرزا یدالله خان (اجازه)

آقامیرزا یدالله خان - بنده هم موافقم .

نایب رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - موافقم .

نایب رئیس - آقای زعیم (اجازه)

زعیم - بنده مخالفم .

نایب رئیس - بفرمائید .

زعیم - بنده مخالفم از این نقطه نظر است که بودجه مملکتی تماماً در تحت شور است وعنقریب میرسد بوزارت جنك چون عایدات که تصویب شده است فقط قسمت مخارج مانده که وزارت جنك هم در اول آن است وهمین میزان هم در بودجه پیش بینی شده است حالا بطور کلی تا آخر سال را بنده مخالفم .

اینست که عرض میکنم اگر برای یکماه بخواهند بودجه وزارت جنك را تصویب کنند بنده هم موافقم و گمان نمیکنم سایر رفقا هم مخالفتی داشته باشند یکماهه برج قوس تصویب شود .

یك نفر از نمایندگان - برج عقرب .

زعیم - بلی برای برج عقرب

وزیرمالیه - بنده تصور میکنم این اشکال هیچ وارد نیست زیرا بودجه وزارت جنك نه میلیون و دویست هزار تومان پیشنهاد شده وبقیناً این مبلغ درمجلس شورای ملی تصویب خواهد شد .

زیرا یا کمتر از این نمیشود فعلا هم که مابیش از آن تقاضا نکرده ایم البته آقایان نمایندگان هم تقاضا نمیکنند زیادتر نشود پس فلسفه ندارد برای یکماه باشد درهر صورت یك رایی مجلس برای این بودجه باید بدهد چه حالا این رای داده شود چه دو سه روز دیگر فرق نمیکند .

راست است که تا پنجشنبه یا یکشنبه شاید برسیم باینکه قلم وزارت جنك را رای بدهید ولی تا رای کلی در بودجه

داده نشود وزارت مالیه نمیتواند مطابق آن بودجه عمل کند و این رای کلی ممکن است تا ده روز بیست روز یکماه دیگر طول بکشد وآن چیزیکه از او احتراز داریم واقع شود پس خوبست امروز مجلس تکلیف وزارت جنك را تا آخر سال معین کند که دغدغه حاصل نشود یا وجود این ترتیباتی که میدانید که قشون امروز مشغول چه پیشرفتها و چه فداکاری هائی میباشد الان قشون رسیده است بمراکز مهمه خوزستان بپهلان . خرم آباد البته باید از آنها قدردانی کرد واین اشکالات مورد ندارد .

اما درخصوص اشکال آقای عماد - السلطنه دولت مقصودش همانچیزی است که ایشان میفرمایند حالا اگر آن عباراتی که ما نوشته ایم (چون بمجله بوده است) کافی نیست همان عبارت ایشان را قبول داریم

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

حائریزاده - کافی نیست

نایب رئیس - آقای حائری زاده راجع بعدم کفایت مذاکرات اظهاری دارند؟

حائریزاده - بلی

نایب رئیس - بفرمائید .

حائریزاده - اصلا مذاکره مفصل در مجلس و معایب را اظهار کردن محلش کجاست ؟ یکی از مسائل مهمی که مجلس شورای ملی عهده دار است مسئله بودجه است . نصف عایدات مملکت . بودجه وزارت جنك است .

اگر در اطراف این بودجه دو کلمه حرف زده نشود پس ما بایستی در قانون اوزان و مقادیر و علائم صنعتی شش ماه صحبت بکنیم؟ باید معایب را اظهار کرد . این بودجه زیاد است ومتناسب باوضعیات این مملکت نیست . صفوف ممتازه درست کردن صحیح نیست

(همه نمایندگان - صدای زنك نایب رئیس)

حائریزاده - خوبست آقایان اجازه بدهند که در اینباب بحث شود تا معایب گفته شود و در آتیه معایب نداشته باشد .

نایب رئیس - رای میگیریم بکفایت مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

نایب رئیس - معلوم میشود کافی است . سه فقره پیشنهاد رسیده است یکی از طرف آقای عماد السلطنه ویکی از طرف آقای تدین و یکی از طرف آقای حاج عزالممالك ولی گمان میکنم هر سه مفادش یکی است . اجازه بفرمائید قرائت شود هر کدام را تصویب فرمودید عمل میشود .

(سه فقره پیشنهاد مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده واحده این طور نوشته شود :

(وزارت مالیه مجاز است بودجه هذا السنه ۱۳۰۳ سیچقان ئیل وزارت جنك را در حدود نه میلیون و دویست هزار تومان اقساط متساویه دوازده گانه تا آخر سال بپردازد)

(عماد السلطنه)

مقام محترم مجلس شورای ملی - پیشنهاد می کنم که ماده واحده بطریق ذیل تصویب شود :

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه هذا السنه سیچقان ئیل ۱۳۰۳ وزارت جنك را در حدود مبلغ نه میلیون و دویست هزار تومان باقساط ماهیانه بپردازد

(سید محمد تدین)

بنده پیشنهاد میکنم در هذا السنه سیچقان ئیل ۱۳۰۳ نوشته شود .

(عزالممالك)

نایب رئیس - پیشنهاد آقایان عماد السلطنه وتدین یکی است .

تدین - بلی بنده هم موافقم با آقای عماد السلطنه

حاج عزالممالك پیشنهاد بنده هم در واقع همان است ومال آقای عماد السلطنه را قبول میکنم

نایب رئیس - آقای وزیر مالیه هم که قبول می کنند؟

وزیرمالیه و بلی .

نایب رئیس - یك پیشنهاد میدهم از آقای حائری زاده رسیده است قرائت می شود .

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم بودجه وزارت را دوازده کرور معلوم نمایند

نایب رئیس - آقای حائری زاده بفرمائید .

حائریزاده - من خیلی متأسم که یك مسائل مهمی کمی در مجلس میآید در مجلس یك احساساتی میخواهد مخالفینی را خفه کند درصورتیکه مجلس برای مشاوره است ویك عقیده هم اگر بنظر تمام بدآمد باید فرصت ومهلت بدهند گفته شود . اول یکدسته از این عقیده ناراضی باشند ولی ممکن است وکلائی که بعد می آیند راضی باشند .

بودجه وزارت جنك ممالك دنیا را باید دید . ما که یك مملکت تازه نداریم ممالك دنیا هم بودجه دارند مجلس دارند . جمهوری هست . مشروطه هست . مستبد هست همه چیز هست نصف عایدات مملکت را در هیچیك از قطعات دنیا تخصیص بوزارت جنك داده اند که ما بدهیم ؟ گمان نمیکنم که داده باشند . ما که اطلاع صحیحی نتوانستیم از وزارت جنك پیدا کنیم ولی یك صورت ژلاتینی یکوقتی منتشر شد ویکنفر هم بعد کشته شد که نفهمیدیم منتشر کننده ژلاتین او بود که کشته شد یا خیر . .

نایب رئیس - از حدود توضیح خارج شدید .

(همهمه بین نمایندگان)

آقاسید یعقوب - این توضیح است صدای زنك نایب رئیس - دعوت بسکوت

حائریزاده - بلی این توضیح است . در آن صورت مخارجی را که برای وزارت جنك معلوم کرده بود ماهی یك کرور بیشتر نبوده . وقیمت بندی کرده بود قشون شرق وغرب . شمال . جنوب تیپ مستقل مرکز تمام اینها را در اینصورت بودجه بود که منتشر شد .

بنده صدق و کذبش را نمیدانم چون در وزارت جنك اسراری است که ما نمیتوانیم بآنها دسترسی پیدا کنیم . ده میلیون تقریباً درموقع سرباز گیری گرفته میشود و بعنوان قشون گیری نفری صد تومان صد و پنجاه تومان بعناوین مختلفه استرضائی وچه و چه گرفته میشود حتی دهی رادر کرمان آقای آقا میرزا شهابدین فرمودند که حساب کرده اند برای یك نفر هفتصد و بیست تومان بابت سرباز گرفته اند وتمام بنیچه را هم مطالبه می کنند در صوتی که بنیچه بندی که شده صد هزار سرباز برای مملکت پیش بینی شده .

ولی بقدری که محل حاجت وزارت جنك است باید دعوت کنند اگر سی هزار محل حاجت وزارت جنك است باید ثلث بنیچه را دعوت کنند .

اگر پنجاه هزار محل حاجت است باید نصف بنیچه را دعوت کنند واز بنیچه مسلماً بیش از بیست هزار حاضر صف نخواهد بود .

زیرا قشون داوطلب خیلی داریم وبا این حال تمام بنیچه را مطالبه میکنند منتهی تمام مدت خدمت نگاه نمیدارند سرباز ها را پس از سه ماه مرخص می کنند و از ده دیگر سرباز میگیرند وده میلیون تومان حداقل تحمیلی است که بواسطه سرباز گیری باین مملکت میشود باضافه این بودجهٔ فعلی نه میلیون و کسریست و یك مبلغی هم مخارج متفرقه وزارت جنك است از قبیل مخارج شاگردهائیکه برای تحصیل بخارجه فرستاده اند .

تقریباً ده میلیون تومان پولی است که وزارت جنك از خزانه میگیرد .

این بودجه برای این مملکت با این حالت هیچ تناسب ندارد وموقعی هم که این قشون محل حاجت ما میشود بدبختانه آن استفاده را که ما میخواهیم بکنیم نمی توانیم یا اینکه همچو امری نمیدهند کتماً استفاده کنیم وبنده مخالفم وپیشنهادی هم داده ام .

وزیر فواعد عامه - بنده با تصدیق باینکه ممکن است در مجلس شورای ملی هر دولتی مثل تمام حکومت های شوروی دنیا یك اقلیتی معینی یك مخالفینی داشته باشد

ولی حقیقة تصور نمی کردم که امروز درموقعیکه قشون ایران برای حفظ مصالح و منافع ایران دارد خدمتگذاری وجان فشانی میکند .

در این مجلس یك صدائی هم بلند بشود که این بودجه برای این قشون زیاد است وهیچ تصور نمیکردم درعوض بودن مدارك موجوده در کمیسیون بودجه یعنی صورت مشروح بودجه وزارت جنك که در کمیسیون بودجه موجود است کسی متوسل بآن صورت نشود ویك صورت ژلاتینی که یك وقت یك نفر مغرض یا دشمن ایران منتشر کرده است آن را مدرك اظهارات خودش در پشت این تریبون قرار دهد .

اگر آقای حائری زاده مایل بودند که از جزئیات بودجه وزارت جنك مطلع شوند ممکن است قبول زحمت کرده به کمیسیون بودجه تشریف ببرند و قلم بقلم از خرج نه میلیون ودویست هزار تومان مطلع بشوند و هیچ محتاج نبود که اشاره بفرمایند بیك ورقه ژلاتینی که یکوقتی منتشر شده .

آقا فرمودند که در هیچ جای دنیا معمول نیست که نصف بودجه خود را برای احتیاجات قشونی تخصیص بدهند .

اگر آقای حائری زاده در مبالغ هنگفت بودجه قشونی بری و بحری سایر ممالك دنیا دقت میفرمودند یقین دارم این اظهار را نمیفرمودند واینهم منطقی است وعلتش هم معلوم است .

زیرا تمام نقش ونگارها در دنیا روی یك اصلی پایدار میشود ومابقی تقریباً فرع است وآن اصل عبارت از این است که در مملکت دولت مرکزی اینقدر باید قادر و توانا باشد که بتواند تمام اطراف واکناف مملکت را مطیع نماید .

دولتی که میخواهد راه ترقی را به پیماید ومانند ممالك متمدنه میخواهد ترقی کند .

اقلا اینقدر باید قادر وتوانا باشد که باصول ملوك الطوائفی خاتمه دهد وباغیان و سرکشان را با شمشیر وسرنیزه و معدوم کند .

بنابراین قوه وقشون لازم است . من خیال می کنم از طرف تمام ملت ایران این اظهار را میکنم .

ملت ایران حاضر است تمام عوائد خود را صرف قوی تأمینهٔ خود بکند و موقتاً از سایر مخارج صرف نظر کند .

پس اگر نه میلیون ودویست هزار تومان برای وزارت جنك خرج شود چیز زیادی نیست .

برعکس من امیدوارم یکوقتی همین

www.iran-archive.com

بودجه وزارت جنك را نودو دو میلیون تصویب کند علی‌الخصوص آن بیانی هم که آقافرمودند نصف عایدات مملکت خرج قشون میشود درست نیست .

مملکت شما بیست و چهار میلیون عایدی دارد و این مبلغ هم حداقد عایدات ماست پس نصف بیست‌وچهار میلیون و دوازده میلیون می‌شود در صورتیکه امروزه شما نه میلیون بودجه وزارت جنك را تصویب می‌کنید بنابراین لازم است عرض کنم که دولت ایران این اظهاریرا که فرمودند قشون امروزه متناسب باملکت نیست . تکذیب میکند .

قشون امروزه برعکس کاملا با احتیاجات فعلی مملکتی تناسب دارد و دولت را هم بتقدیم این بودجه الزام کرده و امیدوارم مجلس شورای ملی با یك اکثریت قریب باتفاقی این بودجهٔ وزارت جنك را تصویب کند .

نایب‌رئیس - رای میگیریم پیشنهاد آقای حائری‌زاده .

آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند .

(چند نفر برخاستند)

نایب‌رئیس - تصویب نشد .

پیشنهادی ازطرف آقای مشاراعظم رسیده قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم مادهٔ واحده اینطور نوشته شود :

وزارت مالیه مجاز است بودجهٔ سنهٔ ۱۳۰۳ وزارت جنك را که در بودجه کل مملکتی نه میلیون و دویست هزار تومان پیش‌بینی شده است باقساط دوازده گانه تا آخر سنهٔ ۱۳۰۳ بپردازد .

نایب‌رئیس - این پیشنهاد هم تقریباً با آن پیشنهاد هایکی است (خطاب بآقای مشاراعظم) . توضیحی دارید بفرمائید .

مشاراعظم - مقصود من این بود که در آنجا اشاره شود بمبلغی که در بودجهٔ کل مملکتم پیش‌بینی شده .

نایب رئیس - دو نفر پیشنهاد از طرف آقایان مدرس و زعیم رسیده قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که در حدود هفت میلیون بودجهٔ وزارت جنك تصویب شود .

مدرس وزارت مالیه مجاز است که بودجهٔ یك ماهه برج عقرب وزارت جنك را مطابق تصویب کمیسیون بطور علی‌الحساب تأدیه نماید - سید حسن زعیم .

نایب‌رئیس - آقای مدرس .

(اجازه)

مدرس - بنده خیلی دوست داشتم که با آقایان رفقا موافقت کرده باشم و این بودجه وزارت جنك با کمال آرامی و خونسردی بگذرد .

لیکن بدبختانه نمی‌خواهم یك چیز هائی را بگویم .

ولی بواسطه اینکه سابقه نشود شخص مجبور است که یك صحبتهائی را بکند

البته همه آرزو دارم که روزی برسد که بودجهٔ وزارت جنك صد میلیون تصویب شود .

اما ما هم یك چیزی باید داشتم باشیم که صد میلیونش را خرج وزارت جنك نکنیم . حالا هم ده میلیون یا کمتر است خیلی خوبست خرج وزارت جنك کرده و هرچه میتوانیم استفاده کنیم این یك صورت تفصیلی آورده اند که در آن صورت تفصیلی مخارج هر هزار نفر را ، از پیاده نظام وسایر لوازمش دویست وپنجاه هزار تومان تخمین زده اند

صورتش هست بنده عرض نمیکنم همچو قشونی در تمام دنیا نیست که برای هریك نفر سرباز هفت قران و نیم بودجه پیش‌بینی کنند .

برای هر هزار نفری دویست و پنجاه هزار تومان در این بودجه وزارت جنك منظور داشته اند .

دو تومان یا دو ریال تفاوت صاحبمنصب و تفاوت سواره از پیاده است باقی میماند پنجقران که هریك نفر سرباز یکه در خیابان راه میرود پنج قران از ملت میگیرد .

شیروانی - خیلی خوبست

مدرس - خیلی خوبست اما در وقتی که پنج قران را خرج کنند .

در این مملکت یك نفر سرباز در اغلب نقاط یکقران خرج دارد .

ما مخالف با وزارت جنك نیستیم و مخالف با ده میلیون هم نیستیم اما میگوئیم این پولی که گرفته میشود باید خرج نظام بشود نه خرج مارشال

فرانسه یك مارشال دارد ما هزار مارشال داریم .

مارشال بدرد ما نمیخورد ما سرباز میخواهیم پولی که گرفته میشود باید بخرج سرباز بشود .

میخواهید بیست میلیون باشد چهل میلیون باشد هرچه باشد مارشال بدرد ما نمیخورد

مارشال در مملکت جنك نمیکند قشون ما هزار مارشال دارد و من هم مخالفم با قشونی که هزار مارشال داشته باشد والامن تابع آقایانم و امروز هم حسب‌الامر آقایان رأی میدهم بتمامش که تا آخر سال بدهند این پولی که گرفته میشود خرج قشون نمیشود و قشون ما هم بحمدالله زیاد نفرات اگر صد هزار قسم بخوریم که هیجده هزار نفر یك نفر زیادتر است مخالفم .

بسم‌الله صورت لیست قشونی هر شهری که هست بدهید پول بگیرید .

هر هزار سرباز را هم دویست و پنجاه هزار تومان بگیرید .

الان که وقت جنك است معین است که قشون شما چقدر است اینطور نیست که ما هم بی‌اطلاع باشیم .

الان قشون ما هیجده هزار نفر است هر کدام مدعی هستید بفرمائید . نمیخواهید لیست قشونی هر شهری را بدهید و برای لیست هر هزار نفر مالیه دویست و پنجاه هزار تومان بدهد .

این حسابها نیست .

آقایان وزراء خوب نیست این فرمایشات را بفرمایند و ما را مخالف قشون معرفی کنند .

مملکتی که قشون ندارد مملکت نیست ما از خدا میخواهیم صد هزار قشون داشته باشیم و بیست میلیون هم خرج قشون کنیم ولیکن این ده میلیونی که گرفته میشود مخارج قشون ما ماهی یك کرور است و الان هرچه زیادتر گرفته میشود خرج مارشال‌ها میشود و ما مخالفم با مارشال

وزیر فوائد عامه - اولا هیچیك از وزراء نخواستند کسی را مخالف قشون معرفی کنند و آقایان نمایندگان آزاد هستند خود شانرا موافق یا مخالف معرفی بفرمایند .

بنا براین ما نخواستیم کسی را مخالف قشون قرار دهیم .

آقا فرمودند که قشون ایران هیجده هزار نفر است ولی بنده تا چارم که در پشت این تریبون تکذیب کنیم . . .

مدرس - خیر تکذیب نکنند .

وزیر فوائد عامه - دولت ایران امروز دارای چهل و دو هزار نفر است و خیال میکنم مقتضی نباشد قوای مملکت را اینقدر ضعیف قلمداد بکنید .

امروز دولت ایران دارای چهل و دو هزار قشونست .

اگرچه در هیچ یك از ممالك دنیا معمول نیست که اسرار قشونی و تشکیلات آنرا بمعرض اطلاع عامه بگذارند و ترتیبات قشون را یکی از مواردی است که باید مستور نمایند .

ولی معهذا در مقابل این اظهار باید بگوئیم که خیر چهل و دو هزار قشون داریم .

آقا اعتراضی که فرمودند باین بودجه این بود که فرمودند یکنفر سرباز دویست و پنجاه تومان خرج دارد یعنی ماهی بیست تومان آقا خیال کردند ماهی بیست تومان که در بودجه می‌نویسند خرج آب و نان او است

اگر تجهیزات قشونی را که برای هر یك نفر سرباز منظور می کنند ملاحظه بفرمائید خواهید دید در ممالك دیگر رویهم رفته هر سرباز صد تومان خرج دارد و امروز در مملکت ایران صرفه‌جوئی میشود و برای همین است که در حد متوسط برای هر سربازی دویست و پنجاه تومان در سال نوشته شده است .

البته اگر نظر بآن سرباز یك قرانی باشد نتیجه‌اش هم هیزم شکنی در کوچه و بازار خواهد بود و دیگر این سربازی که امروز اسباب اقتدار مملکت است بادو قران و یکقران نمی‌تواند زندگی کند و سرباز باشد .

دیگر این که فرمودند وجود مارشال زیاد است همه باید اعتراف کنند که .

البته برای بدست آوردن آن نتیجه مطلوبه از وجود قشون یکی از مسائل مهمه‌اش مسئله فرماندهی و کماندمان و صاحبمنصبان است و همین‌طور مراعات و وحفظ مراتب آنها است تشکیلات قشونی ما معین است و ما میتوانیم امروز بگوئیم که قشون ما یك نفر صاحب منصب زیادی ندارد و صاحب منصب افتخاری هم از این که این وزارت جنك تشکیل شد از بین رفت ولی سابق بود .

سردار هرچه بخواهید . سرتیپ هرچه بخواهید اما در عوض تأمین نبود ولی امروز این‌طور .

امروز سرباز هست قشون هست و به تناسب همان قشونی که موجود است صاحب منصب و مارشال هم هست .

قشون اگر زیاد باشد و مارشال هم زیاد داشته باشد عیبی ندارد

نایب‌رئیس - رای میگیریم پیشنهاد آقای مدرس .

مدرس - مقصودم زعیمه بود استرداد می کنم .

نایب‌رئیس - پیشنهاد آقای زعیم قرائت میشود .

(مجدداً به شرح فوق قرائت شد)

نایب‌رئیس - آقای زعیم‌زاده

(اجازه)

زعیم - بنده در ابتداء در تحت لوای مخالف عین همین پیشنهاد خودم را شفاهاً عرض کردم ولی مفصل بیان نکردم و تصور می کردم آقایان متذکر چند نکته باشند وفقط بذکر این که عنقریب بودجه وزارت جنك تحت مذاکره خواهد آمد قناعت کردم و متأسفانه حالا هم مسئله راجع است بتوضیح در یك پیشنهادی که نمی‌توانم مفصل اظهاراتی بکنم .

این است که بطور اختصار عرض می کنم که نظر تنقید در مجلس نباید خفه شود .

باید تنقیداتی که از طرف نمایندگان اقلیت میشود بیش از این قدر و منزلت گذارده شود تا آن قسمتهای را که صحیح میگویند پذیرفته و اصلاح شود و آن

قسمتهای را که در اشتباه هستند قانع شوند .

بود به یکی از مجلهائی است که برای تنقیدات در اطراف تشکیلات مملکت موقع بسیار مؤثری است و بودجه خواهد آمد .

نظرهای مختلفی که یك قسمتش را آقای حائری‌زاده و یك قسمتش را آقای مدرس بیان فرمودند وشاید در دیگرانهم این نظریه باشد .

بنده فعلا آن را تعقیب نمی کنم برای این که بنا بر تقاضای رفقای اکثریت یك مجلسی بعجله شده است وما آمده‌ایم که بگوئیم بودجه وزارت جنك در حدود نه میلیون و دویست هزار تومان تصویب شود .

ولی بنده نمی‌فهمم چه موجب شده است و در واقع چه کاسهٔ زیر این نیم‌کاسه هست که باعجله در این موقعی که آقایان وزراء برای دادن توضیحات در جلسهٔ خصوصی تشریف آورده‌اند آنوقت یك لایحه بیاورند و بگویند در این حدود بودجه وزارت جنك را برای تا آخر سال تصویب کنید این چه مناسبت دارد ؟

این است که بنده پیشنهاد کرده‌ام برای یکماه منظور شود .

باز هم عرض میکنم که موقع مذاکره بودجه بهترین موقعی است برای اصلاحات تشکیلات مملکتی

حالا میل دارید ابداً تنقیدات را گوش ندهید واصغا نفرمائید مختارید والاعجالتاً برای یك ماه تصویب شود تا راپورت کمیسیون بمجلس آمده و در ضمن سایر اقلام بودجه این قلم هم تصویب شود .

اینجا یك نکته را هم بآقای سردار معظم خواستم عرض کنم که ایشان باید بدانند وکیل نیستند وزیر هستند و در موقعی که دفاع میفرمایند ملتفت باشند درست دفاع بفرمایند .

نایب‌رئیس - آقای مشاراعظم

(اجازه)

مشاراعظم - بنده هم پاییش نهاد آقای عمادالسلطنه موافقم

نایب‌رئیس - پیش نهاد آقای عماد السلطنه که دولت هم قبول فرمودند مادهٔ واحده خواهد بود .

رای میگیریم باورقه . آقایانی که موافقند ورقه سفید و الا ورقه کبود خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه این طور حاصل شد)

ورقه سفید (۷۷)

ورقه کبود (۲۴)

نایب رئیس - عده حضار (۹۱)

با اکثریت ۷۷ رأی تصویب شد .

اسامی موافقین :

آقایان - عماد السلطنه - سردار منتصر دولت السلطنه - رئیس التجار - وکیل الملك محمد ولی میرزا - حاج میرزا اسدالله خان سهام السلطان - مقوم الملك - مدبر الملك صدرائی - تدین - شریعت زاده - آقامیرزا سلیم خان ایزدی - روحی - سپهدار اعظم غلامحسین میرزا - مصدق السلطنه - آقای شیخ محمدعلی طهرانی - حاج سیدالمحققین ضیاء الاطباء - ضیاء الواعظین - سردار نصرت - آقا میرزا سید احمد بهبهانی - شیخ الاسلام - ملك التجار - صدق السلطنه ارباب کیخسرو - مشیرالدوله - آقا شیخ هادی شیخ الرئیس - یمین الملك - آقامیرزا یدالله خان - احتشام الحکماء - دیوانبیگی مشیرمعظم - صدرالعلماء مفتی - کی استوان معتمدالسلطنه - رهنما - ناصرالاسلام - حاج عزالممالك - اعتبارالدوله - اخگر - سردار فاخر - محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس آقا شیخ محمد علی الموتی - آقا شیخ جلال الدین - آقا سید کاظم - آقا میرزا رضا افشار - علائی - سلیمان میرزا - سیف‌الله خان اسکندری - سردار مفخم - شیروانی نجات - ضیاء الملك - سالار لشکر - آقا سید یعقوب - معاضد السلطنه - حاج میرزا عبدالوهاب - میرزا آقا خان - امیراحتشام امیراشرف - مصدق الملك - وحیدالدوله یاسائی - عطایی - مشاراعظم - آقامیرزا شهاب‌الدین - شیخ العراقین زاده - آقامیرزا سید حسن کاشانی - هایم - اقبال‌الممالك معظم‌السلطان - سهراب‌خان - هرمزی

اسامی مخالفین :

حاج آقا اسمعیل - ملك‌الشعراء - حائری زاده - زعیم .

نایب‌رئیس - چون جلسه خصوصی با حضور آقایان وزراء باید تشکیل شود اگر اجازه بفرمائید جلسه را ختم میکنیم جلسه بعد روز پنجشنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر .

دستور بودجه مملکتی .

(مجلس نیم ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی -

مؤتمن‌الملك

منشی - **علی اقبال‌الملك**

منشی - **معظم‌الملك**

جلسه نود و یکم

صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه دوازدهم قوس ۱۳۰۳ مطابق هفتم جمادی‌الاولی ۱۳۴۳

مجلس یکساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن‌الملك تشکیل گردید .

(صورت مجلس یوم پنجشنبه دوازدهم قوس را آقای آقا میرزا جوادخان قرائت نمودند)

رئیس - آقای اخگر

(اجازه)

اخگر - آقای دست‌غیب راغائب بی اجازه نوشته‌اند در صورتیکه بواسطه مصیبتی که بایشان وارد آمده بود معذور بودند استدعا میکنم در صورت مجلس اصلاح شود .

رئیس - چیزی ننوشته بودند باید یاد داشتی بدهند تا به کمیسیون ارسال شود .

آقای آقا میرزا شهاب

(اجازه)

آقامیرزا شهاب - بنده قبل از دستور از آقای وزیر مالیه سؤالی داشتم اجازه میخواهم .

رئیس - آقا سردار متمد

(اجازه)

سردار متمد - بنده بواسطه کسالت مزاج کتباً اجازه خواسته بوده بنده را غائب بی‌اجازه نوشته‌اند استدعا میکنم بفرمائید اصلاح شود .

رئیس - باید چیزی مرقوم فرمائید .

سردار متمد - عرض کرده‌ام .

رئیس - آقای حائری‌زاده

(اجازه)

حائری‌زاده - بنده قبل از دستور عرض داشتم .

رئیس - غیر از این دو فقره دیگر ایرادی نیست ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس بعد از ظهر قرائت میشود .

(صورت مجلس عصر سه‌شنبه را آقای اقبال‌الممالك قرائت نمودند)

رئیس - آقای سردار عشایر

(اجازه)

سردار عشایر - بنده راغائب بی اجازه نوشته‌اند در صورتیکه دو ساعت بغروب مانده خبر دادند که برای جلسه خصوصی حاضر بشویم بنده هم حاضر شدم تا غروب هم این جا بودم ولی جلسه تشکیل نشد بنابراین خواستم عرض کنم که بی اجازه نوشتن بنده مورد ندارد چون برای جلسه علنی کسی بمن خبر نداد .

رئیس - صحیح است مورد ندارد .

آقای شیخ عبدالرحمن

(اجازه)

آقا شیخ عبدالرحمن - بنده را هم غائب بی‌اجازه نوشته‌اند در صورتیکه بنده را برای جلسه علنی خبر نکرده بودند .

رئیس - بسیار خوب این هم صحیح است آقای داور پیشنهاد کرده‌اند جلسه ختم شود . بعضی از نمایندگان . صحیح است .

رئیس - آقای داور

(اجازه)

داور - چون یك مسائل مهمی در پیش است که در خارج هم یکعده از آقایان نمایندگان مدتی مشغول مذاکره بودند و میخواستند بازپیش از اینها مورد مذاکره واقع شده و در آن صحبت شود باین مناسبت بنده پیشنهاد کردم جلسه ختم شود البته وقتی جلسه ختم شد آقایان تشریف میاورند در خارج و می‌نشینیم صحبت میکنیم .

جمعی از نمایندگان . صحیح است .

رئیس - آقای مشاراعظم

(اجازه)

مشاراعظم - نایب‌السلطان در مجلس گفته میشود که نمایندگان کم کار میکنند و اوقاتی که باید مشغول امور مملکتی باشند بمذاکرات خارجی میگذرانند و جلسات مجلس خیلی عمرش کوتاه است و ساعاتش کم است کارها هم اینطور معوق میماند .

از یکطرف هم وقتی ملاحظه میکنیم باوجود این اظهارات یك نظریات متضادی پیدا میشود و یك روزی را میخواهند تعطیل کنند و یك جلسه را که ممکن است ازش فوائدی بدست بیاید میخواهند او را عبث کنند بنده هم چنین غالب آقایان نمایندگان هنوز ملتفت نشده‌ایم که این موضوع اهمیت دار چیست ؟ یك موضوعی نمیشود فرض کرد برای مذاکراتی که بنظر چند نفر از آقایان نمایندگان آمده باشد اگر هم بااهمیت تلقی شده باشد و اگر یك مطالبی بین چند نفر در جریان است که میخواهند آن نتایجی بدست بیاورند مستلزم این نیست که مجلس تعطیل شود و کارهائی که ماخیلی بآن علاقه‌مند هستیم میل بودجه مملکت بتعویق بیفتد و آقایان اگر خیلی بآن مذاکرات علاقه‌مند هستند ممکن است در موقع تنفس یا بعد از ظهر یا عصر یا شب یك حرفهائی را که میدانیم اینقدر اهمیت ندارد بنشینند و صحبت کنند والاغیر از این باشد بنده مخالفم باختم جلسه

رئیس - رای گرفته میشود آقایانی که باختم جلسه موافقند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد .

(مجلس تقریباً سه ربع قبل از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - **مؤتمن‌الملك**

منشی - **علی اقبال‌الممالك**

منشی - **معظم‌السلطان**

جلسه نود و یکم

صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه پانزدهم قوس یکهزار و سیصد و سه مطابق دهم جمادالاولی یکهزار و سیصد و چهل و سه

مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن‌الملك تشکیل گردید

(صورت مجلس یوم پنجشنبه دوازدهم قوس را آقای آقا میرزا جوادخان قرائت نمودند)

www.iran-archive.com

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی هست یا نه ؟

(گفتند خیر)

رئیس - آقای تدین : راجع بچه مطلب است ؟

تدین - بنده قبل از دستور عرضی دارم .

رئیس - میماند برای آخر جلسه آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده هم قبل از دستور عرضی دارم

رئیس - میماند برای آخر جلسه . دستور راپورت کمیسیون بودجه است اولا خانواری هفتاد هزار تومان .

در جلسهٔ گذشته جمعی از آقایان پیشنهاد کرده بودند باورقه رأی گرفته شود آن پیشنهاد مفقود شده است آقایان تجدید بفرمایند فعلا رأی میگیریم بنیم عشر اوقاف

یکنفر از نمایندگان - تقاضا شده بود این هم باورقه رأی گرفته شود

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - پیشنهادی که تقدیم شده بود خط بنده بود و تقاضا شده بود هر دو فقره باورقه رأی گرفته شود

رئیس - یکی دیگر بنویسید

(پیشنهاد مزبور تسلیم و بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم راجع بخانواری و نیم عشر اوقاف باورقه رأی گرفته شود

وکیل الملک . اخگر . م ع کازرونی عبدالوهاب الرضوی . هاشم آشتیانی

رئیس - سه نفر دیگر هم در همین موضوع یك پیشنهاد دیگری را امضاء کرده اند .

آقای مدرس . آقای آقا مصطفی . آقامیرزا سید احمد .

بدواً رأی گرفته میشود بخانواری بمبلغ هفتاد هزار تومان . آقایانی که تصویب میکنند ورقهٔ سفید والا ورقه کبود خواهند داد .

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه اینطور حاصل شد)

ورقه سفید ۳۴

ورقهٔ کبود ۰۰

رئیس - عده حضار ۱۰۴ بلا تکلیف ماند .

اسامی موافقین - آقایان :

عظیمی . آقامیرزا سید حسن کاشانی شیخ العراقین زاده . آقاسید یعقوب . حاج سید المحققین . امیر اعلم . روحی . آقا میرزا سلیم خان ایزدی . صدر ائی . معتمد السلطنه میرزا آقا خان . عدل الملک . هرمزی . کی استوان . وحید الدوله . مشیر معظم تدین . احیاء السلطنه . شریعت زاده . میرزا شهاب الدین . اعتبار الدوله . سلیمان میرزا . ناصر الاسلام . سرکشیك زاده رهنما . یمین الملك . مقوم الملك . سردار فاخر مشیر الدوله . تقی زاده . آقا سید کاظم . آقا شیخ هادی شیخ الرئیس . علائی آقا میرزا رضا خان افشار .

اسامی مخالفین - آقایان :

سردار نصرت . داور . ضیاء الملك سردار مفخم . آقاسید محیی الدین . امین الشریعه . سلطان العلماء . آشتیانی . مدرس ملك الشعراء . مایم . صولت السلطنه . ملك التجار . سردار معتمد . سپهدار اعظم معظم السلطان . آقا میرزا جوادخان . آقا سید کاظم . حاج آقا اسمعیل . حاج میرزا اسدالله خان . اقبال الملك . آقا شیخ جلال الدین . کازرونی . وکیل الملك . آقاسید حسن اخاق . صدق السلطنه . اخگر صدر العلماء مفتی . دیوان بیگی . سردار منتصر . یاسائی . سیف الله خان اسکندری آقا میرزا سید احمد بهبهانی . مصدق الملك ضیاء الاطباء . حائری زاده . شیخ الاسلام دست غیب . حاج میرزا علی رضا . سهام السلطان . آقا میرزا یدالله خان . آقامیرزا سید مصطفی بهبهانی . امیر اشرف . زعیم آقا شیخ محمد علی الموتی . امیر حشمت محمد هاشم میرزا . شیخ الرئیس . قوام الدوله . حاج میرزا عبدالوهاب . محمد ولی میرزا .

رئیس - رأی می گیریم به نیم عشر اوقاف بمبلغ پنجاه و دو هزار تومان . آقایانی که تصویب میکنند ورقهٔ سفید والا ورقه کبود خواهند داد .

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمد نتیجه بترتیب ذیل حاصل شد)

ورقه سفید ۳۷

ورقه کبود ۳۷

رئیس - عدهٔ حضار ۱۰۳ بلا تکلیف ماند .

اسامی موافقین - آقایان :

شیخ العراقین زاده . عظیمی . شیروانی نجات . داور . آقاسید یعقوب . ضیاء الواعظین . امیر اعلم . آقامیرزا سلیم خان ایزدی . روحی . معتمد السلطنه . آقامیرزا رضا خان افشار . علائی . دولت آبادی تقی زاده . مشیر الدوله . اعتبار الدوله . سلیمان میرزا . ناصر الاسلام . یمین الملك . مقوم الملك . آقامیرزا شهاب الدین . سردار منتصر . سرکشیك زاده . احیاء السلطنه امیر اشرف . تدین . شریعت زاده عماد السلطنه . هرمزی . کی استوان . دیوان بیگی . میرزا آقا خان . وحید الدوله مصدق الملك . مشیر معظم . آقا شیخ محمد علی الموتی .

اسامی مخالفین - آقایان : آقامیرزا یداله خان . حاج میرزا عبدالوهاب . معظم السلطان . آقامیرزا جوادخان . صدر العلماء مفتی . حاج آقا اسمعیل . محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس . آقا شیخ جلال الدین . آقاسید حسن اخاق . محمد ولی میرزا . صدق السلطنه . اقبال الممالك . اخگر . کازرونی . سهام السلطان . احتشام الحکماء . قوام الدوله سردار معتمد . غلامحسین میرزا . سپهدار اعظم دست غیب .

حاج میرزا علی رضا . حایری زاده . آقامیرزا احمد بهبهانی زعیم . شیخ الاسلام . ملك الشعراء . سردار نصرت . ملك التجار آقامیرزا سید مدرس آشتیانی . سالار لشکر . آقا سید محی الدین . ضیاء الاطباء . امین الشریعه . سلطان العلماء

رئیس - ماده دوم لایحه بودجه داجع بمجارج مطرح است .

آقای شیروانی

(اجازه)

شیروانی - یکی از مسائل خصوصی اصولی بعقیده بنده این است که اول نمایندگان ملت وظیفه خودشان را تشخیص بدهند بعد از آنکه ما تشخیص دادیم که دارای چه وظیفه هستیم آنوقت سایر مسائل را میتوانیم نظارت کنیم ما اینجا قسم خورده ایم و مخصوصاً یکی از قسمتهای بر جستهٔ قسم ما حفظ قانون اساسی است .

در جلسهٔ گذشته با اینکه آقای داور تذکرات مفصلی راجع بقانون اساسی دادند قانون اساسی طرف اعتنا واقع نشد

بنا براین بخودم حق میدهم که یك مرتبه دیگر آن اصول بزرگی که مخصوصاً مربوط ببودجه و مالیهٔ مملکت است

در اینجا با آقایان نماینده گان تذکر بدهم بنده وظیفهٔ خودم میدانم که آن اصول را حفظ کنم .

ممکن است آقایان اصول قانون را فراموش کرده باشند

حالا بنده میخوانم و البته آقایان هم هر طور که وظیفهٔ خودشان است انجام خواهند داد .

اصل هیجدهم - تسویهٔ امور مالیه جرح و تعدیل بودجه .

تغییر در وضع مالیاتها ورد و قبول عوارض و فروعات همچنان ممیزیهای جدیده که از طرف دولت اقدام خواهد شد . بتصویب مجلس خواهد بود .

بنده عقیده ام اینست که قسمت های این اصل در این بودجه نقض شده است زیرا شاید خیلی از آقایان نمایندگان اطلاع داشته باشند که در بعضی ولایات ادارهٔ مالیه خودش ممیزی میکند و خودش هم مالیات میگیرد بدون آنکه قانونی از مجلس گذشته باشد .

بعضی جاها را اضافه کرده اند و بعضی جا را شاید بخشیده باشند و مالیاتهای خیلی بزرگ هم وضع شده از قبیل باج راه که بعقیدهٔ بنده یك مالیاتی است که در سال هفت هشت برابر مبلغی که اینجا نوشته شده میگیرند و میخورند و اگر یك عدهٔ آمدند گلویشان را گرفتند شاید یك چیزیش را پس بدهند ولی اگر بگلویشان فشار نیاید اصلا نمیدهند

تمام این قسمتها در این اصل تذکر داده شده است .

اصل بیستم میگوید :

بودجهٔ هر یك از وزارتخانه ها باید در نیمهٔ آخر هر سال از برای سال دیگر تمام شده پانزده روز قبل از عید نوروز حاضر باشد .

حالا سال گذشته را میگفتند مجلس نبود در صورتیکه میتوانستند اول سال بودجه ها را بیاورند

ولی امسال که مجلس و دولت هست و سه ماه هم بیشتر بآخر سال نمانده بودجه سال بعد کجاست؟

یکی از وظائف دولت تهیهٔ بودجه است و این اصل را مجلس و دولت باید حفظ کنند دولت چرا بودجهٔ سال بعد را تا بحال حاضر نکرده است؟

بعقیده بنده این اصل هم نقض شده است از اصل ۹۴ تا اصل ۱۰۳ را هم پریروز آقای داور اینجا قرائت کردند و البته آقایان هم شنیدند در آنجا باز تکلیف مجلس را معین میکند و میگوید که تمام امور مالیه باید با نظریه و رأی مجلس انجام داده شود ولی در این بودجه هیچکدام از آن اصول رعایت نشده است .

اینست که بآقایان اذکر میدهم که ما همه قسم خورده ایم برای حفظ قانون و این قانون هم عبارتست از تمام این اصول و یکی از اصول مهمهٔ آن هم اصل مالیه است و الان آن قانون دارد نقض میشود .

حالا هر کدام از آقایان میل دارند بوظیفه خودشان عمل کنند

در جلسهٔ قبل در موقعی که آقای مخبر دفاع میکردند اظهار داشتند که حرفهای فلانی یك قسمتش مربوط بشخص من بود . این را میخواستم عرض کنم که عرایض بنده در اینجا مربوط بهیچ شخصی نیست ایشان که بودجه نبستند و عرایض من هم مربوط بشخص ایشان نبود و اسمی هم از ایشان در ضمن عرایضم نبردم و ارادت بنده را هم نسبت بایشان همه کس میداند .

ایشان یکنفر مخبر هستند و باید از طرف کمیسیون دفاع کنند .

در قسمت خرج بنده خیلی مسرورم که دولت یکی از پیشنهادهای بنده را که در اولین جلسه عرض کرده بودم بمجلس آورد و ما ها هم رأی دادیم و مخصوصاً بنده خودم هم رأی دادم و آن قسمت بودجه قشون بود .

بنده در همان روز اول عرض کردم که چهار قسمت از این بودجه برای این مملکت لازم است و اگر سوء اداره هم باشد ممکن

است بعدها رفع شود ولی جلوگیری از جریان آن چهار قسمت ممکن است امورات مملکتی را مختل نماید و آن چهار قسمت عبارت است : از قشون . امنیه . نظمیه . معلمین دولت این چهار قسمت را پیشنهاد میکنم و ما تصویب می کنیم بعد بپردازند .

برای سایر مؤسسات بودجه صحیح نوشته بمجلس بیاورند تا مارا رأی بدهیم یك فقره آن که عملی شد

بنده امیدوارم سه فقره دیگر را هم عملی بفرمایند و یك مدتی وقت مجلس را صرف مخالفت نکنند

زیرا اگر بودجه خوب بمجلس آورده بودند البته ما هم مخالفت نمیکردیم در اینجا آقای وزیر مالیه یك تمجید های از حسن جریان مالیه گردند و بنده قضاوت آن را بعهده خود آقایان میگذارم و چنانچه در آن جلسه هم عرض کردم بعهده کیفهای پر از شکایت آقایان میگذارم

این قسمت چیزی نیست که قابل شرح و بسط باشد و بقدری این اداره خراب است که اگر تا آخر سال بنده اینجا بایستم و خرابی مالیه را شرح بدهم باز هم تمام نمی شود و حقیقتاً اگر کسی معتقد باشد که مالیه ایران خوب است

یا روبه بهبودی گذاشته است من اسباب تعجبم میشود

اینجا در ستون مخارج نوشته است مخارج دربار که بنده مخالف بودم و هستم ولی چون آقایان رأی داده اند دیگر نمیتوانم در آن حرف بزنم

یکی مخارج اعلیحضرت محمد علی میرزا این قسمت را بنده نمیدانم تا کی باید بدهیم؟

اولادهای دیگر هم دارد و کم کم این حقوق جزء مستمریات و شهریه های مملکتی می شود و یك قلم درشتی هم هست برای اینکه حالا که تقلیل یافته پنجاه و چهار هزار تومان است

تا کی ملت باید یك مبلغ پول خودش را بدون دلیل و منطق از مملکت بیرون بفرستد اینجا دو ضرر میدهد

یکی این که یك پولی از مملکت خودش بیرون میفرستد و یکی اینکه میدهد بشخصی که در دربار یك شکوهی بنشیند و کیف کند آن هم یك پولی که صد دینار صد دینار و پنجشاهی از مردم با این ترتیب خجالت آور گرفته میشود

بعضی کاغذها امروز بنده رسیده است که قرائت میکنم

مثلا گلیم مردم را میبرند و میفروشند و پول آن را ضبط میکنند

یك مرتبه پنجاه هزار تومان درست می کنند میفرستند در خارج مملکت برای یك کسی که آنجا بنشیند و کیف کند قسمت دیگر مخارج ریاست وزراء است که ایشان قبول نفرموده اند

در بودجه هم ذکر شده است خیلی هم تشکر میکنم و امامسئله خانواری این یك مسئله ایست که بنده در آن تحقیقاتی کرده ام و بد نیست که بنظر آقایان برسانم در آنوقتی که راجع بخانواری رأی داده شد بنده ممتنع بودم و اخیراً اطلاعاتی که در این باب بنده رسیده است

بعرض آقایان میرسانم و آن این است که در یك محلهائی یك مبالغی در سال باین اسم میگیرند و اصلا معلوم نیست که چرا و از روی چه اصولی میگیرند

سابقا نسبت بصد هزار سربازی که برای مملکت تخصیص داده بودند از روی پنجه باسم خانواری

برای هر سربازی در محل سه تومان پول و سه خروار جنس میدادند

یکنفر از نمایندگان - مختلف است

شیروانی - بنده اینطور اطلاع داده اند . حالا در بعضی جاها طوری دیگر است چه عرض کنم . اگر از روی این اصل بخواهند بگیرند بعقیده بنده باید سیصد هزار خروار جنس بگیرند ولی اینطور نیست فقط هفتاد هزار تومان همین طور خشك باین اسم در اینجا نوشته اند حالا اگر این خانواری مقصود همان پنجه است که باید قانوناً اجرا شود و جزء قوانین است ولی اینطور عمل نمیشود یعنی این خانواری را باین اسم جزء مالیه مملکتی از مردم میگیرند و در نتیجه هم برای هر سر بازی کمترین وجهی که گرفته شده است صد و بیست تومان است

در فقره مالیات است که باین اسم گرفته میشود و بطوریکه عرض کردم بعقیده بنده در یك فقره از آنها نمیشود رأی داد چون قانونی نیست .

پس اگر همان خانواری سربازی سه تومان و سه خروار جنس را از محل بگیرند مردم راضی خواهند بود و باطیب خاطر هم میدهند ولی چون دو مالیات میگیرند این است که اینطور اختلافات و صدای عدم رضایتشان بلند میشود و بعقیده بنده نسبت باین قلم این نکته بایستی رعایت شود

اما وزارت مالیه بضمیمه مخارج انتفاعی در اینجا ترکیب شده که صد چهل خرج اخذ مالیات و جمع آوری مالیات نمیشود بنده حساب کردم مالیاتی که مأمور مالیه وصول میکند و بعنوان مالیه مواجب می گیرد و کار می کند عبارت است از مالیات مستقیم و غیر مستقیم و خانواری و خالصجات و این رویهم رفته هفت میلیون و سی صد و سی و شش هزار و پنجاه و چند تومان است و بودجه وزارت مالیه را بنده حساب کردم که جمعش میشود سه میلیون و هشتصد و ده هزار تومان با مخارج انتفاعی

یکنفر از نمایندگان - کمرك هم هست

شیروانی - اجازه بدهید اینجا سه میلیون و ششصد و ده هزار تومان با مخارج انتفاعی پولی است که باداره مالیه می دهند هشتصد هزار تومان که موضوع کنیم دو میلیون و هشتصد و ده هزار تومان باقی میماند که اداره مالیه این مملکت خرج دارد و برای وصول هفت میلیون و سیصد هزار تومان خرج میکند

بعضی از نمایندگان - این طور نیست

شیروانی - همین طور است حالا حساب کنید بعد هم اجازه بگیرید حرف بزنید وقتیکه این هفت میلیون و سیصد هزار تومان را نسبت بآن دو میلیون و هشتصد هزار تومان حساب کنید اگر تناسب خوانده اید ملتفت میشوید که چایش چقدر میشود و صدی چند میشود و این اصلا باخرج وزارت مالیه هیچ تناسب ندارد اما جهات دیگری هم هست که من مخالفم که این پول باین اداره داده شود یکی مسئله خالصجات .

سابقاً هم بطور مختصر عرض کردم که بنده اصلا باوجود خالصجات مخالفم برای اینکه یك اراضی آباد و یك آبهای فراوانی بدست دولت افتاده است و عوض جلب عایدی یکمشت ضرر هم از کیسه مردم در بیاورد و در این راه خرج میکند کما اینکه گفته شد خالصجات یك کور عایدی داشته است و تقریباً با مخارج انتفاعی هفتصد هزار تومان خرج و دویست هزار تومان دولت در اینجا کسر دارد و بنابراین بنده اصولا با وجود خالصجات مخالفم

و با قایان وزرا هم تذکر دادم که برای خالصجات این مملکت چندین راه که خیلی از آقایان مطلعین در نظر گرفته اند پیدا شده است و پیش از این اسباب خسارت مردم و دولت را فراهم نیاورید ولی البته اعتنائی باین عرایض هیچوقت نشده است و بیست سال است همینطور یك قلمی آورده اند اینجا باسم خالصجات و یك پولی هم گرفته اند و بنده این شعبه از مالیه را زائد میدانم و باید برای خالصجات فکر دیگری کرد و این شعبه هم که در سال دویست هزار تومان سیصد هزار تومان پول میدهند برای پشت میزنشین ها و برای اداره خالصجات مشغول شود .

در ادارات مرکزی مالیه شاید خیلی از آقایان نماینده گان محترم تشریف برده باشند و ملاحظه فرموده اند (و شاید هم گرفتار شده باشند) وقتی داخل آنجا میشوند در مراجعت راه خود را گم میکنند و بنده این ادارات برای وصول هفت میلیون مالیات خیلی زیاد میدانم و همانطور که عرض کردم صدی نود میزهای اداره مالیه را زیاد میدانم و صدی ده اگر آنجا بمانند کافی است حالا یك عده را میفرمایند باید بآنها نان داده البته صحیح است ولی اینها از آن تو بیجون بیایند تا اینکه کار در جریان بیفتد .

بواسطه اینکه قسمت عمده خرابی مالیه بواسطه وجود همین میزهای زیادی است و همین مواجب را در خارج بآنها میدهند

و اینهم خودش یك کاری است که از یك دسته یا برهنه بگیرند و بدهند بیك دسته یا برهنه دیگر و من هم شاید با این قسمت مخالف نباشم ولی بالاخره از لحاظ حسن اداره مالیه ترتیب این نیست و گمان نمیکنم هیچ مملکت بزرگی در دنیا اداره مالیه اش باین گندگی باشد و همین بزرگی مالیه است که موجب بطوء جریان امور شده است و اغلب آقایان دچار هستند و بنده برای نمونه دو سه کاغذی که این دو سه روزه برای بنده رسیده است میخوانم

اگرچه همه آقایان از اینقبیل کاغذ دارند ولی این یکی خیلی برجسته است

در همین عقرب تاریخ این کاغذ است و آنوقت در بیست و ششم عقرب بمن رسیده حالا ملاحظه کنید میخوانم .

در تعقیب رقیمه نمره ۴۶۱ مورخه ۲۱ سرطان راجع بشکایت اهالی ابرقو زحمت میدهد که چون در این باب مستقیماً هم بوزارت مالیه شکایت رسیده بود (یعنی قبل از اینکه بنده هم چیزی بنویسم شکایت کرده اند)

لهذا چگونگی امر از مالیهٔ پرداستعلام و دستور داده شده است که در صورت صحت اظهارات متظلمین در آسایش حال آنها اقدام و نتیجه را باطلاع دهند پس از وصول جواب نتیجه را باطلاع جناب عالی میرسانم .

حالا به بینید سرطان . اسد . سنبله . میزان عقرب . پنجماه قبل بنده یك شرحی در نتیجه تحصن یك عده رعایای ابرقو در تلگرافخانه که مالیه ما را آتش میزنند نوشته ام و هر روز هم تلگراف رسیده که در تلگرافخانه متحصن شده اند (و قبل از اینکه شرح قضیه را بمن بنویسند حسب الوظیفه بخود وزارت مالیه هم اهالی تلگراف کرده اند) آنوقت بعد از پنجماه بینده کاغذ میرسد که تلگرافاً اقدام کرده ایم و بعد از اینکه خبر بمارسید بشما هم خبر میدهیم .

از منزل بنده تا وزارت مالیه پنجماه طول میکشد آن وقت از وزارت مالیه بیزد و ابرقو تا این جریان بر گردد ملاحظه فرمائید چقدر طول میکشد در صورتیکه پنج مرتبه این تظلم شده و در این مدت هم توبسر مردم زده اند و این پولها را گرفته اند تازه جواب کاغذیست که بعد از پنجماه میرسد امضاء ذکاء الملك هم دارد .

دست غیب - تازه بهترین جوابست .

شیروانی - از این قبیل خیلی زیاد است ولی چون نمیخواهم وقت آقایان را خراب کنم لازم نیست حالا طرز جریان پنجماهه این کاغذ را عرض کنم .

www.iran-archive.com

اگر آقایان ملاحظه بفرمایند بر خلاف آن جریانهای سابق یعنی همان جزو جمع هاو همان مستوفیها که چندتائی شان هنوز هم در وزارت مالیه هستند و کارراهم همان ها میکنند و بالاخره این جواب هم از ناحیه آنها میرسد این کاغذ هامیاید توی ادارات زیادی که هیچ اطلاع ندارد مالیه ایرقو چقدر است که من مینویسم ایرقو اصلا نمیدانند و اطلاع ندارند

بنده نفر می بندم که یك نفر برود توی وزارت مالیه واز تمام این اشخاص که آنجا نشسته اند بپرسد مالیات ایرقو چقدر است اگر کسی توانست بفهمد او بعقیده بنده جز آن دوسه نفر مستوفی که آنجا نشسته اند و ازقدیم میدانند مالیات ایرقو چقدر است دیگر کسی نیست که بتواند تشخیص بدهد.

آنوقت مسائل میاید روی این میزهای زیادی عبور میکند. ترجمه میشود و یك دارالترجمه وسیع بزرگی بادویست سیصد مترجم که هر کدام ماهی صد تومان. صدپنجاه تومان. هفتاد تومان. هشتاد تومان حقوقهای گزاف دارند تشکیل داده اند و مخصوصاً اطلاع دارم دوسه تاخرازی فروشی که توی لاله زار دکان خرازی فروشی دارند.

درو زارت مالیه هم سمت مترجمی دارند وهی ترجمه میکنند واصلا نمی فهمند کلمه ایرقو یعنی چه واغلبشان هم مسلمان نیستند وبه لهجه ایرانی آشنا نیستند که کلمه ایرقو را بفهمند وترجمه میکنند.

بالاخره میرود روی میزی که جرات نداریم عرض کنیم آن میز کجاست آنوقت این جریان را که طی کرد دومرتبه برمیگردد میآید پائین ومیرود روی میز همان مستوفی های قدیم وآنها میگویند که ایرقو یك جائی است واین قدر هم مالیاتش است و اگر زیادی میخواهند بگیرند حق ندارید آن وقت او عقیده خودش رامینویسد باز جریان خودش را پر میکند میآید پیش وزیر واوامضاء میکند وبیزد میفرستند و عین همین اداره که اینجا داریم دریزدهم داریم آنجا هم یکنفر مترجم دارد که او هم نمیفهمد وبار سررشته دار ایرقو و آن پیرمردی که آنجا نشسته (خندهٔ نمایندگان) او میآید میگوید که قضیه از چه قرار است.

پس این شاخ وبرگهائی که بنده می بینم جزاینکه مردم رادرفشار و منگنه بگذارند وپول بگیرند بدهند بیك عده اشخاصی که بروید قلهك تفریح و گردش بکنند فایده دیگری ندارد و یکعده طرف دارهم دارند.

چنانچه مخصوصاً آقای معتمدالسلطنه بیك عده ازاجزای ادارات وشهربه بگیرها فرموده بودند مخالفین بودجه نمی گذارند بودجهٔ شما بگذرد وباین جهت است که حقوق شما عقب افتاده است.

بنده قسمت ادارات را تصدیق میکنم چون مخالفم ولی شهربه بگیرهارا تکذیب میکنم و بنده اصولا با یك اقلام درشت شهربه مخالفم که بعد هم عرض خواهم کرد.

درباب شهربه پنج ششماه است که حقوق به آنها نرسیده یعنی از این یك دوازدهم هائی که آقایان هفت ماهش را تصویب کرده اند فقط دوماه بشهربه بگیرها داده اند وپنجماه دیگر را نداده اند ولی از آنطرف آقایان وزراء حقوقشان را تاآن برج آخر گرفته اند وتفصیل شهربه بگیرها ازاین قرار است وآنطوریکه آقای معتمدالسلطنه فرمودند بنده تکذیب می کنم.

دیگر اینکه یکی از شعب وزارت مالیه که مخصوصاً آقای آقا سید یعقوب درآن جلسه خیلی اهمیت دادند مسئله بانك ایران بود وبنده هم همانطور باین قضیه خیلی اهمیت میدهم ومعتقدم که هر فرد ایرانی که دردهای اقتصادی این مملکت راندانند باید قائل شود که این مملکت بانك لازم دارد وما یك بانك ساخته وآمادهٔ که بایك اعتبارات وسرمایهٔ بدستمان دادندمتاسفانه وبدبختانه جزء وزارت مالیه کرده ایم ودر وزارت مالیه اثراتی که از این بانك ظاهر است یکنفر رئیس بانك ویکنفر معاون و یکنفر مفتش باچندین نفر محاسب و چندتا تفریشات وضباط واندیکاتور نویس وپرسنل است که یك دستگاه درتیبی تشکیل داده اند اما توی این بانك از روزیکه بدست وزارت مالیه داده شده است تا امروز صد دینار معاملهٔ بانکی نشده است و تا حالا چه میکرده اند؟

کارشان این بوده است که یك بدبختی که این منات ها دستشان بوده و زورشان باو میرسیده است (نه آنهائیکه زورشان نمیرسیده است) ودوهزار تومان مقروض بوده مأمور قزاق رفته توی خانه اش و قالیچه اش را حراج کرده وپول آن را گرفته وآورده است آنوقت رئیس ومعاون وکنترلور بین خودشان تقسیم کرده اند اینست وضعیت بانك (دراین موقع آقای شریعت زاده اجازه خواستند) آقا هم (اشاره بشریعت زاده) آوکای بانك هستند و حالا خواهند فرمود (خندهٔ نمایندگان) اما در قسمت وزارت داخله عرض کنم. وزارت داخله قطع نظر از امنیه و نظمیه که آن را هم بعد شرحش را عرض می کنم کارش اینست که در سال تقریباً چهل پنجاه حاکم عوض میکند.

یعنی حاکم سبزوار را بیزد وبرجرد را بتبریز میفرستد ویك حکم بزرك چاپی هم هست که فقط اسم حاکم وتاریخ صدور حکم در آن نوشته نشده. این کار وزارت داخله است شعب متعدد هم دارد.

شمال. جنوب. شرق وغرب. وآن میز های بزرگی هم که آنجا ملاحظه فرموده اید آنقدر کاغذ روی آن میزها هست که خودشان هم نمیدانند چه چیز است و فقط آن کاریکه میکنند راسمش رامیشود کار گذاشت همان پنجاه شصت تاحکم است که برای حکام وولات میرود که آنهاهم پروند در آن محل هاو هر کاریکه میخواهند بکنند.

بنده یك روز بیکی ازاعضاء ومعاونین آنجا عرض کردم که اداره روزنامه من تعهد میکند که شما هروقت بخواهید یك حاکمی رابفرستید بجائی آن احکامهم که چاپی است فقط منشی ادارهٔ من اسم آن حاکم را.

مثلا فلان الدوله وتاریخ صدور آن را مینویسد ومیدهد بدستش که برود بامأموریت خودش.

ووزارت داخله رابرای آن کارهائی کهما میخواهیم باآن فلسفه های زیادی که برای آنجا قائل هستیم که کارهای بزرگی باید بکند بنده هنوز اثری از آن کارهای بزرك ازقبیل سجل احوال سرشماری مملکت وتعداد نفوس واز این قبیل کارهای بزرك که در وزارت داخله های ممالك دنیا هست اثری ندیده ام وفقط کارش همان صدور پنجاه شصت حکم درسال است وبنده وزارت داخله رابااین طرزی که کار میکند زائد میدانم.

امنیه ونظمیه همچون یك اداره مایست که روح آن جزء قشون است یکقدری منظم تر است از وزارتخانهای دیگر والا اگر جزء این وزارتخانهای دیگر بود.

هر گز باین مرتبی نبود چون روح این اداره جزو قشون است آنهائیکه لباس نظام پوشیده اند کار هم درست میکنند ولی در اغلب ازولایات شاید برای بعضی از آقایانهم کاغذ رسیده باشد که بازیکعده اشخاص که نه لباس نظامی پوشیده اند و نه نشان دارند وفقط یك تفنك دوششان است واسم خود را گذارده اند سوار امنیه یا تفنگچی امنیه و سر راهها ایستاده همان باجهائی را که سابقاً یك اشخاص شروری در این مملکت میگرفته اند این مؤمن هم میگیرد وفقط ماهی یکدفعه راپرت بادارهٔ امنیه میدهند که بله راهها منظم است ودزد هم نیست.

بنده بااین قسمت از امنیه مخالم ولی باآن قسمتی که جزو نظام است ولباس نظامی پوشیده اند موافقم زیرا راه راهم بخوبی امن میکنند وباآن قسمت سواریکه یك روزی اسمشان چیزدیگر بوده وحالا سوار امنیه است مخالفم و معتقد هستم که قواء مملکت باید متحدالشکل باشد واین عقیده که پیدا شده است برای اغلب زمامداران ماباید اجرا شود نه اینکه مثلا خان فلان محل رئیس امنیه باشد وتفنك هم که دوشش باشد وهمان مظالمی راکه سابقاً مرتکب میشد حالاهم درزیر برق امنیه مرتکب شود وامانظمیه:

نظمیه های ولایات رااغلب بنده اطلاع دارم کارشان مرتب و یك حقوقیهم که بآنها داده میشود و در مقابل آن وظیفه شانرا هم انجام میدهند ولی طهرانرا نمیتوانم بگویم نظمیه وظایف خودش را انجام میدهد بلکه خارج ازوظیفه خودش یك کارهائی می کند و یك کاغذ هائی میرسد.

مثلا انتخاب الممالك که الان حبس است آن بیچاره میگوید آقا اگرمن تقصیر کرده ام بیاورید مرامحاکمه کنید بدارم بزنید گوش نمیدهند یك محبسی دارد که هفت صد نفر محبوس توی آن است.

اینکه نظمیه نیست!

اینکه امنیت نیست امنیت ممنبش این نیست یك کسی یك وقتی توی یك خیابانی کشته می شود.

بالاخره تمام اهل یك شهر در زیر فشار یك نفر شخصی که اسم خودش رامی گذارد رئیس نظمیه می افتند بدون این که هیچ کس بپرسد چرا یك نفر خداوند شهر شده وهرچه میخواهد می کند

بنده زیر باز این طور خداوند ها نمیروم آقایان میروند بروند

(همهمهٔ نمایندگان این بودجه است)

بنده یك اداره که برخلاف قانون رفتار می کند موافق نیستم که باو بودجه داده شود

وامایست وتلگراف را درهمان جلسه سابق که معاون وزارتخانه هم اینجا تشریف نداشتند گفتم درسنه ۱۳۰۱ یك میلیون و سیصد هزار تومان شده است

این وزارتخانه عایدی داشته است یعنی این شعبه از وزارتخانه و امسال نهصدهزار تومان شده است تقریباً چهارصد هزار تومان عایدی تلگرافخانه کم شده است وهمان طور که عرض کردم عایدی تلگرافخانه از مجرای تجارت وحسن جریان امور مملکت است وبنده دراین دوسال می بینم بواسطه امنیتی

که ازوجود قشون وشخص سردارسپه در این مملکت پیدا شده است امور بهتر جریان داشته.

راهها امن تر بوده - مال التجاره بهتر عبور می کرده - تلگرافخانه هم باید بهمان نسبت عایدیش زیادتر شده باشد.

امایك هو چهارصد هزار تومان کمتر شده بنده هرچه فکر کردم نفهمیدم چرا اینطور کسر شده. یااینکه کسر نشده طور دیگری شده و بالاخره چه شده است؟

باید این را فهمید که سبب خرابی این اداره چیست.

اول باید آنرا اصلاح کرد وبعد پول داد شما الان یك بودجه کنده یك میلیون وششصد هزار تومان بآن میدهید آنوقت تجارتخانه هم هست وبقول آقای مدرس کسب است ولی باید ضرر بدهد.

اگر یك کاسب هر سال یك مبلغی ضرر بدهد ازبین میرود.

اگر کسب است کسی ضرر داشته باشد بنده مخالفم وباید باکسی دیگر باشد که میتواند این کسب را اداره کند.

وزارتخانه یك اداره چهارپا داری وگاری رانی هم دارد.

یعنی اداره حمل ونقل.

دراینجا عقیده من مخالف عقیده آقای مدرس است که دوت چهارپاداری بکند.

مدرس- منهم مخالفم.

شیروانی - عرض کردم دولت اصلا چه معنی دارد وکارمردم را ضبط کند

اداره حمل ونقل یك اداره بود که تقریباً بیست کمپانی بزرك روی این اداره تأسیس شده بود با سرمایه های کافی وکم کم داشت بزرك میشد واگر حقیقتاً دولت آنها را تشویق میکرد

البته درمدتی ممکن بود این ادارات بقدری بزرك شوند که باهم متحد شوند واتومبیل رانی راه بیندازند وبالاخره خط آهن ایران را بکشند.

ولی یك دستهائی بازآمده است که نمیدانم دست غیب است وزیر این اداره را طوری جاروب می کنند وطوری می خواهد این اداره را برهم بزند که اصلا اسم حمل و نقل از مملکت برافتد و در مرتبه مابر گردیم بیشتر سواری.

خرج را اصلا می خواهند موقوف کنند.

کم کم کار بجائی میرسد از دست این اداره واین باج خانها که مردم سوار شدن روی چرخ استعفا بدهند وبنده هم اگر بخواهم باصفهان بروم پیاده بروم.

گرچه هم ازپیاده باج راه میگیرند ولی اقلا ازآدم پانزده قران میگیرند و از اتومبیل ازاینجاتااصفهان هیجده تومان میگیرند.

آنوقت یك اداره حمل ونقل بزرگی هم درست کرده اند مکرر خودم درمسافرت دیده ام سورچی این اداره چون خودش را مأمور دولت میداند ومأمور دولت هم البته وظیفه اش این است که بزند توی سر مردم.

قنوت را میگیرد و میزند توی سر مسافر میگوید پیاده شو - چشم - چرخ را زور بده - چشم - درست سورچی یك مأموری است برای مسافر بدبخت که با توسری از اصفهان او را ببرد طهران آن وقت این اداره بااین وسعت و عرض و طسول یك مبلغی هم در سال ضرر می کند.

تقریباً یك کرور واین فروش هم که توی راپرت دکتر میلیسپو می بینم یك ستون آن راجع بعمل ونقل دولت علیه است این است که بنده با اداره حمل و نقل بکلی مخالفم وعقیده ام اینست که این اداره باید منحل شود واین پول زیادی هم که میدهند ندهند.

اما وزارت عدلیه:

بنده عرض کردم عدلیه یکی از بزرگترین مؤسسات یك مملکت است و جزو یك اداره معمولی مملکتی نیست.

عدلیه یکی از قوای سه گانه یك مملکت است وبعقیده بنده بیشتر باید باین اداره اهمیت داد تاسایر وزارتخانها برای اینکه امنیت یك مملکت ویك جامعه حفظش بعهده عدلیه است.

عدلیه ما قطع نظر از اینکه باآن مفهوم حقیقی خودش تطبیق نمیشود یك نفر قاضی مستقل درعدلیه نیست قاضی در عدلیه من رامیتواند جلب کند.

اما یك کسی را که قوه اش یك خورده ازمن زیادتر باشد نمیتواند جلب کند -

این عدلیه نیست - این عدلیه غریبی می شود.

عدلیه یعنی دونفر که هر دو دارای یك جرم باشند - یکی را بتواند جلب کند و ویکی رانتواند - اینکه خرابی خود عدلیه است.

بعلاوه حقوقی که برای این اداره معین شده است هیچ تناسب ندارد با سایر ادارات.

می بینم هفت هشت کرور میدهند بمالیه و ششصدهزار تومان بعدلیه - آخر این چه تصمیمی است؟!

خوب است آقایان وزراء یك شکلی تقسیم کنند که یکی آنقدر نبرد ویکی مغبون شود عدلیه بعقیده بنده اینجا از حیث بودجه مغبون شده و باید رفع غلتش را بکنند و همین طور است فواید عامه آنرا هم بنده بیش از آقایان اهمیت می دهم و عقیده ام این است که اول قوه قضائیه که امنیت یك مملکتی را عهده دار است باید تأمین کرد بعد باید مؤسسات منفعتی در مملکت ایجاد شود و آن مخصوص وزارت فوایدعامه است.

مخارج انتفاعی این لغت تازه اختراعی که آورده اند توی بودجه این را اگر برای وزارت فوایدعامه گذاشته بودند بنده بدون اینکه بپرسم فورآرای میدادم برای اینکه آن اداره کاسبی که میفرمودند فواید عامه است باید خرج کنند معدن در بیاورند جنگل را اداره کنند و فایده ببرند و عقیده بنده این است که وزارت فواید عامه را بایست بیشتر از این اهمیت داد - فقط یك مبلغی از این پول مربوط است به وزارت خانه و اداراتی هم در ولایات ندارد.

مثلا در اصفهان ما یك اداره دارد خوردو گمی - خودش یك چیزهائی پیدا می کند و خودش خرج می کند درصورتی کی نمیدانم ازوزارت فواید عامه چه میشود پیدا کرد واین اداره خودش پیدا میکند و خودش خرج میکند.

در صورتیکه بودجه هم ندارد وآن وقت این قلم بزرگی که از راه می گیرند یك هو میریزند در مالیه و باز هم همان طور توی آن میزها تقسیم میشود آنوقت باید وزارت فواید عامه که یك منبع عایدی پیدا کرده است باسم باج آنرا باید ازمردم بگیرند وتحویل مالیه بدهند آنوقت التماس وگدائی کنند و یك پولی بگیرند وخرج راه کنند وهمیشه حقوق عملجاتشان دوسه ماه عقب بیفتد.

در صورتیکه در تمام دنیا اینطور عواید اختصاصی دارد به همان مخارج یعنی عایدات وزارت فواید عامه مخصوصاً باید صرف مخارج راه بشود واگر یك مبلغی زیاد آمد باید راه بسازد. معنی تمرکز مالیه هم این نیست.

مثلا پول نواقل برای تعمیر شهراست وپول باج راهم که از اتومبیل می گیرند برای ساختن راه است ومخالفت بنده این نظر است که عایدات وزارت فواید عامه اختصاص داده شود بخود وزارت فواید عامه و ابداً نباید در مالیه تمرکز پیدا کند.

بنده مخالف این تمرکزم. اماوزارت خارجه:

وزارت خارجه یکی از وزارتخانهای خوب ماست و همه می دانند که از نقطه نظر اداره خیلی خوب است.

ولی ازنقطه نظر نتیجه یك چیز او کس و شکوهی است برای دولت ایران که یك عده اشخاصی را درسال یاماه فلان قدر حقوق بدهیم و بفرستیم در یك محل هائی که هفته یك روز یا روزهای معین یا روز های عید یك بیرقی بالا بکشند ولی نمایندگان سایر دول را که مملکت خودمان میبینیم عملیاتشان فقط این نیست.

کارهای بزرك دارند وباین سادگی نیست.

وزرای مختار ونمایندگان سیاسی و قونسولها کارهای بزرك سیاسی واقتصادی ازلحاظ حفظ منافع مملکت خودشان دارند.

مخصوصاً یك مملکتی که نسبتاً ضعیف است ازنقطه نظر سیاست خارجی همیشه باید خیلی مواظب باشد وبا دنیای امروزی که فقط روی سیاست گردش میکند

بایدازنقطه نظر سیاست مواظب خودش باشد وکارهای اساسی در آن ممالك داشته باشد وبرای آنوزارتخانه هم اشخاص اساسی انتخاب کند بنده اطلاع ندارم از آن وزارتخانه واشخاصی هستند که اطلاع دارند ممکن است ببنده هم اطلاع بدهند.

مخصوصاً حالا که این بودجه را برایمان آورده اند (سابق من شنیدم که یك کارهای مهمی میکردند)

ولی حالا دوسیه های این وزارتخانه را بروند ببینند چه کار میکنند.

بنده موافقم که باید این وزارتخانه وسعت پیدا کند وحقوقشان هم زیاد شود ولی کارهم باید بکنند.

آن نماینده که ازطرف دولت میرود دریك مملکت باید کار بکند وکاراو بعقیده بنده سنگین ترین کارهاست

بنده گاهی دیده ام کارهائیکه اسباب درد سرمیشود کرده اند وبا وجود این این بودجه را تهیه کرده اند

مثلا یك ملوك الطوایفی هم در آنجا هست فلان مأموررا احضار میکنند نمی آید آنوقت مجلس شورایملی مجبور میشود که قانون وضع کند که اگر نیاید حقوقش راقطع کنند: زیرامتمرد است. اصلامتمرد یعنی چه؟

یك نفرمأمور که دولت میگوید برو فلانجا نمیرود البته متمرد است و بایـد حقوقش را قطع کنند نه اینکه مبلغی برای اوذخیره کنند. توقیف کردن جایز نیست باید متمردین را احضار کنند ومأمورخوب بجایش بفرستند یا یك عملیات خوب داین وزارتخانه باید بهتر ازاین بجریان بیفتد و یك مؤسسات دیگری هم بنده در این وزارتخانه می بینم از قبیل محاکمات و کارگذاری ها که مخالفم وباید اینها لغو شود.

(جمعی ازنمایندگان صحیح است)

اما معارف بدبختانه طوری شده است که هر کس بخواهد دراطراف معارف یك کلمه حرف بزند.

همان عرضی است که امروز کرده ام فوراً وصله دماگوژی را باو میچسبانند این است که بنده دراین خصوص کمتر حرف میزنم ولی باین اداره بیشتر اهمیت میدهم اداره معارف ما وضعش خوب نیست برای چه؟ برای اینکه بودجه مکفی ندارد.

اول عیب آن اینست که بودجه آن متناسب با سایر مؤسسات مملکتی نیست بنده یك مجله چندی پیش دیدم که صورت بودجه ممالك رانوشته بود.

مخصوصاً یك صورت برداشتم. گر چه این صورت مال قبل ازجنك است که در

www.iran-archive.com

ضمن اینکه تمام بودجه ها را شرح داده است بودجه وزارت معارف را هم معین کرده وبنده بودجه معارف چند مملکت مهم را یاد داشت کرده ام که در اینجا بعرض میرسانم.

امریکاقبل از جنك بطوریکه در آنجا نوشته بود صد وشصت وسه میلیون لیره عایدی داشته

بکنفرازنمایندگان- میلیارد

شیروانی- خیر لیره است بنده هم اول خیال کردم بعد دیدم درست نیست بهر حال دراین مبلغ شصت میلیون لیره اش را صرف معارف میشود.

انگلیس صدوچهل وسه میلیون لیره عایدی داشته است وهفتاد و یك میلیون لیره اش را صرف معارف نموده (آن یکی هم هفتاد ویك میلیون نیست وهفده میلیون است).

بطوریکه اولی بیشتر ازثلث و دومی بیش ازتسع وسومی بیش از سدس از کل عایدی صرف معارف میشده است عجالة اگرشیفرصحیح نباشد ولی تناسب صحیح است ومخصوصاً درمملکت ماکه از حیث تمدن عقب هستیم بیش از همه چیز باید بمعارف یك توجه مخصوصی کرد. واهمیت داد.

ولی همانطوریکه درموضوع راه عرض کردم نمیدانم چه دست غیبی است که نمیگذارد معارف

مادرست شود.

راجع بشهریه ها که آقای معتمدالسلطنه در بیرون میفرمایند شیروانی نمی گذارد تصویب شود.

بنده مخصوصاً بآقای مخبرباد آوری میکنم آن روز هم عرض کردم کسانی که بمملکت خدمت کرده وعمر طولانی خودشان را صرف خدمات مملکت کرده اند البته به آنها باید حقوق داد غیر از این هم نمی شود.

یاداش خدمت همین است ولی برروی یك اصول قانونی که درسایر ممالك هم معمول است باید جبران خدمات آنها را کرد.

یك عده اشخاصی هستند که در راه آزادی خدمات کرده اند وزحمت کشیده اند نسبت باین عده کاملا موافقم که برای قدردانی از اشخاص خادم یك امتیازاتی قائل شده و یکی از امتیازات هم اعطای حقوق است.

ولی البته خودتان ملاحظه کرده اید که در زیر لواء این اشخاص که بمملکت خدمت کرده وصدق هستند ودر تحت لوای کسانی که بآزادی مملکت خدمت کرده اند یکعدهٔ دیگری هستند که مفت خورند بنده باآن قسمت مفتخور مخالفم والا با قسمت شهریه بگیر که از روی استحقاق حقوق میگیرد موافقم.

بنابراین خدمت حضرتعالی (خطاب بآقای معتمدالسلطنه) عرض میکنم که این عرض بنده را اگر خواستید نقل کنید اینطور بفرمائید که عرض کردم وتا وقتی که این نظر بنده تأمین نشود بنده باشهریه مخالفم.

آن روز فرمودند قسمت اخیر بودجه مطرح نیست بنده هم نخواستم آن قسمتی که مربوط به جمله اخیر است در اینجا مطرح کنم اینجا نهصد ونود وچهار هزار تومان برایمان اضافه قلمداد شده است.

اگرواقعاً این مبلغ را ازبودجه اضافه داریم که چرا بی تکلیف بگذاریم. چون یك جمله باین چسبانیده اند که اسباب شکر من شده.

یك قرضی را که از مجلس نگذشته ما قبول نداریم. بهرعنوان که میخواهد باشد حتی مساعده هم باشد قبول ندارم جز اینکه بتصویب مجلس برسد و من مملکت خودم را مدیون آن قروض نمیدانم پس بنده پیشنهاد میکنم که این مبلغ اضافه را نصفش را بمعارف ونصف دیگرش را بساختن راه ها اختصاص دهند این بود عرایض بنده حالا آقایان میخواهند رأی بدهند یانه؟

بنده برای ثبت در اوراق تاریخ عرایض خودرا اعم از اینکه قبول شودیانه عرض کردم.

معاون وزارت داخله - بیانات آقای شیروانی یك کلیاتی بود راجع بتمام وزارتخانه‌ها ومؤسسات مملکتی والبته آنچه را که بنده عرض میکنم راجع بوزارت داخله است که مربوط است بخدمت خود بنده. در موضوع اساسی وزارت داخله که کارش چیست؟

بیاناتی فرمودند و کار وزارت داخله را محدود کردند بصدور احکام برای مأمورین. اگر نظر را قدری محدود کنیم شاید همینطور هم بنظر بیاید بجهة اینکه کار هروزارت را مأمورین آن وزارتخانه انجام میدهند ونمایندگان وزارتخانه هم مامورین وزارتخانه ها هستند ولی اگر قدری دقت بفرمائید می بینید با اینکه یك نواقصی درتشکیلات هست معذلك کار وزارت دا له آنطور که فرمودند نیست.

وقتی فلسفه و موضوع وزارتخانه را درنظربگیریم وبدانیم که مقصود ازتشکیل این وزارتخانه چیست شاید یك بیانات و تفصیلاتی لازم داشته باشد

ولی اجمالا همین قدر عرض میکنم که وزارت داخله مرکز سیاست داخلی مملکت است و فلسفه تشکیلاتش هم برای این است.

البته وقتی بوجود این وزارتخانه نظر داشته باشیم اساس تشکیلاتش هم باید روی همین اصل درست شود وبا وجود نواقص بودجه که هر ساله باین وزارتخانه تحمیل میشود و(معلوم است که بانقص بودجه نمی شود باصلاحات اساسی موفق شد) معهذا آن اندازه لوایح وقوانینی که برای اصلاحات وتشکیلات وزارت داخله لازم است تهیه شده وشاید اغلب آقایان نمایندگان از آن مطلع باشند وباید ازمجلس بگذرد وبالاخره برای تکمیل اصلاحات خرج لازم است.

وزارتخانهٔ که همه ساله از بودجه اش کم میشود بهمین وضع هم که خودش را نگاهداشته باز خوب است نمیگوئیم که قائل بکثرت مخارج هستیم زیرا همه دولت تمام مصروف بر این است که بودجه را توازن داده مخارج و عوائد را تعادل دهد.

ما هم تحمل این کسررا میکنیم وبا این حال بازتشکیلات وزارت داخله راخوب نگاهداشته‌ایم وامیدواریم درآتیه بتناسب فزونی عایدات بتوانیم پارهٔ اصلاحات لازمه را تا حدی که مقدوراست دراین وزارتخانه اجراء کنیم.

راجع بامنیه شرحی فرمودند که نواقصی دارد.

بودجه امنیه درسال سابق پانصد و هفتاد هزارتومان بوده است وامسال بواسطه اینکه صد هزار تومان از بودجه وزارت داخله کم کردند مجبورشدیم دوازده تومان ازبودجه امنیه کم کنیم.

تصدیق میفرمائید در تمام مملکت ایران که راههای خیلی عریض وطویل دارد بایك همچو بودجه چطورمیشود یك امنیه که مطابق آمال باشد تهیه کرد

البته بهمان قدری که خرج میکنیم بایدتوقع کار داشته باشیم

آنچه را که امسال برای امنیه پیش بینی کردیم پانصد وپنجاه وهشت هزار تومان بود.

باین مبلغ واین راههای عریض و طویل آیا تصور میفرمائید که بهتر ازاین میشود توقع داشت.

بااین حال درتمام راهها امنیت هست

آقایان نمایندگان تصدیق میفرمایند که سرقت وشرارت خیلی کمتر ازسابق شده وبا این پولی که خرج میکنیم باید خیلی ممنون باشیم که اینصورت فعلی هم دائر ومحفوظ است.

البته خود بنده هم قائلم و به هیئت دولت هم عرض کرده‌ام که باید بیشتر ازاین خرج کرد.

ولی وقتی که ما محدود میشویم بسدی که عبارت ازنداشتن پول است چه باید کرد؟ باید بحداقل راضی شد وقناعت کرد.

شرحی راجع بنظمیه ایراد کردند.

البته میدانند که تکلیف نظمیه کشف جنایات وتعقیب بعضی عملیاتی است که ممکن است منجر به بی نظمی و اختلال امنیت شود.

اگر بعضی اشخاص جلب شده اند ناچار ازروی دلائل بوده ودوسیه دارد

ما هم بی اطلاع نیستیم یعنی درهرمورد که شکایتی میرسد از نظمیه سؤال میکنم نظمیه هم بموجب دلیل ومدرك اقدام خودش را اطلاع میدهد.

راجع بهمان شخص بخصوص هم که اسمش را بردند ازنظمیه استنطاق شده و توضیح هم داده و دوسیه هم دارد و بنده تصدیق نمی کنم که برخلاف قانون اقدامی شده باشد.

اما ازحیث تشکیلات نظمیه با اینکه بربودجه نظمیه چیزی نیفزوده‌ایم و نسبت به پارسال مجبوراً پانزده هزارتومان کسر کرده‌ایم معذلك درتمام شهرها شاید اغلب آقایان اطلاع داشته باشند نظمیه صورت جدیدی پیدا کرده ودرهرجا صاحبمنصبان پلیس از مرکز فرستاده شده است برای اینکه موافق دستور متحدالشکلی درهمه شهرها تشکیل پلیس بدهند.

این یکی ازلوازم اولیه شهرهااست که باید نظمیه خوب داشته باشد باید بلدیه خوب داشته باشد

ولی البته تکمیل شدن اینها بازمنوط بخرج است ولی چون محدود میشویم یکی عایدات از این جهت باید کم خرج کنیم.

بنده برای اینکه خاطر آقایان نسبت بوضعیت وبودجه وزارت داخله مسبوق شود یك صورت اجمالی حاضر کرده و عرض میکنم.

ممکن است همچو بنظر بیاید که دو میلیون و صد هزار تومان بودجه وزارت داخله تمامش صرف حقوق حکام ومأمورین بشود (شاید حالا کمتر تصور بشود ولی سابقاً این تصور بیشتر میشد باید عرض کنم که حقوق مأمورین وزارت داخله وحکام ولایات بعد اقل رسیده و کمتر ازاین مقدور نیست

روبهمرفته نظمیه مرکز ولایات یك میلیون وصد و بیست وشش هزارتومان میگیرد

تصدیق میفرمائید در صورتی که بنا شود درتمام شهرها نظمیه خوب داشته باشیم که اهالی بتوانند از وجود آن بهره‌مند و متمتع شوند این مبلغ خیلی کم است

بامنیه میدهیم پانصد و پنجاه وهشت هزارتومان این مبلغ برای امنیه تمام مملکت است

آنهم بااین راههای عریض وطویلی که ملاحظه میفرمائید والبته کمك نشونیست که امنیت رامستقر میکند والابا این امنیه به هیچوجه مقدور وممکن نبود امنیت را در مملکت حفظ کنیم

این که فرمودند وزارت داخله میز های بزرگی دارد برعکس بنده گمان می کنم میزهایش خیلی کوچك است و عده

زیادی مستخدم ندارد و خرجش هم نسبتا کمتراست وباوجوداین عده کم کارش خیلی زیاداست

حقوقهم باجزاء خیلی کمتر از سایر وزارتخانه هاداده میشود وبنده شکایات آن هارا تصدیق میکنم

بهیچیك ازاعضاء حقوق مطابق درجه داده نشده است

یکی که مدیر اداره است مطابق درجه حقوق داده نمیشود واین بواسطه ضعف بودجه است که نمیخواهیم زیاد خرج کنیم

ازاین که بگذریم برای تمام ادارات حکومتی ومأمورین که مرجع کارند سیصد وسی یك هزارتومان دربودجه مقرر ومنظور شده این است وضعیت وزارت داخله در هذه السنه

بعضی از نمایندگان - تنفس بدهید.

معاون وزارت پست تلگراف - آقای نماینده محترم سه فقره اعتراض وزارت پست و تلگراف فرمودند یکی این بود که عایدات سنه ایت ایل تلگراف خانه نسبت به تلگوزئیل چهارصد هزار تومان کسر شده بنده تکذیب میکنم اینطور نیست

عایدات تلگراف صورت دارد تلگراف خانه یك اداره منظمی است

اعتراض ایشان شاید راجع بکلیه بودجه پست و تلگراف باشد که بنده در یکی ازجلسات سابق اینجامفصلا توضیح دادم که این کسرهایدی راجع باداره حمل ونقل است وتلگراف خانه کسر عایدی ندارد

امایك اشتباه دیگر فرمودند که درضمن اظهارات خودشان فرمودند: عایدات نهصد هزارتومان ومخارج یك میلیون وششصد بیست هزارتومان بوده

در این مورد هم اشتباه فرمودند و این مبلغ برای تمام وزارت پست وتلگراف است.

اداره پست هفتصدوسه هزارتومان. تلگرافخانه پانصد و هشتاد ونه هزارتومان صدوسی ودوهزارتومان

دویست ونود شش هزار تومان هم بودجه اداره حمل ونقل است که روی هم میشود مبلغ یك میلیون وششصد وبیست هزارتومان بودجه تمام وزارت پست و تلگراف نه فقط تلگرافخانه جمله دیگر راجع بحمل ونقل فرمودند بنده تصدیق میکنم

که این اداره بدست دولت خوب اداره نمیشود نباید هم خوب اداره شود

همینقدر هم که اداره میشود باید ممنون بود که بدست سورچیها در این کاروانسراها خوب اداره میشود

ملاحظه بفرمائید درهر کاروانسرایا درهرمنزلی یك سورچی دارد که نمیشود یك مفتش گذاشت که شورچی مثلا یك من جوندزدد

البته این معایب پیدا میشود مخصوصا وضع خط خانقین

خوب نیست وضرر دارد ولی خط خراسان فائده دارد ودرنتیجه برخوردن باین معایب وزارت پست وتلگراف مشغول شد که کنترانی با یك کمپانی فرانسوی موسوم به کی تانه به بندد برای راه خانقین واین کنتراتهم تهیه شده است و همین است که الان تقدیم مجلس شورای ملی میکنم

(باآقای رئیس تسلیم نمودند)

این همان کمپانی است که ازبغداد به بیروت اتومبیل رانی دارد وباتمام دنیا رابطه دارد

وقتی که مسافر یك بلیط از او گرفت باآن بلیط میتواند همه جای دنیا مسافرت کند ومنحصر به بیروت نیست باهمان بلیط میتواند ازبیروت بمارسیل واز آنجا بپاریس برود

وامیدوارم مجلس شورای ملی زودتر تکلیف این کنترات را معلوم کند برای اینکه وزارت پست وتلگراف وقتی بداند این کنترات تصویب میشود باید از حالا اسب واثاثیه که در آن راه دارد بردارد وبرامهائی که کسر دارد یافایده دارد مثل راه خراسان بگذارد و آن راه رانادرجه تکمیل کند

ازاین جهت امیدوارم مجلس شورای ملی هرچه زودتر تکلیف این کاررا معین کند

رئیس - آقایان به تنفس مایلند

شیروانی - بنده توضیحی دارم

وزیر فوائدعامه - قبل ازاینکه تنفس داده شود اجازه میخواهم لایحه امتیاز ساختن راه از دامغان باستر آباد بندرجز راتقدیم مجلس شورای ملی کنم

کفیل وزارت معارف - بنده هم کنترات دونفر معلمه را برای مدرسه دارالمعارف تقدیم مجلس شورای ملی میکنم

معاون وزارت عدلیه - لایحه قانونی تشکیلات عدلیه است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم

(سه ربع ساعت قبل ازظهر جلسه برای تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)

رئیس مجلس شورای ملی

مؤتمن الملك

منشی - **علی اقبال الممالك**

منشی - **معظم السلطان**

جلسه نود و دوم

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه هفدهم قوس ۱۳۰۳ مطابق دهم جمادی الاولی ۱۳۴۳

مجلس دوساعت و بیست دقیقه قبل ازظهر بریاست آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید

صورت مجلس یوم یکشنبه پانزدهم قوس را آقای اقبال الممالك قرائت نمودند

رئیس - آقای نظم الملك

(اجازه)

نظم الملك - بنده را جزو دیر آمدگان بی اجازه نوشته‌اند در صورتیکه بنده استجازه کرده بودم.

رئیس - مراجعه بکمیسیون شده باید از کمیسیون تحقیق شود.

آقای تدین راجع بصورت مجلس است؟

تدین - بنده بعد از تصویب صورت مجلس عرض دارم.

رئیس - آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بنده هم قبل ازدستور عرض دارم.

رئیس - آقای رهنما

رهنما - بنده هم قبل از دستور عرض دارم.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب راجع بصورت مجلس است؟

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر قبل ازدستور عرض دارم.

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده مقصودم یك تذکری است به آقایان نمایندگان ومخصوصاً بمقام محترم ریاست راجع به حقوق عقب افتاده بعضی مدارس بااینکه مجلس ازبابت سنه و میزان هر کدام یك دوازدهم تصویب کرده که پرداخته شود.

معذلك مطابق اظهاراتی که آقایان معلمین می کنند حقوق برج سنبله آنها را نداده‌اند برج میزان را هم بطریق اولی البته تصدیق میفرمائید دراین موقع زمستان و سختی بااین ملت حقوق مقتضی نیست نسبت بحقوق آنها یك اقدامات جدی نشود همچنین یك عده از زنها وفقرای بیچاره که حقیقة بنده را بستوه آورده‌اند (از نقطهٔ نظر اینکه بنده در کمیسیون بودجه هستم) راجع به شهریه‌هاشان وبنده میخواهم تقاضا کنم اگر آقایان تصویب میفرمایند ازطرف مجلس تذکری بوزارت مالیه داده شود که عطف توجهی نسبت بآنها بشود.

(بعضی گفتند صحیح است)

جمعی ازنمایندگان - خوب است داخل دستور شویم.

رئیس - آقایان موافقید داخل دستور بشویم؟

(گفتند بلی)

رئیس - ماده دوم رابرت کمیسیون بودجه مطرح است.

آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب مرایضی که بنده می‌خواهم عرض کنم اغلبش را آقای شیروانی تذکر دادند ولی یکی دو قسمت باقی است که آنروز مذاکره نشد وبنده باید عرض کنم

یکی راجع بمخارج انتفاعی است که اینجا دوهزار و دویست تومان هم بهش اضافه کرده‌اند

آنروز هم عرض کردم این مخارج انتفاعی یك چیزهائی است که به درد مملکت نمیخورد

مثلا برای ضرابخانه مینویسند هزار تومان مخافعش را هم می‌نویسند هزارتومان یا برای همدان مینویسند مخارج انتفاعی خالصجات همدان در صورتی که همدان خالصه غیر انتقالی، ندارد انتقالی‌اش را نمی دانم دارد یا ندارد ولی غیرانتقالی ابداً ندارد

یکی هم راجع بوزارت مالیه است و مطابق آن حسابهائی که آنروز کردند بنده هم معتقدم که این صدی چهل برای مخارج مالیه خیلی زیاداست

یکی دیگر راجع بمخارج وزارت داخله است که دراین بودجه اینقدر برایش خرج میکنند وبنده مخالفم

مثلا این نظمیهٔ که بودجه‌اش یك کرور است چرا جلوگیری از این چیزهائی که درشهر اتفاق می‌افتد نمی کند چرا این مزخرفاتی که در روزنامه نامید وغیره می نویسند جلوگیری نمی کند وحال آنکه وظیفه نظمیه است که اینقبیل اشخاص را جلب نموده محاکمه ومجازات کند

دیگری راجع بعدلیه است، عدلیهٔ که بناشد احکامش بلااجرا بماند اینقدر بودجه لازم ندارد

الان درمرکز سه چهار کرور حقوق مردم بلااجرا مانده

در همدان بنده اطلاع دارم تقریباً سیصد چهارسد هزار تومان حقوق مردم بلااجرا مانده

اگر بنا باشد احقاق حق مردم نشود دیگرعدلیه برای چیست؟ واگر بنا است که احقاق حق مردم بشود چرا اینقدر عرایض مردم بلاتکلیف مانده؟

یکی دیگر ایضاً راجع باوقاف است اینجا تقریباً بیست هزار تومان برای اوقاف نوشته‌اند که مخارجش است درصورتی که

www.iran-archive.com

ادارات معارف درولایات کارزیادی ندارند وهمان رئیس معارف میتواند اوقاف را هم رسیدگی کند

حالا شما این جا یك بودجهٔ برایش معین میکنید که بگویند البته مخارج لازمی دارد آنوقت درمقابلش یك نیم عشری هم بگیرند

خیر هیچ لزومی ندارد که بیست هزار تومان خرج کنند نیم عشر اوقاف را هم بگیرند

همان رئیس معارف محل بکارهای اوقاف هم رسیدگی کند ، ازصبح تاغروب رؤسای معارف بیکار نشسته‌اند خوب است این کادراهم رسیدگی کنند

مسئله دیگر راجع باستهلاك دیون دولتی است ، آنروزهم عرض کردم این استهلاك دیون دولتی آیا راجع بقروض داخلی هم هست یانیست

اگر میفرمائید راجع بقروض خارجی است جهت اینکه خارجه مقدم بر داخله است چیست ؟ واگر راجع بقروض داخلی هم هست آنرا بفرمایند تا بنده متقاعد بشوم

قسمت دیگر راجع بیست وتلگراف است آنروزهم عرض کردم حالاهم عرض میکنم

یك وزارت پستی که نتواند یك تمبر را اداره کند اینقدر بودجه برای چه بهش میدهند

الان دوسه ماه است که تمام کاغذهای مردم بدون تمبراست

مثلا بنده خودم پریروز کاغذی بردم بیستخانه سه راه امین حضور (گاهی هم آدمهایم میبرند) همینقدر یك مهری زدروی کاغذ که نوشته بود سه راه امین حضور و ازبنده پول گرفت گفتم بدهید به صندوق بیاندازم جواب داد خیر خودمان میفرستیم بنده حقیقتاً اطمینان ندارم که آیا میرسانند یا نمیرسانند

باز موقعی که تمبربود درمقابل پول یك تمبری بیباکت میزدند ولی الان سه ماه است که ابداً تمبر نیست وتمام کاغذهای مردم را فراهم کند نه اینکه کاغذهای مردم را بیندازند آنجا رسید رسید نرسید نرسید این است که بنده با اینترتیب مخالفم

نجات - اگر نرسید آن وقت بفرمائید

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر نمیرسد بیست کاغذ فرستاده‌ام ونرسیده است ثابت می کنم

عمادالسلطنه(مخبر) - اعتراضاتی را که فرمودید دفعه اولش نبود دو سه مرتبه این اعتراضات را فرمودند بنده هم جواب عرض کردم بازهم جواب عرض می کنم

ازقسمت آخرهم میگیریم تااول

اولا اجمع نبودن تمبر اعتراضاتی فرمودند درصورتی که بودن ونبودن تمبر دلیل براین نمیشود که ما بوزارت پست و تلگراف بودجه ندهیم

بعد شرحی فرمودند که کاغذ را می‌گیرند ویك مهری میزنند و معلوم نیست که میرسد یا نمیرسد

اگرجنابعالی حالااطمینان ندارید آنوقت هم که کاغذ را میدارید و سه شاهی یا سیصد دینار تمبر رویش میزنند آنوقت بچه جهت اطمینان داشتید در مقابل بشما یك وثیقه‌ای که نمیدادند تمبر میزدند و کاغذ را میانداختند توی صندوق پستی این اعتراضات واردنبود وباید اصول اداره وترتیب کار منظم باشد و این را هم بنده نمی‌توانم تصدیق کنم که کاغذهائی که به پستخانه میدهید بمقصد نمیرسد و گمان می کنم نظیرش هم تا کنون اتفاق نیفتاده

راجع باستهلاك دیون دولتی فرمودند آنروزهم عرض کردم این راجع بداخله نیست

راجع بدیون خارجی است که دولت دارد وبتصویب مجلس هم رسیده است

لیه است که تسعیر میشود بقران وتأدیه میشود

دیگرراجع بیست وپنج هزارتومان اوقاف فرمودند این بیست وپنجهزارتومان چیز اضافهٔ نیست این جزوهمان بودجهٔ معارف است و وزارت معارف خودش قبول کرده که معادل بیست هزار تومان از هشتصد هزار تومان بودجه‌اش رابصرف اوقاف ولایات برساند و خود آقایان که نمایندگان ولایات هستند می دانند اداره معارف تنها نمی تواند باوقاف هم برسد

خود اوقاف یك شعب مخصوصی از قبیل تحقیق وغیره لازم دارد که نبودنش اشکال برای مردم تولید میکند

وانگهی شما یك چیز علاوه نمیدهید وزارت معارف خودش یك صرفه‌جوئیهائی کرده ومبلغ بیست هزارتومان خرج آن معمل میکند ازنقطه نظر آسایش مردم

یکی هم راجع ببودجه عدلیه واجرا نشدن احکام فرمودند

عرض می کنم اجرا نشدن یك حکم یا دوحکم باعث نمیشود که مابودجه عدلیه را بتأخیر بیندازیم بعلاوه حضرت عالی بر خلاف اکثریت آقایان نمایندگان که می‌فرمایند بودجه عدلیه چرا اینقدر کسر شده است میفرمائید این مقدار زیاد است وباید کسرشود

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر بنده عرض می کنم زیادش کنید کارهم بکنند

مخبر - یکی دیگر بازراجع ببودجه وزارت مالیه

فرمودند بودجه وزارت مالیه رامطابق صورتی که بکمیسیون بودجه فرستادند وبودجه مالیه درهفده السنه اضافه برسنوات سابق نشده است

بعلاوه فعلا دراین موقع آخرسال که ما میخواهیم بودجه را تقویت کنیم نمی‌توانیم این مسئله را تصدیق یا تکذیب کنیم

اضافه برسال گذشته هم که شما چیزی نمیدهید بنا براین خواهش میکنم آقایان مخالفت نفرمایند واین بودجه زودتر تصویب شود و بودجه های جزء برای سال آتیه بمجلس میآید آنوقت در آنجا هر نظری دارید بفرمائید که این شعبه ازفلان اداره لازم نیست ودرمجلس پیشنهاد کنید وقتی اکثریت مجلس رأی داد رده میشود والا اینکه بطور کلی میفرمائید این مبلغ زیاد است اینکه نمیشود

مثلا آقا میفرمایند دو میلیون باید داد دیگری معتقداست دومیلیون ونیم کس دیگر معتقداست سه ملیون پس بااینترتیب یك اساس صحیحی نمیشود واتخاذ کرد

قسمت دیگر راجع بخالصه همدان و مخارج انتقالی فرمودند

دوسه مرتبه عرض کردم که این یك سهوی بود که از طرف نویسنده وزارت مالیه شده بود وبنده خودم یکی ازاشخاصی بودم که در کمیسیون این مسئله رااعتراض کردم بعد ازطرف وزارت مالیه توضیح دادند که این مبلغ از بابت کرایه جنس خالصجات انتقالی همدان است که باین اسم نوشته شده است اصل موضوع اینست

رئیس - آقای دست غیب

(اجازه)

یك نفر ازنمایندگان - فائینند

رئیس - آقای مفتی

(اجازه)

صدرالعلماء مفتی - آقایان مخالفین اکثر اعتراضاتی که براین بودجه ذکر کردند

لهذا بعقیده بنده دیگر هرچه دراین خصوص گفته شود مکررات است و عقیده بنده اینست که اگرمجلس داخل اصلاحات بشود ودررشته عمل بیفتد وقسمتهای بودجه را اصلاح کند بهتر و مناسبتر است از اعتراضاتی است که نسبت ببودجه بشود لهذا بنده عجالتاً عرضی ندارم

رئیس - آقای حاج عزالممالك

(اجازه)

حاج عزالممالك - بنده مخالفت خودم را در کلیات نسبت ببودجه حاضره عرض کردم . نظریه ام هم هیچ تغییر نمی کند .

در قسمت ماده اول هم که از نقطه نظر مخالفت عرض کردم برای این بود که عایدات ومخارج در یك ماده معین شده بود و از طرف مقام محترم ریاست این مطلب اظهار شد آقای مخبر هم قبول کردند و تفکیك شد و ماده صحیح شد دراین قسمت نظریه بنده تأمین شد .

قسمت دیگر مخالفت بنده نسبت بخرج از دونقطه نظر بود که آنهم ازطرف دولت وکمیسیون بودجه تأیین شد یکی اینکه حداقل حقوق که سی و دوتومان بود سی تومان شده بود و تمام اعضاء وزارتخانه ها کسر حقوق پیدامیکردند بعدمجدداً از طرف دولت پیشنهاد کمیسیون هم قبول کرد وهمان سی ودوتومان شد .

قسمت دوم هم راجع بمخارج انتقالی بود که بنظر بنده از مخارج انتقالی مالیه قدری کسر شده بود و چون بعد اصلاح شد .

لهذا دیگر درقسمت خرج مخالفتی ندارم ورای موافقت میدهم

(جمعی ازنمایندگان - مذاکرات کافی است)

(بعضی دیگر - کافی نیست)

رئیس - رأی گرفته میشود . .

محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس - بنده باکفایت مذاکرات مخالفم اجازه می‌فرمائید ؟

رئیس - بفرمائید .

محمدهاشم میرزا شیخ الرئیس - عرض می کنم تمام این ادارات وتمام این مخارج برای این است که یك عده اشخاص زنده بمانند تا اینکه یك چیزی بدهند یا یك چیزی بگیرند ودر این بودجه ابداً برای صحیه مملکت یك شاهی منظور نشده است ولااقل بایددر یك همچومطلب مهمی یکنفر از نمایندگان مذاکره بکند تا معلوم شوددولت دراین خصوص چه اقدامی خواهد کرد در صورتیکه هنوز کسی مذاکره نکرده .

بنابراین بنده با کفایت مذاکرات مخالف هستم .

لااقل خوب است دوسه نفر حرف بزنند و ازطرف دولت یا مخبر جواب بدهند تا عقاید آقایان معلوم شود و مردم بدانند که اقلا در فکر زندگانی آنها هم هستند .

رئیس - رأی گرفته می‌شود بکفایت مذاکرات .

مشارالعظم - اجازه بفرمائید پیشنهاد بنده قرائت شود .

رئیس - باید بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود بعد .

مشارالعظم - آنوقت نمی توانیم حرف بزنیم .

رئیس - چرا . رأی می گیریم بکفایت مذاکرات .

آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - معلوم میشود کافی است . پیشنهاد آقای مدرس .

(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم فقره سیزدهم بترتیب ذیل نوشته شود :

وزارت معارف واداره کل صحیه (۷۸۰۰۰۰ تومان)

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - مقصود بنده همان اظهاری است که آقای حاج میرزا عبدالوهاب کردند این بیست هزار تومانی که بوزارت معارف علاوه کرده‌اند هیچ لزومی ندارد چون یك فلسفه منظورش است وآن اینست که آقایان بعضی شان شکایت می کنند که چرا ادارات ما کم است یاچرا اشکالات مان زیاد است ولی من هواخواه کمی هستم واصلاح .

یعنی این گم رادرست بکنند بعد توسعه بدهند نه اینکه توسعه بدهند بعد اصلاح کنند .

لهذا همانطوری که اظهار فرمودند بهتر این است که مأمورین معارف در هر نقطهٔ که هستند بمقداری که قانون اجازه داده است در امر اوقاف رسیدگی ونظارت کنند .

دیگر یك مأمورین زیادی وعلیحده برای اوقاف هردوقصبه رابنده مخالفم یعنی انضمام ندارد .

برفرض هم که نیم عشر اوقاف را تصویب کنید بازهم این بیست هزارتومان زیاد است ولزومی ندارد .

مخبر - خود آقا میدانند که اگر بنا باشد برای کلیه ایالات و ولایات ایران ادارات اوقاف تأسیس شود این مبلغ بیست هزار تومان کافی نیست واینکه میفرمایند ادارات معارف در ولایات بامور اوقاف هم رسیدگی کنند نمیشود . برای اینکه وزارت معارف خودش یك تشکیلات مخصوصی دارد واوقاف هم یك تشکیلات مخصوصی از قبیل شعبه تحقیق وغیره و اگر چنانچه بمعارف محول شود وقتی حساب کنید برای یك شعبه تحقیقش معادل همین مبلغ باید خرج شود ولی ممکن نیست ادارات معارف باحال فعلی حالیه‌شان بتوانند بامور اوقاف رسیدگی کنند .

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن .

یك نفر از نمایندگان - دوباره قرائت بشود .

(بشرح سابق خوانده شد)

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای یاسائی :

(بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام منیع ریاست مجلس شورایملی ، بنده پیشنهاد میکنم .

راجع بمبلغ (۱۹۶۴۹۵ تومان) شهریه اشخاصی که اسامی آنها در چهار صفحه ضمیمه ذکر شده و بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده است حذف گشته مبلغ مزبور بوزارت فوائد عامه تخصیص داده که بمصرف شوسه کردن راه زواری تهران تامشهد برسد :

(یاسائی)

یاسائی - اجازه بفرمائید اسامی قرائت شود بعد بنده توضیح بدهم .

تدین - هنوز موضوع را نفهمیدیم چیست

رئیس - توضیحتان رابدهید بعد اگر لازم شد اسامی قرائت میشود .

یاسائی - اگر چه آقایان زودزود میفرمایند مذاکرات کافی است ولی این کافی است بمنزله این است که مارا جبر به بودجه مملکتی که اساس مملکت است ورقه کبود بدهیم برای اینکه مانمی توانیم نظریات خودمان را در جرائد بنویسیم

البته ما هریك نظریاتی داریم باید درمجلس بگوئیم .

سؤال کنیم . توضیح بخواهیم تاقانع بشویم وممکن است درنتیجه این مذاکرات موافق بشویم .

خلاصه بنده پیشنهاد کردم این صدو نود شش هزارتومان وکسری که شهریه بعضی اشخاص است که دردوره فترت بدون هیچ مجوز قانونی وبدون استحقاق ازطرف دولتهای وقت داده شده است وهیچ فلسفه ندارد قطع شود واین اشخاص هم که این شهریه‌ها را میگیرند

مطابق تحقیقاتی که من کردم خدماتی بدولت وملت نکرده‌اند که درمقابل یك پاداشی به آنها داده شود .

طرز وصول مالیات راهم البته آقایان می‌دانند که چطور مأمورین مالیه وصول میکنند

همین مالیاتی را که پنجقران پنجقران یك تومان یك تومان دوتومان دوتومان جمع می کنند و ازمردم فقیر و پریشان میگیرند یك مرتبه مبلغ پانصد تومان در ماه شهریه میدهند بفلان آقا که در بارکش خوش بگذراند .

بنده که نمی توانم بهیچوچیزی رأی بدهم که از مردم فقیر مالیات سرشماری و وخانواری بگیرند وباین اشخاص بدهند (و پیشنهادی هم کرده‌ام که این مالیات سرشماری را که ازفقرا میگیرند .

اگر آقایان مساعدت بفرمایند اساساً ملغی شود) مأمورین غلاظ شداد مالیه بکمك نظامیان پنجقران پنجقران جمع آوری کنند آنوقت یك مرتبه آقایان وکلاء پانصد تومان پانصد تومان ببخشند باین اشخاص بدون استحقاق

البته دادن شهریه باید براثر یك خدماتی باشد .

مثلا فلان شخص برای دولت خدماتی کرده زحماتی کشیده و بعد مریض و مفلوج شده است

دولت ناگزیر است ازعهدهٔ مخارج او برآید .

ولی اشخاصی که هیچوقت بمملکت خدمت نکرده بلکه بعضی اوقات خیانت هائی هم بمملکت کرده‌اند .

بجامعه ضرر زده اند .

باشروطیت ضدیت کرده‌اندودم از استبداد میزدند .

برعلیه حکومت ملی یك قدمهائی برداشته اند سزاوار نیست کما بیائیم و تصویب کنیم کماهی دویست تومان سیصد تومان .

پانصد تومان بآنها داده شود آنهم عرض کردم بدون استحقاق که بروند و خوش بگذرانند .

آخر دو ایران چه زحمتی چه کاری؟ ازاین قبیل اشخاص خیلی هستند

شیروانی - مثل سالارالدوله

یاسائی - بنابراین بنده پیشنهاد کردم اگر آقایان تصویب بفرمایند این مبلغ از قلم شهریه ها کسر ومجزی شدمو ضمیمه بودجه وزارت فوائد عامه بشود که تقریبا این دویست هزارتومان را بمصرف شوسه کردن راه ظهران بمشهد برسانند که اقلا یك راه زواری واتومبیل روی بشود اگر دوسه سال مجلس اینگونه مخارج رانصویب

کند که بمصرف امور عام المنفعه برسد از قبیل شوسه کردن راه وغیره درظرف دو سه سال این راهها شوسه شدو اسباب رفاهیت مردم میشود .

خرج بیهوده هم نشده . ملت هم راضی است .

بنده برای استرحام آقایان یك مثلی میزنم ویك قصه را بطور خلاصه عرض میکنم :

دریکی از دهات که نمیخواهم عرض کنم کجا است بنده با یکی ازمأمورین دولت که گویا رئیس معارف یا رئیس اوقاف آن محل بود میگذشتیم دیدیم در آن ده دیوار یك خانه خراب شده است ومیان خان پیدا است صاحب خانه از استخوان دست وکله حیوانات مرده وچرب برای خانه اش دیوار درست کرده است این بدبخت آنقدر پول نداشت که یك دیوار گلی جلوی خانه‌اش بکشد تا ناموسش ازنگاه اجنبی محفوظ باشد ناچار شده است استخوان حیوانات را جمع کرده است که این دیوار را درست کند .

درعین حال که بنده و رفیقم آن منظره را تماشا میکردیم دیدیم یك نفر تحصیلدار مالیه و یك نفر نظامی برای گرفتن مالیات سرشماری که گویا هفت قران و دهشاهی بیشتر نبود ایستاده بودند و معلوم شد که دوسه روز است اسباب زحمت او شده بودند .

ما مراجعه کردیم بخانه این بیچاره دیدیم دارای هیچ نیست و دارائی او خدا شاهد است ۵ تومان نمیشد آنوقت ۷ قران و دهشاهی را میخواستند بالاخره یك تکه کاسه مسی آورده پیش ماگرو بگذارد و آن پول را بدهد و بیك ترتیبی مامأمور رارد کردیم رفت .

خلاصه اینکه مالیاتی که اینطور ازمات گرفته میشود بچه استحقاق و ازروی چه حقی میخواهید بدهید باین مفتخوار ها و اشخاصی که اخلال میکنند بمصالح مملکت که روند خوشگذرانی کنند خدا شاهد است ملت راضی نیست من بصدای بلند میگویم .

وزیرمالیه - بنده کاملا موافقم باین که بمفتخور نباید پول داد .

درمجلس چهارم هم موضوع گمشگوی شهریه بمیان آمد بنده همین مطالب را تصدیق کردم وعرض کردم که بمفتخور نباید پول داد ولی همانوقت هم عرض کردم دولت مخالفت ندارد و اگر مجلس بخواهد به بعضی اشخاص معین شهریه ندهد مااصراری نداریم .

ولی اینطور پیشنهادی که میفرمایند که یك مبلغ کلی از شهریه‌ها کسر شود تصور میکنم اسباب اشکال بشود .

حاجتی هم باین مسئله نباشد . این اعتباری که برای شهریه‌ها پیش بینی شده است آقایان ملاحظه کردند انه که دویست بلکه ۲۲۴ هزار تومان ار اعتباری که سال گذشته برای شهریه‌ها داشتیم کمتر است و این کار را همه مثل سایر کارها باید تدریجاً اصلاح کرد .

ملاحظه بفرمائید اگر میخواهند این مقداری که از شهریه‌ها کم میکنند بیك مصرف دیگری برسانند چنانکه درضمن توضیح هم فرمودند بنده یادآوری میکنم که حالا تقریباً آخر سال است و فرضاً هم اگر یك مبلغی از این شهریه‌ها کم کنند بدون مصرفی که منظور دارند موقعش گذشته است که درامسال این کار را بکنند ولی در سال آتیه ممکن است و بهتر این است حالا این اندازه که محل شهریه ها است تصویب بفرمایند و اگر در اقلام شهریه ها نظری دارند اصلاح نمایند والا این طور که پیشنهاد می‌فرمایند دولت نمیداند چه بکند .

فرضاً دویست هزار یا صدهزار تومان یا صدوپنجاه هزار تومان لذا اعتبار شهریه ها کم بکنند این اعتبار که کم می‌شود دولت از کی کم بکند .

بعلاوه این را تصدیق بفرمائید که در میان همین شهریه بگیر هامستحق هم هستند و همچونیست که همه مفتخور باشند

www.iran-archive.com

بلکه قسمت آن بکسانی داده میشود که استحقاق دارند.

بنده عرض میکنم کاش از روز اول هیچ داده نشده بود حالا هم از این ببعد باید سعی کرد که بکسی بیهوده داده نشود و بدون اینکه کسی خدمتی کرده باشند باید از خزانه دولت پاو داده نشود.

این اصل کاملا صحیح است و بنده هم از همه کس بیشتر موافقم اما نه بطوری که صدمه‌اش بکسی نخورد که استحقاق داشته باشد...

یاسائی- از ۵۰ تومان ببالا را بنده عرض کردم.

وزیرمالیه- خوب است این اعتبار را تصویب بفرمایند که در بودجه باشد برای شهریه بگیرها و اگر در واقع یک شهریه بگیرهائی هستند که آقایان مستحقشان نمی‌دانند آنها را رد بفرمایند و صرفه‌جوئی که از این راه حاصل شده مقرر فرمایند بخرج دیگری که لازم است رسیده شود والا یک جا یک مبلغی از شهریه ها کم کردن درد را دوا نمیکند و باز ممکن است صدمه‌اش بیک اشخاصی بخورد که منظور نظر شما نیست.

یاسائی- اجازه میفرمائید یک سوء تفاهمی شده است.

رئیس- رأی میگیریم بپیشنهاد

یاسائی- آنصورت را بخوانند

رئیس- اسامی را

یاسائی- بلی

رئیس- باید اجازه بگیریم اگر اجازه دادند قرائت میشود.

یکنفر از نمایندگان- مجدداً قرائت شود.

(پیشنهاد آقای یاسائی بشرح گذشته قرائت شد)

یاسائی- این جزء پیشنهاد بنده است که اسامی قرائت شود.

رئیس- رأی میگیریم باینکه اسامی قرائت شود.

آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس- تصویب نشد. رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای یاسائی آقایان موافقین قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقایان روحی و میرزا آقاخان

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم شهریه هائیکه بیش از پنجاه تومان است قطع شود.

روحی - توضیحات کافی آقای یاسائی دادند. ما یک مالیات تا مشروعی میگیریم و بیک مردمانی مفت و مجانی میدهیم. این انصاف نیست و بنده مخالفم که این پولها باین اشخاص داده شود

لهذا خواهش می کنم آقایان وضعیت مملکت را درنظر بگیرند و همانطوری که ما میخواهیم نیم عشر را کم کنیم و هفتاد هزار تومان پول خانواری و سرشماری را کم کنیم.

بهمین تناسب یک قدری از عایدات را مفتی بکسی ندهند.

ولااقل در انظار هر دواش یک فلسفه باید داشته باشد نه اینکه یک عایدی را گرفت و یک مخارجی برایش جعل کرد!

مخبر- اگرچه آقای وزیر مالیه حالا در جواب آقای یاسائی فرمودند که بطور کلی نمیشود.

هر شهریه بگیر را مفت خور گفت. آقا میفرمائید که من مخالفم بمفت خور داده شود...

یاسائی- مجلس اجازه بدهد که صورت خوانده شود مجلس که نمیگذارد!

(همهمه بین نمایندگان - صدای زنگ رئیس)

تدین- شما معلم هستید قاضی نیستید.

شیروانی- مجلس حق ندارد اجازه بدهد که صورت خوانده نشود!

مخبر- آنوقت پیشنهاد میفرمائید که کلیه شهریه ها و بطور عمومی از پنجاه تومان ببالا قطع شود چه دلیل دارد؟! دلیلتان اینست که اشخاصی که از پنجاه تومان بپائین میگیرند اینها مستحقند؟ در صورتیکه شاید اشخاصی باشند که از پنجاه تومان بپائین میگیرند و ابداً استحقاق دارند و شاید همان اشخاصی که دویست تومان بیشتر میگیرند خیلی استحقاق دارند این چه دلیلی است که شما میفرمائید؟!

شیروانی- ملت بدبخت است.

رئیس- رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده کمی برخواستند)

رئیس- قابل توجه نشد - پیشنهاد دیگر.

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم - قسمت شهریه‌ها موقوف و پس از آنکه صورت جزء شهریه بگیرها از طرف کمیسیون بودجه تهیه و طبع و توزیع شد

بعد در آن باب رأی گرفته شود.

افشار

افشار- اولا معلوم نیست که بودجه سال آینده کی بمجلس خواهد آمد. اگر ما میدانستیم کی بمجلس خواهد آمد صبر می کردیم تا یک مدتی پس از آنکه شهریه بگیرها حقوقشان را می گرفتند نظریات خودمانرا در بودجه سال آتیه عرض میکردم ولی چون بنده تصور میکنم تا شش ماه اول سال آینده هم بودجه بمجلس نخواهد آمد از این جهت پیشنهاد میکنم صورت جزء شهریه بگیرها طبع و توزیع شود تا مجلس اشخاص شهریه بگیر را درنظر بگیرد که کی‌ها هستند که استحقاق دارند و کیها استحقاق ندارند آنهائیکه ندارند مال آنها را بزنند و سایرین را مجلس تصویب کند.

رئیس- آقای معتمدالسلطنه.

(اجازه)

معتمدالسلطنه - بنده با این پیشنهاد مخالفم و علت مخالفت من اینست که صورت شهریه ها در دوره چهارم طبع و توزیع شده است حالا هم گمان میکنم در اداره تقنینیه حاضر است

اگر میخواهید از آن رو نگاه کنید صورت مشروحش در کمیسیون بودجه هم حاضر است

ممکن است بکمیسیون بودجه مراجعه شود در این صورت علت ندارد که این قسمت از مخارج را حذف کنیم و بگذاریم برای مدت غیر معینی.

رئیس- رأی گرفته میشود. آقایانیکه پیشنهاد آقای افشار را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس- تصویب نشد.

پیشنهاد آقای آسید جلال یک نسبتش رد شده درقسمت دیگر رأی میگیریم.

(بشرح ذیل خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورایملی

بنده پیشنهاد میکنم شهریه و وظایفیکه در سال زیاد تر از ششصد تومان میشود بریز و تفصیل تقدیم مجلس شود که در هر یک از اقلام علیحده رأی گرفته شود.

آقاشیخ جلال- توضیحات این پیشنهادات همانهائی است که آقایان فرمودند من باب اینکه آقایان تصور نفرمایند که این کار طول می کشد.

بنده تجربه کردم بین ششصد تومان و زیادتر.

کمتر از ششصد تومان را مجلس رأی بدهد و از آن ببالا که ممکن است اشخاص متمول صاحب آن حقوق باشند در هر یک از آنها مجلس علیحده رأی بدهد.

مخبر- بهمین دلیلی که خودشان آوردند (برای اینکه بعضی‌ها تصور نکنند مدتی وقت لازم دارد)

همین پیشنهاد که خودشان فرمودند شاید چندین جلسه وقت لازم دارد برای اینکه ایشان پیشنهاد میفرمایند آنچه که اضافه بر ششصد تومان است علیحده رأی بدهند صورتش هم بمجلس بیاید در حالیکه همانطوریکه آقای معتمدالسلطنه توضیح فرمودند

چنابعالی و سایر آقایانیکه خیلی دقیق هستند در اقلام شهریه ها میتوانند بکمیسیون بودجه مراجعه کنند و یکی از راپورتهائی را که سال گذشته طبع شده است یا صورتیکه امسال آوردند و در کمیسیون موجود است مطالعه بفرمایند آنوقت اگر در بعضی اقلام آن نظر دارند پیشنهاد بفرمایند و الا باینطور گمان نمیکنم عملی باشد.

رئیس- آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس- تصویب نشد. پیشنهاد آقای شیروانی.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم - قسمت شهریها از ستون مخارج موضوع شود و بکمیسیون ارجاع شود.

تا مفتخورها را از مستحقین تشخیص بدهند.

شیروانی - اینجا برای یک عده از مستحقین سنگ بسینه زده میشود این مستحقین هفت ماه شهریه شان را آقایان تصویب کرده اند و رأی داده اند ولی دو ماه بیشتر بآنها داده نشده...

وزیر مالیه - اینطور نیست پنج ماه داده اند.

شیروانی- همینطور است وقتی عرض بنده تمام شد صحبت کنید

بعضی هم شاید کمتر بعضی هم شاید سه ماه گرفته اند وزارتخانه‌های دیگر را هم (غیر از معلمین که اینجا هستند) دو ماه و سه ماه حقوق نداده اند و وزارت مالیه یکماه زیادتر از آنچه تصویب شده گرفته اند

وزیر مالیه - اینرا هم تکذیب میکنم.

شیروانی- بسیار خوب بعد تکذیب کنید.

بنده عرض میکنم مستحقین را که این قدر برایشان اینجا حرف زده میشود حقوقشانرا نداده اند بعد هم نمیدهند هر وقت دلشان میخواهد می دهند غیر مستحقین را هم هر وقت بخواهند فوری می دهند.

آن کسی را هم که آقای معتمدالسلطنه فرمودند یک پارک پنجاه هزار تومانی دارد.

جلو جلو هم گرفته است. از چاهای دیگر هم گرفته

بعضی آقایان امضاء کمیسیون بودجه هم اصرار دارند که این بودجه باین خوبی که بمجلس آورده اند برنگردد بکمیسیون و تصویب شود.

بسیار خوب برای اینکه جمع نظر آقایان بشود یعنی باین بودجه رأی داده شود و برنگردد بکمیسیون این قسمت را موضوع میکنم و بقیه اقلام ستون خرج آقایان رأی بدهند این قسمت برود بکمیسیون و اشخاصی که نظریاتی دارند بروند بکمیسیون بودجه و اظهار کنند که فلان آقا مفت خور است و آن یکی مستحق است

بالاخره با نظر کمیسیون بودجه

مفتخورها از مستحقین تفکیک میشوند. و بمستحقین زود تر رأی داده میشود دیگر بسته بنظر آقایان است که

معاون وزارت مالیه - نسبت باصل موضوع عرضی ندارم فقط برای اینکه رفع اشتباه از آقای شیروانی کرده باشم لازم است عرض کنم که شهریه ها تا برج سنبله حواله اش صادر شده است و پرداخته اند.

ممکن است در میان شان چند نفری باشند که هنوز دریافت نکرده اند ولیکن تا برج سنبله پرداخته شده است وزارت مالیه هم بیش از آنچه در مجلس تصویب شده حقوق نداده است.

رئیس- آقای تدین

(اجازه)

تدین - بنده اولا مقتضی نمی دانم از نقطه نظر حیثیت و عظمت مجلس یک کلماتی گفته شود که بجای آن کلمات میتوان یک کلمات دیگری را گفت...

شیروانی - جای مفتخور چه می شود گفت؟

تدین - بجای مفتخور میشود گفت غیر مستحق ولی اینطور کلمات بعقیده شخصی بنده مناسب با عظمت و ابهت موقع مجلس شورایملی نیست طرز استدلال را باید عوض کرد برای اینکه حیثیت یک مقام مصون بماند. اظهار عقیده آزاد است در صورتیکه تماس با حیثیت یک مقام عالی نکند.

از آنکه میگفتید آقایان منافسانه در دوره چهارم نبودند.

بنده در دوره چهارم بودم یک عده از آقایان هم بودند مدتی هم در کمیسیون بودجه دورهٔ چهارم بودم و بقدری همین موضوع شهریه بگیرها طرف توجه بود که مافوق آن متصور نیست قریب چهار ماه یکه مبلغ را قطع کردید آیا تصور میکنید این مبلغ هرچه پنجاه هزار تومان یا چهل هزار تومان.

(آن صدو نود هزار تومان هم اشتباه است. آن مال یک سال است در صورتیکه مجلس هفت ماهش را تصویب کرده مگر اینکه رأیش را نقض کند)

خیال میکنید واقعاً یک پولی خواهد شد که مستقیماً صرف یک مؤسسه بشود؟ از این جا گرفته میشود و میز و نیمکت برای سایر جاها درست خواهد شد بنابراین بنده کار ندارم و در عین اینکه تصدیق میکنم عرض میکنم که حالا فایده ندارد.

این کمیسیون بودجه سعی ما و نیم دیگر بیشتر از عمرش باقی نیست موفق نمیشود کمیسیون آتیه هم موفق نمیشود مگر اینکه بالاخره یک فکر های اساسی بکنیم.

بهمین سهولت و آسانی یک پیشنهاد خیر نمیشود. بنده در این جا این جمله را عرض میکنم.

یک سال است یا ده ماه است تقریباً که مجلس باز شده است و تکالیف خودمان را هم همه میدانیم بعلاوه در نظامنامه داخلی تکالیف کمیسیون بودجه معین شده است و بودجه هم آمده است کمیسیون بودجه هم باز است تمام آقایان همه کمیسیون بودجه دست رسی داشتند حالا که آخر سال شده است و هفت ماه یک دوازدهم را مجلس تصویب کرده است تازه حالا میفرمایند برگردد بکمیسیون بودجه. کمیسیون بودجه چه کار کند؟!!!

در اینجا مثل بعضی آقایان مثل بعضی اشخاصی است که در تابستان بفکر زمستان هستند خانه خود را باید کاه گل بکنند میگویند باشد. زغال می‌خواهند می گویند باشد چیز دیگر می‌خواهند می گویند باشد.

بمحض اینکه باران زمستان شروع کرد و دیدند آب از گوشه اطاق سرازیر است آنوقت با کمال عجله میگویند باید کاه گل کرد.

سوراخ را باید گرفت. شیروانی اگر هست باید نظامه کرد. هشت ماه نماند است که این مسائل در جریان است و آن آقای محترم میفرمایند که نمی گذارند حرف بزنیم و مذاکرات زود کافی میشود.

خیر آقا زمینهٔ فکر را از دست هیچکس نگرفته بودند. کمیسیون بودجه هم باز بود ممکن بود مراجعه کنند. بالاخره کمک فکری بکنند. پیشنهاد بکنند. ولی حالا هیچ تأثیری ندارد.

بنابراین از اینکه میگفتید بسیار خوب شما یک مبلغی را قطع کردید (آنهم راهش این نیست باید بورد دقت کافی بشود) این مبلغ را قطع کردید آیا تصور میکنید این مبلغ هرچه پنجاه هزار تومان یا چهل هزار تومان.

(آن صدو نود هزار تومان هم اشتباه است. آن مال یک سال است در صورتیکه مجلس هفت ماهش را تصویب کرده مگر اینکه رأیش را نقض کند)

خیال میکنید واقعاً یک پولی خواهد شد که مستقیماً صرف یک مؤسسه بشود؟ از این جا گرفته میشود و میز و نیمکت برای سایر جاها درست خواهد شد بنابراین بنده کار ندارم و در عین اینکه تصدیق میکنم عرض میکنم که حالا فایده ندارد.

این کمیسیون بودجه سعی ما و نیم دیگر بیشتر از عمرش باقی نیست موفق نمیشود کمیسیون آتیه هم موفق نمیشود مگر اینکه بالاخره یک فکر های اساسی بکنیم.

بهمین سهولت و آسانی یک پیشنهاد قابل توجه بشود و برگردد عملی نمیشود. من چون این را عملی نمیدانم مخالفم.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای شیروانی را قابل توجه می‌دانند قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

رئیس- قابل توجه نشد.

پیشنهاد جمعی از آقایان قرائت می‌شود.

(بشرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد میکنیم، مقام محترم ریاست قبل از اخذ رأی در شهریه‌ها مقرر فرمایند اقلام آن بجزو اسامی و توزیع بشود تا آقایان نمایندگان از جزئیات آن اطلاع حاصل کرده رأی بدهند.

(قائم‌مقام - حسن ملک‌التجار - صولت‌السلطنه - هرمزی - مصدق الملک - صدرالعلماء مفتی - اخگر - امیراشرف - جلال‌الدین - یاسائی - میرزا آقا - سردار منتصر - کازرونی)

رئیس- آقای قائم‌مقام

(اجازه)

قائم مقام- توضیحات این پیشنهاد را آقای افشار دادند. بنده بآقایانی که خیلی حرارت دارند که شهریه‌ها بگذرد همینقدر تذکر میدهم که اصرار ایشان ترا هم بآتش خشک خواهد سوخت.

اغلب آقایان نمایندگان بشهریه‌ها رأی نخواهند داد این است که حق سایرین هم از میان خواهد رفت.

این را طبع و توزیع بکنند تا رأی دهندگان بفهمند که به چه کسی رأی میدهند و هر کس را مستحق میدانند رأی بدهند هر کس را نمی‌دانند رأی ندهند و بقیهٔ توضیحات را آقایان دادند

مخبر- اولا اینکه فرمودند اغلب آقایان بشهریه ها رأی نمیدهند مجلس امروز مدلل داشت که اغلب آقایان رأی میدهند...

بعضی از نمایندگان - (باهمهمه) غیر اینطور نیست.

بعضی دیگر- همینطور است.

(صدای زنگ رئیس)

مخبر- وثانیاً بنده دیدم آقایانی که اینجا امضاء کرده‌اند عده شان بیش از ده دوازده نفر نیست.

صورت شهریه ها هم در سال گذشته طبع شده و صورتش در اداره تقنینیه موجود است مراجعه بفرمایند یک صورت از اداره تقنینیه بگیرند.

بهر حال صورتها حاضر است اگر خودتانهم تشریف نبرید بنده موقع تنفس میروم یک نسخه میگیرم بآقایان تقدیم می کنم ملاحظه بفرمایند وفعلا این پیشنهاد را پس بگیرند.

رئیس- آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عدهٔ قلیلی قیام نمودند)

رئیس- قابل توجه نشد

مخبر- اینهم یک دلیل

رئیس- پیشنهاد آقای روحی

(اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که شهریه‌هائی که بیش از صد تومان است قطع شود

حاج میرزا عبدالوهاب- مال بنده مقدم است.

رئیس (خطاب بروحی) - صحیح است مال ایشان مقدم است

(پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم تا برجی شصت تومان از شهریه‌ها داده شود بقیه حذف شود

عبدالوهاب الرضوی

بنده عرض میکنم (پارسال هم عرض کردم) که اخذ بغیر حق و اعطای بغیر مستحق شرعاً و عرفاً مذموم است.

مثلا مالیات گرجی دوزی یک وقتی هفتصد تومان بوده است ولی حالا از آن صنف چیزی باقی نمانده و یک نفر است مأمور می آید می گوید باید هفتصد تومان را بدهی.

صنف روغن چراغی یک وقتی در ایران روغن خیلی مصرف می شده حالا یک مثقال روغن چراغ در تمام ایران مصرف نمیشود و یک روغن چراغی هست برای بعضی کارها می آیند میگویند چهارصد تومان باید بدهی از آنها میگیرند بعد بیک عدهٔ که آقایان اغلبشان را نمی‌شناسند کور کورانه رأی میدهند.

دیگر اینکه میگویند میخواستید در کمیسیون بودجه بگوئید. در کمیسیون بودجه هم که میرفتیم بایستی چرت بزنیم. مثلا میگویند طبع شده است بلی بنده هم دارم و چون میدانم چه اقلامی است رأی نمیدهم.

ولی یکعدهٔ آقایان که در دورهٔ چهارم نبوده اند و امسال آمده اند و نمی‌دانند شما میگوئید مجالتاً ورقه سفیدت را بده اول رأی بده بعد برو ببین که بچه اقلامی رأی دادهٔ بنده نمیدانم فلسفهٔ این ترتیب چیست آقای تدین میگویند که باید در بهار شیروانی را بطاقه کنی حالا امروز میکنی. بودجه حالا آمده آیا میشود بنده قبل از قاضی بمنبر بروم؟

رئیس- آقای مدرس

(اجازه)

مدرس- بنده چون جدم و پدرم و خودم و اولادم از این نانها نخورده ایم و انشاءالله الرحمن هم نخواهیم خورد و او اینکه در راه خدمت بمملکت کشته شوم راضی نیستم مجلس شورای ملی برای اولاد من شهریه معین کند. برود گدائی کند.

www.iran-archive.com